

ΣΗΜΕΡΑ

ΜΙΧΑΛ ΤΑΝΑΣΕΣΚΟΥ

Έτοιμοι να ενισχύσουμε επενδυτικά σχέδια

Στο 13% του ΑΕΠ έχουν ανέλθει οι χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζα Επενδύσεων προς την Κύπρο. Ο αντιπρόεδρος της ΕΤΕΠ, Μίχαλ Τανασέσκου, περιγράφει στην «Κ» τις τελευταίες πρωτοβουλίες για τη στήριξη των κυπριακών επιχειρήσεων και αποκαλύπτει ότι η Τράπεζα έχει συμφωνήσει να παρέχει συμβουλές σχετικά με την ανάπτυξη υποδομών για τη διαχείριση των αποθεμάτων φυσικού αερίου και για το τερματικό υγροποίησης. **Οικονομική, σελ. 4**

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ

Ορθώς ο Πρόεδρος ενέπλεξε την Άγκυρα

Μέχρι στιγμής η πρόταση του θέματος της ενίσχυσης κυριαρχίας αποδεικνύεται σωστή, γιατί είναι επάναγκες να ξεκαθαρίσει το σκηνικό έστω και τώρα, 40 χρόνια περίπου από την τουρκική εισβολή, δηλώνει σε συνέντευξή του στην «Κ», ο δρ Χρίστος Κληρίδης. **Σελ. 11**

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

«Έξυπνη» Μονάδα Εντατικής Θεραπείας

Μέσω του προγράμματος «Τηλε-ρομπότς», επαγγελματίες υγείας, ασθενείς και συγγενείς τους έχουν πρόσβαση σε χρήσιμες πληροφορίες κατά τη διάρκεια της νοσηλείας αλλά και στην κατ' οίκον ανάρρωση. **Σελ. 15**

Κόκκινη γραμμή από Αθήνα

Από Δευτέρα το Εθνικό Συμβούλιο θα αποφασίσει τα επόμενα βήματα στο Κυπριακό

Η ελληνική κυβέρνηση, η οποία ήταν ενήμερη για κάθε βήμα και για κάθε πρόταση που κατέθετε η Λευκωσία στο τραπέζι των συνομιλιών για το Κοινό Ανακοινωθέν, διαμήνυσε στο Προεδρικό διά του υπουργού Εξωτερικών, Ευάγγελου Βενιζέλου, πως βρίσκεται στο πλευρό του Νίκου Αναστασιάδη και πως η τελευταία πρόταση της ε/κ πλευράς ήταν αρκετά ευέλικτη, ώστε η Άγκυρα να επιδείξει, εάν επιθυμεί πρόοδο, τη δική της βούληση και να υπάρξει κατόπιν σε Κοινό Ανακοινωθέν. Η τακτική του Ν. Αναστασιάδη αποδείχτηκε

«πετυχημένη», αφού πλέον όλοι οι παίκτες και ο διεθνής παράγοντας κοιτάζουν την Άγκυρα και αναμένουν τη δική της κίνηση. Τα επόμενα βήματα πλέον θα χαραχθούν από το Εθνικό. Παράλληλα, σε ψυχρολουσία για τους Αμερικανούς, τους Βρετανούς και τα Ηνωμένα Έθνη εξελίσσεται το διαφαινόμενο αδιέξοδο στις προσπάθειες για να βρεθεί συμφωνία επί του Κοινού Ανακοινωθέντος, ενώ την ίδια ώρα στην Αθήνα, την Παρασκευή, ο κ. Νταβούτογλου πήρε στο Κυπριακό και έδωσε στο Αιγαίο. **Σελ. 4**

Ο Πάπας της... διπλανής πόρτας

Απλός και ανθρώπινος, μακριά από τις τυπικότητες που προστάζει το πρωτόκολλο αλλά με κύρος, ο Πάπας Φραγκίσκος παρέλαβε μία δοκιμαζόμενη από σκάνδαλα και βυζαντινισμούς Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία και τώρα προσπαθεί να αποκαταστήσει τη χαμένη αξιοπιστία της. **Σελ. 22**

Πάνω από δέκα στο μικροσκόπιο

Ανακρίσεις για οικονομία

Την αντίστροφη μέτρηση για την έναρξη ανακρίσεων σχετικά με οικονομικά εγκλήματα σηματοδοτεί η επικείμενη κάθοδος ξένων εμπειρογνομώνων. Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι στο μικροσκόπιο των Αρχών βρίσκονται πέραν των δέκα ατόμων, μεγαλοτραπεζίτες, δικηγόροι, αλλά και πολιτικοί, καθώς και εταιρείες. **Σελ. 14**

«Αιώνιοι» φοιτητές τέλος στην Ελλάδα

Ξεπερνούν τους 180.000

Η αντίστροφη μέτρηση για την εκκαθάριση των «αιώνιων» φοιτητών από τα μπτρώα των ελληνικών πανεπιστημίων άρχισε. Στις 70.000 υπολογίζονται οι «αιώνιοι» των ΤΕΙ. Εξάλλου, αύριο το Πανεπιστήμιο Αθηνών ανοίγει πάλι, μετά τρεις μήνες, με μέγα ζητούμενο τι μέλλει γενέσθαι με το Εξάμνο Σπουδών. **Σελ. 21**

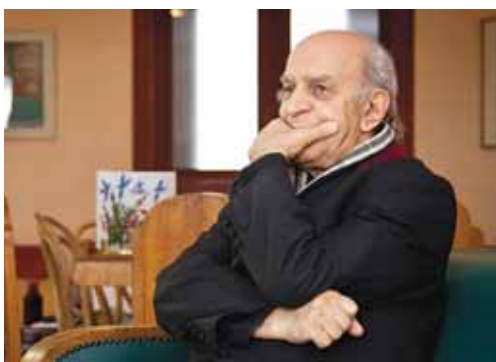
Το Eurogroup τσέκαρα τον Νικόλα

Κινδύνευσε η Λευκωσία εξαιτίας «ρευσιτών» αποκρατικοποιήσεων

Δεν ήταν εύκολη αποστολή για την Κύπρο η δεύτερη θετική αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του Οικονομικού Προγράμματος που επικυρώθηκε από την Τρόικα, ανοίγοντας τον δρόμο στην τρίτη δόση των 186 εκατ. ευρώ, καθώς το κυπριακό πλάνο αποκρατι-

κοποιήσεων δεν ικανοποιούσε τους δανειστές και επί της ουσίας είχε αρχικά απορριφθεί. Παράλληλα, η ανάδειξη Νικόλα Παπαδόπουλου σε κυβερνητικό εταίρο μέτρησε περισσότερο ως «κίνδυνος» από την κατά γράμμα τήρηση της μνημονιακής υποχρέωσης. **Σελ. 6**

Η σοφία ζωής του Φασιανού

Ο άνθρωπος που έγραψε ιστορία στον χώρο της Τέχνης μοιράζεται με την «Κ» τη σοφία και τις εικόνες του από τη ζωή του, με αφορμή την κάθοδό του στην Κύπρο για την έκθεση έργων του. **Ζωή, σελ. 1**

Επισημοποίηση συναλλαγών από την Τρ. Κύπρου

Πράξεις σε «ξεκάθαρη αγορά»

Η «γκρίζα ζώνη» στην οποία βρίσκονται σήμερα οι πωλήσεις μετοχών και καταθέσεων στην Τράπεζα Κύπρου προβληματίζει από καιρό, την τράπεζα, την Κεντρική και το Υπ. Οικονομικών. Πλέον, ξεκαθαρίζουν οι διαδικασίες και θα μπορεί να ενημερώνεται το μετοχικό μπτρώο. Οι πωλήσεις μετοχών και καταθέσεων έχουν ήδη αυξηθεί, ενώ καθόλου άσχετες δεν είναι και με τις πωλήσεις «επιφανών» ακινήτων το τελευταίο διάστημα. **Οικονομική, σελ. 4**

Αγωγός από Ισραήλ στην Κρήτη

Ο Αντώνης Σαμαράς στην «Κ»

Η μεταφορά φυσικού αερίου από το Ισραήλ στην Ευρώπη, μέσω υποθαλάσσιου αγωγού που θα καταλήγει στην Κρήτη είναι μία από τις ιδέες που εξετάζει η ελληνική κυβέρνηση, δηλώνει στην «Κ» ο Αντώνης Σαμαράς. Αφήνει, ωστόσο, ανοικτό το θέμα της συνεργασίας των χωρών της περιοχής. «Κρατάμε όλες τις επιλογές ανοικτές, αλλά υπάρχουν κι άλλες», δηλώνει χαρακτηριστικά ο Έλληνας πρωθυπουργός και αποκαλύπτει ότι η έρευνα και αξιοποίηση των ενεργειακών κοιτασμάτων από χώρες-μέλη της Ε.Ε. θα αποτελέσει μία από τις βασικές προτεραιότητες της Ελληνικής Προεδρίας. **Σελ. 18**

Βολιδοσκοπούν για το αέριό μας

Τουρκικές εταιρείες μέσω τρίτων

Διπλωματικός πυρετός παρατηρείται τελευταίως με επίκεντρο τα ενεργειακά ζητήματα. Μετά τη συμφωνία με την Αίγυπτο διαπραγματεύσεις πραγματοποιούνται στον Λίβανο για οριοθέτηση των οικονομικών ζωνών των δύο χωρών και της εκμετάλλευσης των κοινών κοιτασμάτων της μέσης γραμμής. Την ίδια ώρα η Αίγυπτος μπαίνει σφήνα στο θέμα επεξεργασίας των κοιτασμάτων φυσικού αερίου της περιοχής, βάζοντας στο τραπέζι το δικό της τερματικό υγροποίησης, ενώ στη Λευκωσία φτάνουν μηνύματα από τουρκικές εταιρείες για το κυπριακό φυσικό αέριο. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ο χρόνος

Η ενδεχόμενη αποτυχία άλλης μιας προσπάθειας στο Κυπριακό δεν πρέπει να ικανοποιεί κανέναν. Ιδίως όσο τα χρόνια περνούν και τα τετελεσμένα παγιώνονται. Τραγικό παράδειγμα του χρόνου, που πέρασε ανεκμετάλλευτος, αποτελούν οι εκκλήσεις της Δ.Ε. για τους Αγνοούμενους για πληροφορίες και οικονομική ενίσχυση, καθώς συγγενείς και οι μάρτυρες πεθαίνουν, ενώ διακρίβωθηκε μέχρι στιγμής η τύχη μόνο 469 από τους 2001 αγνοούμενους σε μία διαδικασία που ξεκίνησε μόλις πριν από επτά χρόνια. Παρόμοια θλιβερή μπορεί να χαρακτηριστεί η ανάγκη που οδηγεί πρόσφυγες στην πώληση περιουσιών προς την τουρκική Επιτροπή Αποζημιώσεων. Ίσως, παρά μία άκαρπη κινητικότητα ή απόλυτη ακινησία, να είναι καιρός πλέον να εξετασθεί άλλη τακτική, όπως για παράδειγμα η βήμα με βήμα ρύθμιση μεγάλων ζητημάτων, όπως η Αμμόχωστος, διά των οποίων θα δοκιμάζεται σταδιακά και η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης. **Ίσως.**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ K SPORTS

ΑΠΟΕΛ-ΟΜΟΝΟΙΑ

Αφιέρωμα στο ντέρμπι

Στατιστική ανάλυση των δύο μονομάχων, η συνύπαρξη Δώνη-Σαβέφσκι στην ΑΕΚ και η πλήρης λίστα όσων έπαιξαν και στις δύο ομάδες.

ΑΝΟΡΘΩΣΗ

Το εταιρικό πλάνο της Κυρίας

Κερδίζει έδαφος το ενδεχόμενο δημιουργίας ποδοσφαιρικής εταιρείας στην Ανόρθωση με σκοπό την οικονομική σωτηρία. Όλες οι λεπτομέρειες.

ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ

Κόντρα-διαμάχες που κάνουν ζημιά

Στην πιο επιτυχημένη χρονιά, η ηρεμία και η ομοψυχία δεν ταιριάζουν στο DNA του Απόλλωνα. Η κόντρα Παυλιδη-Κίρζη με φόντο την προεδρία συνεχίζεται.

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

Παρουσίαση Mercedes A Class

Η νέα γενιά της A Class μπορεί πλέον να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων απέναντι σε καταξιωμένους ανταγωνιστές όπως το Audi A3 και η BMW 1.

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αν η ζωή μας είχε μόνο ένα χρώμα, ποιο θα ήταν;

Αν η ζωή μας είχε μόνο ένα χρώμα, ποιο θα ήταν;

24 ΩΡΕΣ
800 11 800
www.piraeusbank.com.cy

Υπάρχει ένα χρώμα που δίνει ζωή στη ζωή μας,
Ένα χρώμα που γεμίζει τις καρδιές μας με αισιοδοξία και ελπίδα.
Το χρώμα της προσφοράς, της βοήθειας και της ανιδιοτέλειας που βάζουμε μαζί
για να λάμψει το χρώμα αυτού του τόπου. **Τελικά, αυτό είναι το χρώμα μας.**

Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου
Ένα με σένα.

 **ΤΡΑΠΕΖΑ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

MTN PayMonthly ΔΩΡΕΑΝ smartphones

ΚΑΙ 50% χαμηλότερο μηνιαίο πάγιο για ΠΑΝΤΑ!

Μεταφέροντας τον αριθμό σου σε **MTN PayMonthly** πλάνο θα έχεις **ΚΑΙ ΔΩΡΕΑΝ smartphone ΚΑΙ 50% χαμηλότερο μηνιαίο πάγιο για ΠΑΝΤΑ.**

Έλα κι εσύ στην MTN τώρα.

Ισχύει με μεταφορά αριθμού σε 18μηνο και 24μηνο συμβόλαιο MTN PayMonthly.
Όροι και προϋποθέσεις στο www.mtn.com.cy

 /MTN Cyprus

Κέντρο Εξυπηρέτησης Πελατών: τηλ.136

Η MTN σου δίνει πάντα περισσότερα

Η Λευκωσία γλύτωσε την κάρτα από το Eurogroup

Το πλάνο των αποκρατικοποιήσεων και η εκλογή Νικόλα Παπαδόπουλου στο ΔΗΚΟ

Του απεσταλμένου μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΑΝΝΗ ΣΕΪΤΑΝΙΑΗ

Η δεύτερη θετική αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του Οικονομικού Προγράμματος της Κύπρου από την Τρόικα, που επικυρώθηκε στην τελευταία συνεδρίαση του Eurogroup και άνοιξε τον δρόμο για την εκταμίευση της τρίτης δόσης των 186 εκατ. ευρώ, δεν ήταν μία εύκολη αποστολή. Το πλάνο αποκρατικοποιήσεων που είχε αποφασίσει το Υπουργικό Συμβούλιο

έκπληξη. Επίσης, είναι δεδομένη η αποφασιστικότητα του Προέδρου Αναστασιάδη και του υπουργού Οικονομικών, Χάρη Γεωργιάδη, να προχωρήσουν στην υλοποίηση όσων έχουν συμφωνηθεί. Το κλίμα στη συζήτηση για την Κύπρο, που κράτησε 20 λεπτά, ήταν καλό και οι υπουργοί Οικονομικών της Ευρωζώνης αναγνώρισαν τις προσπάθειες της χώρας. Δεύτερον, επειδή στην εξίσωση προστέθηκε άλλη μία μεταβλητή με την αλλαγή στην ηγεσία του ΔΗΚΟ και την ανάδειξη του Νικόλα Παπαδόπουλου σε κυβερνητικό εταίρο. Ο πολιτικός κίνδυνος μείωσε περισσότερο από την κατά γράμμα τήρηση της μνημονιακής υποχρέωσης. Σε αυτή τη φάση αρκούσε η ανάληψη της πολιτικής δέσμευσης για να προχωρήσουν οι αποκρατικοποιήσεις.

Στις Βρυξέλλες δεν πέρασε απαρατήρητο το γεγονός ότι οι υπουργοί του ΔΗΚΟ σημείωσαν την επιφύλαξη τους κατά τη διαδικασία έγκρισης του πλάνου αποκρατικοποιήσεων από το Υπουργικό. Επίσης γνωρίζουν ότι οι ημικρατικοί αποτελούσαν προνομιακό χώρο πελατειακών σχέσεων και ότι οι διοικήσεις ορίζονταν με κομματικές ποσοστόσεις.

Η Κύπρος βοηθήθηκε, όμως, και από τη γενικότερη πολιτική συγκυρία. Με την Ευρώπη να οδεύει προς τις Ευρωεκλογές και την κατάσταση στην Ελλάδα να παραμένει αβέβαιη, η τελευταία Σύνοδος των υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης λειτουργούσε περισσότερο με πολιτικά αντανακλαστικά, παρά ως τεχνο-

Η κατηγορηματική δέσμευση του Χάρη Γεωργιάδη ότι η Λευκωσία θα τηρήσει τις δεσμεύσεις της, κυρίως σε ό,τι αφορά τις αποκρατικοποιήσεις, απέτρεψε τον «ατύχημα» στο τελευταίο Eurogroup.

Η κόντρα Αναστασιάδη - Δημητριάδη

Σε... ύπνωση, αλλά επαρκή, είναι και το μέτωπο που έχει ανοίξει η Κύπρος με τις κοινοτικές αρχές λόγω της κόντρας του Προέδρου Αναστασιάδη με τον διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, Πανικό Δημητριάδη. Συνομιλήτης της «Κ», που έχει διαβάσει την επιστολή του προέδρου της ΕΚΤ, Μάριου Ντράγκι προς την Επιτροπή, με την οποία τίθεται θέμα παραβίασης της αρχής της ανεξαρτησίας των Κεντρικών Τραπεζών, σχολίασε ότι το περιεχόμενο είναι τέτοιο που η Κύπρος θα έπρεπε να είχε παραπεμφθεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Επίσημα ο αντιπρόεδρος της Επιτροπής και αρμόδιος για θέματα Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων, δηλώνει ότι το θέμα ερευνάται. Ανεπίσημα έχει σταλεί στον Πρόεδρο Αναστασιάδη το μήνυμα ότι αυτή η διαμάχη δεν έχει νόημα, με τη συμβουλή να υποχωρήσει. Το θεσμικό περιβάλλον προστατεύει τον διοικητή. Ερωτηματικό παραμένει αν η Κύπρος θα αντιμετωπίσει νομικά μέτρα. Η είσοδος της Επιτροπής σε προεκλογικούς ρυθμούς, με κάποιους από τους Επιτρόπους να διεκδικούν υψηλές θέσεις σε κοινοτικά όργανα (το όνομα του Όλιβεν ακούγεται και για την προεδρία της Επιτροπής) έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχει η διάθεση για ανάληψη πρωτοβουλιών. Το σύστημα των Βρυξελλών εισέρχεται σε μία ιδιότυπη ραστώνη και είναι πιθανό τον φάκελο των σχέσεων κυβέρνησης - διοικητή, να τον κληρονομήσει η επόμενη Επιτροπή.

κρατικό Σώμα. Σε αυτή τη φάση οι διεθνείς δανειστές δεν θέλουν να ασκούν σε κανέναν αρειάσεις πιέσεις. Κοινοτικοί αξιωματούχοι που

παρακολουθούν το κυπριακό πρόγραμμα δεν έκρυψαν στην «Κ» ότι δεν υπήρχε βούληση να ασκηθεί μεγαλύτερη πίεση στην Κύπρο.

Η αλλαγή ηγεσίας στο ΔΗΚΟ δεν πέρασε καθόλου απαρατήρητη από τους εταίρους, οι οποίοι ανησυχούν από ενδεχόμενη ανατροπή του συσχετισμού δυνάμεων σε σημείο που θα μπλοκάρει την εφαρμογή του μνημονίου.

Τι συζητούν για την Κύπρο οι εταίροι πίσω από τις κλειστές πόρτες των Βρυξελλών.

δεν ικανοποιούσε τους διεθνείς δανειστές και επί της ουσίας είχε απορριφθεί.

Από την προπερασμένη Πέμπτη, που ελήφθη η απόφαση στο Υπουργικό για το πλάνο αποκρατικοποιήσεων, μέχρι το απόγευμα της περασμένης Δευτέρας, όποτε και συζητήθηκε στο Eurogroup η πορεία του Κυπριακού Μνημονίου, το οποίο ήταν θετικό, αν και η κυπριακή πλευρά δίδωνε συγκρατημένα αισιόδοξη.

Τελικά το Eurogroup δεν έβγαλε «κόκκινη κάρτα» στη Λευκωσία. Γιατί; Πρώτον, επειδή η συνολική πορεία της Κύπρου είναι ικανοποιητική, το πρόγραμμα παραμένει σε καλό δρόμο (on track) και δεν έχει υπάρξει κάποια δυσάρεστη

Μία τρίτη παράμετρος που βοηθά την Κύπρο να αντιμετωπίζεται με κάποια ελαστικότητα είναι και το γεγονός ότι η κυπριακή οικονομία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις. Έτσι, από τη μία, ως καρτό, οι κυπριακές Αρχές επανώνται για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί, αλλά από την άλλη, ως μαστίγιο, υπογραμμίζεται ότι η πλήρης και έγκαιρη εφαρμογή του προγράμματος εξακολουθεί να είναι απαραίτητη. Η αβεβαιότητα παραμένει υψηλή, αν και η δημοσιονομική εξυγίανση προχωρεί σύμφωνα με τη συμφωνημένη διαδικασία, ενώ απαιτείται και μεγαλύτερη ένταση στις μεταρρυθμίσεις.

Στο μέτωπο των τραπεζών, οι Ευρωπαίοι εταίροι αναγνωρίζουν την πρόοδο που υπάρχει όσον αφορά την ανακεφαλαιοποίηση και την αναδιάρθρωση του τομέα, αλλά και στη σταδιακή χαλάρωση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων. Η σκληρή πραγματικότητα είναι ότι στις τράπεζες απαιτούνται ριζικές κινήσεις, αλλά κυρίως χρόνος για να μπορέσει ο τομέας να

επανεέλθει σε φυσιολογικούς ρυθμούς λειτουργίας.

Οι αποκρατικοποιήσεις

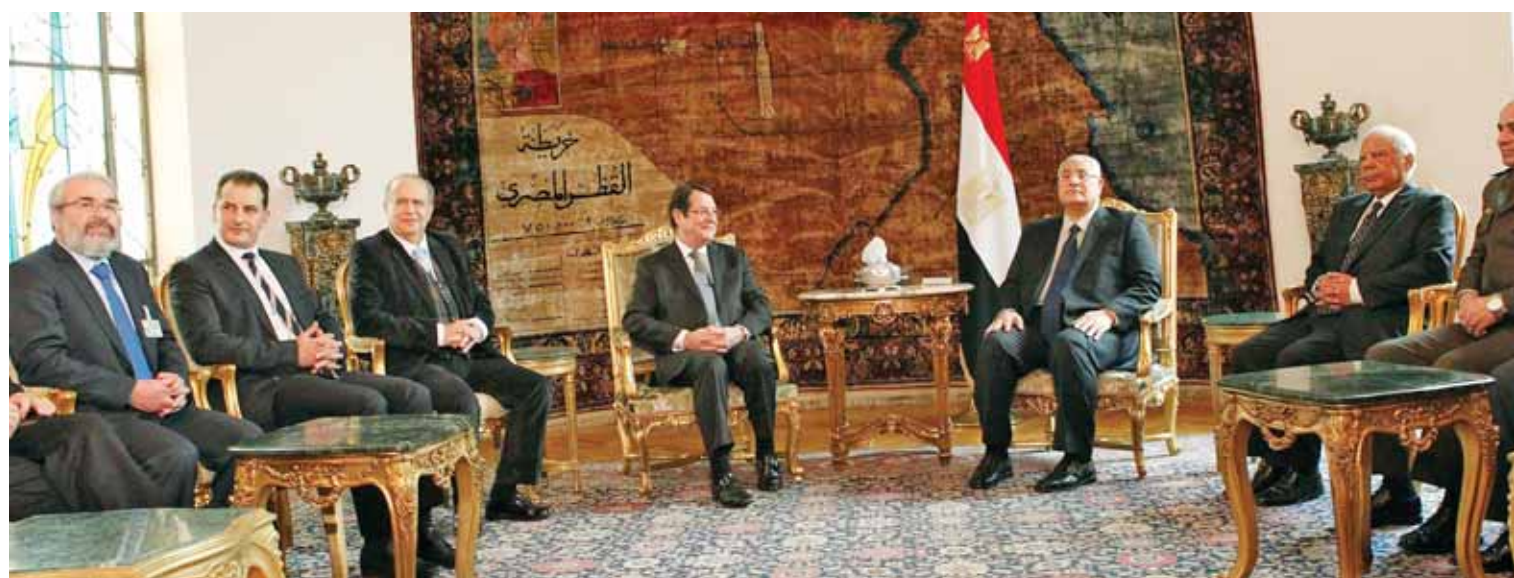
Η ευελιξία που έχει επιδεικνύεται από το Eurogroup δεν σημαίνει ότι έχει κλείσει το κεφάλαιο «αποκρατικοποιήσεις». «Το σχέδιο δεν είναι συγκεκριμένο, είναι περισσότερο γενικό απ' ό,τι περιμέναμε. Λείπουν στοιχεία για το ποσοστό των οργανισμών και άλλων περιουσιακών στοιχείων που θα διατεθούν στον ιδιωτικό τομέα», ανέφερε στην «Κ» κοινοτικός αξιωματούχος. Αναγνωρίζεται, μάλιστα, η πολιτική δυσκολία του θέματος, αλλά κάποια στιγμή θα απαιτηθεί να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις. Άλλωστε, οι αποκρατικοποιήσεις είναι μία διαδικασία που θα απαιτηθεί χρόνος για να ολοκληρωθεί. Στη γραπτή δόση που εξέδωσε το Eurogroup υπάρχει ρητή αναφορά, καθώς «και ρετιζείται η δέσμευση των κυπριακών αρχών να ενισχύσουν τα σχέδια ιδιωτικοποιήσεων, όπως έχει συμφωνηθεί με τα θεσμικά όργανα της Τρόικας». Η φράση «να ενισχύσουν» προαναγγέλλει τις αλλαγές.

Στο τραπέζι και το τερματικό της ENI στην Αίγυπτο

Ανοιχτά για την κυβέρνηση όλα τα σενάρια, εκτός από τον αγωγό μεταφοράς φυσικού αερίου μέσω Τουρκίας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Ακόμη ένα κομμάτι στο σύνθετο γεωπολιτικό παζλ του ενεργειακού χάρτη τοποθέτησε η Λευκωσία με τη συμφωνία-πλαίσιο που υπέγραψε με την Αίγυπτο για την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων της μέσης γραμμής των ΑΟΖ των δύο χωρών. Υπό το πρίσμα αυτό, η Λευκωσία εμφανίζεται κάτι παραπάνω από ικανοποιημένη από το αποτέλεσμα που άφησε πίσω της η επίσημη επίσκεψη του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Κάιρο. Στο κομμάτι των εμπορικών σχέσεων - πάντα στον τομέα της ενέργειας - αποσιμμάται ότι οι προοπτικές που διανοίγονται είναι τεράστιες για τη συνεργασία που μπορεί να επεκταθεί έως και την επεξεργασία των κυπριακών κοιτασμάτων επί αιγυπτιακού εδάφους. Χωρίς να έχει τεθεί την παρούσα στιγμή επίσημη πρόταση και χωρίς η Λευκωσία να αναθεωρεί τη στρατηγική της επιλογή για τερματικό στο Βασιλικό, η περίπτωση μεταφοράς φυσικού αερίου για υδροποίηση στη Αίγυπτο, όπως μας έλεγαν αρμόδιες πηγές, δεν απορρίπτεται και βρίσκεται στο τραπέζι προς συζήτηση, όταν θα παρθεί η τελική απόφαση. Ο τερματικός σταθμός στη γείτονα χώρα δεν περνά απαρατήρητος και από τους Ισραηλινούς, που θεωρούν ότι η συγκεκριμένη επιλογή είναι η ταχύτερη και η πιο βιώσιμη οικονομική επιλογή όχι μόνο για το Ισραήλ, αλλά και για όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές. Η προοπτική υδροποίησης ισραηλινού φυσικού αερίου στο τερματικό της ENI στην Αίγυπτο, σύμ-

Η συμφωνία με την Αίγυπτο οπλίζει πολιτικά και νομικά τη Λευκωσία έναντι των τουρκικών διεκδικήσεων στην κυπριακή ΑΟΖ.

Μετά το Ισραήλ και την Αίγυπτο, η Λευκωσία στρέφει τώρα την προσοχή της στη συμφωνία με τον Λίβανο.

φωνα με δημοσιεύματα του ισραηλινού τύπου, απασχόλησαν και τη συνάντηση που είχαν τις τελευταίες μέρες οι υπουργοί Εμπορίου Ισραήλ - Ιταλίας. Την περίπτωση της Αιγύπτου για υδροποίηση των κοιτασμάτων φυσικού αερίου της περιοχής υποστηρίζει και η Ελλάδα. Ωστόσο, κυβερνητικές πηγές στη Λευκωσία θεωρούν ότι παρά τα όσα λέγονται δημοσίως, στο πα-

ρασκίνιο, για το Ισραήλ το τερματικό της Αιγύπτου δεν αποτελεί επιλογή. Παρά το γεγονός ότι σε πολιτικό επίπεδο διατίθεται με κάθε τρόπο το νέο καθεστώς του Καΐρου, σε τεχνολογικό επίπεδο η Αίγυπτος κρίνεται ως μία χώρα υψηλού ρίσκου για μία επένδυση αυτού του είδους, η οποία θα έχει μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Το σενάριο της Αιγύπτου, υποστηρίζεται, ότι στην περίπτωση που προκριθεί, έχει το πλεονέκτημα ότι δεν θα απαιτηθεί χρόνος και χρήμα και το μόνο επενδυτικό πλάνο που θα απαιτηθεί θα είναι αυτό του αγωγού μεταφοράς στον τερματικό σταθμό της ENI, με την οποία η Λευκωσία έχει συνάψει συμφωνία για έρευνες στα οικόπεδα 2,3 και 9. Ωστόσο, οι ίδιες κυβερνητικές πηγές εκτι-

μούν ότι πίσω από τις φωνές που ακούγονται για τον τερματικό της Αιγύπτου, βρίσκονται εταιρείες και πιο συγκεκριμένα η ιταλική ENI, η οποία επιθυμεί να αυξήσει το ποσοστό αξιοποίησης του τερματικού της που σήμερα κυμαίνεται στο 30%.

Διπλωματικός πυρετός

Σε πολιτικό επίπεδο η συμφωνία-πλαίσιο Λευκωσίας-Καΐρου για την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων της μέσης γραμμής των ΑΟΖ των δύο χωρών εκτιμάται από κυβερνητικούς παράγοντες στη Λευκωσία ότι εξοστρακίζει τις τουρκικές μεθοδεύσεις επιβολής στο Κάιρο ότι η Τουρκία διαθέτει ΑΟΖ η οποία αγγίζει τις παρυφές της αντίστοιχης αιγυπτιακής. Ο επό-

μενος σταθμός για τη Λευκωσία είναι ο Λίβανος, με τον οποίο η Κύπρος έχει υπογράψει συμφωνία οριοθέτησης των Οικονομικών Ζωνών, συμφωνία η οποία ωστόσο δεν έχει επικυρωθεί από τη Βουλή του Λιβάνου. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» ο πρέσβης Τάσος Τζωνάς από το Κάιρο που βρισκόταν για την επίσκεψη του Νίκου Αναστασιάδη μετέβη στη Βηρυτό, στο πλαίσιο των προσπαθειών για συνομιλοποίηση συμφωνίας-πλαίσιο κοινής εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων στη μέση γραμμή των ΑΟΖ των δύο χωρών. Αν οι διαπραγματεύσεις αυτές έχουν θετική κατάληξη σε συνάρτηση με τη συμφωνία που υπάρχει ήδη με το Ισραήλ, θα θεωρακίσουν αλλά και θα αναβαθμίσουν σημαντικά τον

γεωστρατηγικό ρόλο της Κύπρου στην περιοχή.

Τουρκικές εταιρείες

Οι απόψεις ξένων παραγόντων που επιμένουν για μεταφορά και των κοιτασμάτων της Κύπρου στις αγορές μέσω του τουρκικού αγωγού - όπως του Μάθιου Μπράιζα που εκπροσωπεί την Τουρκ Γκαζ - μεταφράζονται από τη Λευκωσία ως ανεπισημο ενδιάμεσων εταιρειών της Τουρκίας για το κυπριακό φυσικό αέριο. Ωστόσο, η κυβέρνηση κατηγορηματικά ξεκαθαρίζει σε όλους τους τόνους ότι η επίλυση του πολιτικού προβλήματος αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση συνεργασίας με την Τουρκία, όχι μόνο στην πώληση φυσικού αερίου, αλλά και στη μεταφορά του μέσω του αγωγού της χώρας. Οι τουρκικές εταιρείες, οι οποίες παράλληλα πραγματοποιούν διαβουλεύσεις με Ισραηλινές εταιρείες όπως η Delek, εκτιμάται ότι μπορούν να ασκήσουν πιέσεις και στο εσωτερικό της Τουρκίας με αποδέκτη την κυβέρνηση Ερντογάν, για επίλυση του Κυπριακού. Ωστόσο, την ίδια ώρα όμως τα μηνύματα που στέλνει η τουρκική κυβέρνηση είναι εκ διαμέτρου αντίθετα από αυτά των εταιρειών. Οι κινήσεις του ερευνητικού σκάφους Barbaros συνδέονται, σύμφωνα με διπλωματικές, με το κοινό ανακωκωθέν. Όπως χαρακτηριστικά έλεγε αρμόδια πηγή, «το τουρκικό σκάφος μπορεί να έδειξε ότι πραγματοποιεί έρευνες, όμως η συλλογή σεισμολογικών δεδομένων με βάση την εμπειρία των εταιρειών που πραγματοποιούν έρευνες σε οικόπεδα της ΑΟΖ απαιτεί χρόνο».

*Ο τραπεζικός
συνεργάτης που
εμπιστεύεστε*

Η Russian Commercial Bank μετονομάζεται σε RCB BANK LTD

Μια νέα επωνυμία. Οι ίδιες υψηλές προδιαγραφές!

Ωράριο λειτουργίας Υποκαταστημάτων:
Δευτέρα-Παρασκευή, 09:00-17:00.

RCB BANK LTD. Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης.
Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη έδρα:
Αμαθούντος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

www.rcbcy.com **800 00722**

Χωρίς Ενιαία Κυριαρχία, θα ήμαστε ένα τίποτα

Χρίστος Κληρίδης: Με τους χειρισμούς του Προέδρου η Τουρκία κατέστη εμπλεκόμενη και δεν θα κατηγορηθούμε

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΓΓΑΡΗ

Ο δρ Χρίστος Κληρίδης, μέλος της Ομάδας Υποστήριξης του Εθνικού για το Κυπριακό, μιλά στην «Κ» και εξηγεί τους όρους αλλά και τη σημασία της «Μίας Κυριαρχίας» και των «Κατάλοιπων Εξουσιών». Παράλληλα, σημειώνει πως η ε/κ πλευρά έχασε χρόνο, ελπίζοντας στην αλλαγή στάσης της Τουρκίας χωρίς να έχει Σχέδιο Β', τονίζοντας, ωστόσο, πως οι χειρισμοί του Νίκου Αναστασιάδη δεν επιτρέπουν να κατηγορηθεί η δική μας πλευρά και παράλληλα κατέστησαν την Άγκυρα ενεργώς εμπλεκόμενη στο Κυπριακό.

— Κύριε Κληρίδη, έχουμε δύο άκρως σημαντικά σημεία στο Κυπριακό. Η «Μία Κυριαρχία» και τα «Κατάλοιπα Εξουσιών». Θα θέλαμε να μας εξηγήσετε αρχικώς το δεύτερο...

— Το μοντέλο στον Καναδά προνοεί ότι το κατάλοιπο των εξουσιών ανήκει στα Ομοσπονδιακά Όργανα. Στη Γερμανία η νομοθετική εξουσία δίδεται στην Ομοσπονδία Κυβέρνηση και η διοίκηση και εφαρμογή των Νόμων αφήνεται στα κρατίδια. Στις Ηνωμένες Πολιτείες η 10η τροποποίηση του Συντάγματος καθορίζει ότι η Ομοσπονδία Κυβέρνηση κέκτηται των εξουσιών που αποδίδονται σε αυτή από το Σύνταγμα μόνο. Διάφορες ομοσπονδίες ακολουθούν διάφορα παραδείγματα και δεν υπάρχει γενικός κανόνας γενικής εφαρμογής. Για θέματα άμυνας, εξωτερικών υποθέσεων συνήθως η Ομοσπονδία Κεντρική Κυβέρνηση έχει αποκλειστική εξουσία. Για κάποια άλλα θέματα υπάρχουν συντρέχουσες εξουσίες, concurrent powers. Το κατάλοιπο αφήνεται ανάλογα με τις πρόνοιες του κάθε Συντάγματος στις Πολιτείες ή τα συστατικά μέρη μιας Ομοσπονδίας (residual powers).

Είναι θέμα φιλοσοφίας. Όπου ο στόχος είναι η Κεντρική Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση να είναι ισχυρή για διάφορους λόγους το κατάλοιπο των εξουσιών συνήθως παραμένει με το Σύνταγμα στην Ομοσπονδία Κυβέρνησης και όχι στα κρατίδια ή πολιτείες.

— Ωραία. Και στην Κύπρο; Ποιο θα ήταν...

— Η Κύπρος έχει την ιδιαιτερότητα ότι είναι ενιαίο κράτος σύμφωνα με τις πρόνοιες του Συντάγματος του 1960 και τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης. Από ενιαίο κράτος σκοπεύει να μετεξελιχθεί σε Ομοσπονδιακό. Εάν η φιλοσοφία της προτεινόμενης Ομοσπονδίας είναι η Ομοσπονδία Κυβέρνηση να παραμείνει ισχυρή τότε το κατάλοιπο των εξουσιών πρέπει να παραμείνει στην Ομοσπονδία Κυβέρνηση. Εάν η φιλοσοφία της λύσης θα είναι προς την κατεύθυνση του περιορισμού των εξουσιών σε ορισμένους συγκεκριμένους τομείς μόνο με στόχο να αφαιρεθεί μεγάλη ευχέρεια και εξουσίες στα κρατίδια τότε το κατάλοιπο των εξουσιών θα αποδοθεί στα κρατίδια. Το ενδεχόμενο συντρέχουσες εξουσιών στο μοντέλο της Κύπρου δεν προσφέρεται, γιατί θα είναι απαρχή προστριβών και συγκρούσεων. Εκείνο το οποίο όμως έχει σημασία είναι η κυριαρχία, η οποία πάντοτε απορρέει από τον λαό, να κατοχυρωθεί συνταγματικά ότι είναι ενιαία και προέρχεται από έναν λαό σε ένα κράτος.

— Μπάρκαμε στα της Μίας Κυριαρχίας. Από πού πρέπει να πηγάει;

— Το Αμερικανικό Σύνταγμα ξεκινά από την πρόταση «We the people of the United States» ακριβώς για να επιβεβαιώσει την ενιαία κυριαρχία του. Οι Ομοσπονδίες Πολιτείες αποδεχόμενες το Σύνταγμα απεδέχθησαν ουσιαστικά την ενιαία κυριαρχία και στον βαθμό που το Αμερικανικό Σύνταγμα έχει τις ρίζες του στη Συνο-

«Μέχρι στιγμής η πρόταση του θέματος της ενιαίας κυριαρχίας αποδεικνύεται σωστή, γιατί είναι επάναγκες να ξεκαθαρίσει το σκηνικό έστω και τώρα μετά 40 χρόνια από την εισβολή», δηλώνει στην «Κ», ο δρ Χρίστος Κληρίδης.

μοσπονδία και την εκχώρηση κυριαρχιών, απεδέχθησαν οι πολιτείες εκχωρώντας μέρος της κυριαρχίας τους, στο Ομοσπονδίο Κράτος των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.

— Κάτι όμως που δεν αποδέχεται η τ/κ πλευρά, ούτε και η Άγκυρα...

— Η φιλοσοφία των Τούρκων εδράζεται στη βάση των δύο λαών, δύο κρατών άρα και δύο κυριαρχιών και στη φιλοσοφία των δύο κρατών να εκχωρούν ορισμένες αρμοδιότητες, ούτε καν κυριαρχία, στα Ομοσπονδιακά Όργανα. Τούτο βεβαίως σημαίνει ότι δεν μιλούμε πλέον για μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας αλλά για διάλυσή της ως κυρίαρχου κράτους και υποβάθμισή της σε ελληνοκυπριακό κράτος και στην αναγνώριση δύο κυριαρχιών/δύο κρατών, τα οποία ουσιαστικά θα λειτουργούν

στη βάση συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ τους (co-operation agreements). Πρόκειται δηλαδή για καθαρή νομιμοποίηση της διχοτόμησης κάτι το οποίο πιστεύω ότι είναι άκρως επικίνδυνο να γίνει στην Κύπρο. Με την πρώτη κατάρρευση της Ομοσπονδίας Κυβέρνησης, εφόσον για κάθε απόφαση πρέπει να συμφωνούν τα δύο κυρίαρχα κράτη προκειμένου να λειτουργήσουν, τα ίδια τα θεσμικά όργανα, όπως τα Δικαστήριά τους, θα νομιμοποιήσουν την de facto κατάρρευση στην ύπαρξη δύο κρατών με κυριαρχικά δικαιώματα και θα επιζητήσουν και θα εξασφαλίσουν βεβαίως και τη διεθνή αναγνώριση.

— Ποιος θα είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος από αυτό;

— Μα η διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας σαν προϋπόθεση δη-

μιουργίας της νέας Ενωμένης Κύπρου μέσα από την παρθενογένεση η οποία υποβόσκει, συνεπάγεται στην ακύρωση συμμετοχής μας στην Ε.Ε. με τους συμφωνηθέντες όρους, στο Συμβούλιο της Ευρώπης και σε άλλους Διεθνείς Οργανισμούς ως και την ακύρωση και ματαίωση πολλών συμβάσεων. Τα πάντα πλέον θα τελούν υπό την αίρεση της συμφωνίας των δύο κυρίαρχων συνιστώντων κρατιδίων με εμφανείς πλέον τους κινδύνους για εξαφάνιση του Ελληνισμού από την Κύπρο. Θα καταστούμε επαίτες στη διεθνή κοινότητα, αναγνώρισης και εξασφάλισης της ύπαρξής μας και εκ των πραγμάτων η τουρκοποίηση πρέπει να θεωρείται δεδομένη σε βάθος χρόνου. Να μην έχουμε ψευδαισθήσεις. Με τη διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, θα είμαστε ένα τίποτα το οποίο θα ζητιανεύει, γυρίζοντας τον δίσκο της επαίτείας για αναγνώριση.

— Συμφωνείτε με τους μέχρι τώρα χειρισμούς του Προέδρου;

— Μέχρι στιγμής η πρόταση του θέματος της ενιαίας κυριαρχίας αποδεικνύεται σωστή, γιατί είναι επάναγκες να ξεκαθαρίσει το σκηνικό έστω και τώρα μετά 40 χρόνια περίπου από την εισβολή. Η προηγούμενη πενταετία αναλώθηκε σε απαγωγές υποχωρήσεις οι οποίες έχουν αποθρασύνει, δυστυχώς, την τουρκική πλευρά και αντί να μας οδηγήσουν πιο κοντά μας έχουν οδηγήσει πιο μακριά. Κάποιοι πιστεύουν ότι επειδή στην Κύπρο εξελέγη Πρόεδρος κάποιος ο οποίος υποστήριξε το Σχέδιο Ανάν είναι «εύκολη λεία» και ότι μπορούν να περάσουν τις απόψεις τους. Οι Τούρκοι έχουν σκληρύνει τις θέσεις τους μη διστάζοντας να τις παραθέτουν ωμά στη διεθνή κοινότητα, η οποία, δυστυχώς, εξακολουθεί να τους χαϊδεύει και τους έχει καταστήσει το κακοανα-

θρεμμένο παιδί της υφλίου. Είναι βεβαίως θέμα, ως γνωστό, συμφερόντων. Όμως, όπως είπε και ο Θεοκυδίδης, είναι οι «παρα δύναμιν τολμπται» που πετυχαίνουν. Πολύ φοβούμαι ότι μέσα από την προσπάθεια να πεισθεί η Τουρκία να δεχθεί το αυτόνοτο, δηλαδή την ενιαία κυριαρχία, θα παραμείνουν παραχωρήσεις όπως η ορολογία του τύπου «φυσιστώντα κρατίδια», θέματα που αφορούν το «κατάλοιπο των εξουσιών», «εσωτερικές ιθαγένειες» και διάφορα άλλα τα οποία η Τουρκική πλευρά θα καταχραστεί. Όμως, από την άλλη, μέχρι στιγμής φαίνεται ότι ο διεθνής παράγοντας υποστηρίζει τις προσπάθειες του Προέδρου Αναστασιάδη και στα θετικά είναι ότι δεν μπορούμε να κατηγορηθούμε για αδιαλλαξία. Περαιτέρω, η Τουρκία κατέστη εμπλεκόμενη — έστω τα τηλεφωνήματα υπουργού Εξωτερικών ΗΠΑ και Ηνωμένου Βασιλείου στον Νταβούτογλου. Είναι η εκτίμησή μου ότι έστω και αν δεν θα κατηγορηθούμε ότι φέρουμε την ευθύνη, προφανώς, τα συμφέροντα υπέρ της Τουρκίας εξακολουθούν να είναι μεγάλη. Το στοίχημα θα το κερδίσει ο κ. Αναστασιάδης, αν πετύχει την κάμψη της τουρκικής αδιαλλαξίας μέσα από τη δημιουργία κατάλληλων συμμαχιών και εμμονής σε θέματα αρχών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο δρόμος είναι ακόμη μακρύς μέχρι τη δικαιοσύνη.

— Ωραία. Και το σχέδιό μας για την επαύριον;

— Βρισκόμαστε σε ένα σημείο αδιεξόδου χωρίς να έχουμε επεξεργαστεί ένα Σχέδιο Β' για αντιμετώπιση της τουρκικής αδιαλλαξίας. Είχα επισημάνει δημοσίως την αναγκαιότητα του σχεδιασμού αυτού, αλλά, δυστυχώς, αναλώσαμε χρόνο τελώντας ακόμη κάτω από την ψευδαίσθηση ότι η τουρκική πλευρά έχει τη δυνατότητα να μεταλλαχθεί.

“Σήμερα, κάνω μια νέα αρχή, με Δάνειο για Επιχειρήσεις. Ναι, από την Τράπεζα Κύπρου.”

Νέο Συγχρηματοδοτικό Δάνειο για Επιχειρήσεις - JEREMIE

Με Επιτόκιο από 4.62%

Η Τράπεζα Κύπρου συγχρηματοδοτεί¹ καινούρια δάνεια σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, για τη στήριξη, επέκταση, ανάπτυξη και ενδυνάμωσή τους.

- Μέγιστο ποσό δανείου €100.000
- Επιτόκιο² 4.62% για εταιρίες χαμηλού ρίσκου και 4.76% για εταιρίες υψηλού ρίσκου
- Περίοδος χάριτος στην αποπληρωμή κεφαλαίου μέχρι 24 μήνες
- Ελάχιστη περίοδος δανείου 24 μήνες και μέγιστη περίοδος 120 μήνες

Αποκλειστικά από την Τράπεζα Κύπρου.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τα καταστήματά μας.

¹ Αυτό το δάνειο εν μέρη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω του προγράμματος “Αεφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα”, το οποίο υλοποιείται σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013 και στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας “Κοινό Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για τις Πολύ Μικρές έως Μεσαίες Επιχειρήσεις - (JEREMIE)”.

² Το επιτόκιο έχει υπολογιστεί στις 29/10/13 και είναι κυμαινόμενο με βάση το Euribor 6m πλέον περιθώριο 4.3875% για εταιρίες χαμηλού ρίσκου και 4.5225% για εταιρίες υψηλού ρίσκου.

Η Τράπεζα Κύπρου μπορεί να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της. Το προϊόν προσφέρεται μέχρι της διάθεσης του σχετικού κονδυλίου.

Τράπεζα Κύπρου

Είμαστε εδώ.

Κυριακή 15 Δεκεμβρίου 2013

Πρώτη βολή για τους S300

Δοκιμαστική χρήση 13 ολόκληρα χρόνια μετά την περιπετειώδη απόκτησή του

Του ΚΩΣΤΑ ΛΑΛΤΖΑ

Χρειάστηκε να περάσουν 13 χρόνια για να δοκιμαστούν από την ελληνική Πολεμική Αεροπορία οι επιχειρησιακές δυνατότητες του κινητού πυραυλικού αντιαεροπορικού συστήματος μεγάλου βεληνεκού, που αγόρασε η Κύπρος το 1997 και έπειτα από ένα πολιτικό-διπλωματικό θρίλερ κατέληξε το 2000 στην Κρήτη. Τελικώς, η «παρθενική» εκτόξευση βλήματος από το αντιαεροπορικό σύστημα S-300 πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή, στο Πεδίο Βολής Κρήτης.

Λίγο μετά τις 11 π.μ. οι χειριστές του Σταθμού Καθοδήγησης Πυραύλων (Multi-channel Missile Guidance Station-MMGS) εντόπισαν, εγκλώβισαν και κατέρριψαν εναέριο στόχο, ο οποίος είχε εκτοξευθεί για τις ανάγκες της βολής. Η δοκιμαστική βολή έγινε παρουσία της ηγεσίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, του Κύπριου υπουργού Άμυνας Φ. Φωτίου και 22 ακολούθων Άμυνας ξένων συμμάχικών χωρών, καθώς ήταν η πρώτη φορά που σε στρατιωτική άσκηση χρησιμοποιήθηκε οπλικό σύστημα μη νατοϊκής προέλευσης. Η απόφαση της Κυπριακής Δημοκρατίας, επί προεδρίας Γλαύκου Κληρίδη, για την εγκατάσταση των S-300 στη Μεγαλόνησο ελήφθη μετά την κρίση των Ιμίων. Υπό αυτές τις συνθήκες και

λόγω της ιδιαιτερότητας και της ισχύος του αμυντικού συστήματος ήταν βέβαιο ότι η προμήθεια των ρωσικών πυραύλων θα ανέβαζε το γεωπολιτικό θερμόμετρο σε Λευκωσία, Αθήνα, Ουάσιγκτον και Μόσχα.

Από την πρώτη στιγμή Τουρκία, ΗΠΑ και Μεγάλη Βρετανία αντέδρασαν στην απόφαση του προέδρου Κληρίδη και ζήτησαν επισήμως και ανεπισήμως τη μη εγκατάσταση των πυραύλων στο νησί. Όπως γραφόταν στον Τύπο της εποχής, ο Κύπριος πρόεδρος εφάρμοζε την «πολιτική του ενεργού ηφαιστείου». Σύμφωνα με αυτή, όταν μία κατάσταση είναι εκρηκτική τότε το διεθνές ενδιαφέρον είναι εντονότερο προκειμένου να μην εκραγεί το ηφαιστειο. Η Ελλάδα στο προσκήνιο εμφανιζόταν να στηρίζει πολιτικά την Κύπρο, αλλά ο τότε πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, στο παρασκήνιο φέρεται να είχε διαφορετική άποψη από τη Λευκωσία. Η Αθήνα εκτιμούσε ότι η απόκτηση των S-300 θα όξυνε τις ήδη τεταμένες ελληνοτουρκικές σχέσεις και θα έθετε σε κίνδυνο τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Κύπρου, καθώς και την πορεία της χώρας στην ΟΝΕ.

Η Κύπρος με τη Ρωσία υπέγραψαν τον Φεβρουάριο του 1997 στην Λευκωσία το συμβόλαιο για την προμήθεια των πυραύλων, ύψους 250 εκατ. ευρώ, αλλά οι αντιδράσεις για την

Ήταν η πρώτη φορά που σε στρατιωτική άσκηση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων χρησιμοποιήθηκε οπλικό σύστημα μη νατοϊκής προέλευσης.

εγκατάστασή τους συνεχίστηκαν. Τελικώς, ύστερα από έντονο παρασκήνιο και με τις σχέσεις Αθήνας – Λευκωσίας να δοκιμάζονται, συμφωνήθηκε να εγκατασταθούν οι πυραύλοι στην Κρήτη. Οι S-300 μεταφέρθηκαν με «μυστικό τρόπο» σε στρατιωτική μονάδα στο Τυμπάκι, τον Μάρτιο του 1999 και περίπου έναν χρόνο αργότερα εντάχθηκαν στο οπλοστάσιο της Πολεμικής Αεροπο-

ρίας. Τυπικώς, οι ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις απέκτησαν τους πυραύλους το 2007.

Στα τέλη του 2011 με πρωτοβουλία του αρχηγού ΓΕΕΘΑ, στρατηγού Κωσταράκου, αποφασίστηκε ότι τα οπλικά συστήματα που διαθέτει η χώρα δεν αρκεί να είναι ενταγμένα, αλλά και να πιστοποιείται η επιχειρησιακή τους ετοιμότητα με βολές. Όπως και έγινε.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η πορεία της Τουρκίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση

Το μέλλον της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και το ευρύτερο πλέγμα πολιτικών δυναμικών γύρω από αυτή θα βρεθούν στο επίκεντρο της συζήτησης στο τραπέζι με θέμα: «Τουρκία: Μετέωρο βήμα προς την Ευρώπη;» που διοργανώνουν τη Δευτέρα, 16 Δεκεμβρίου στις 11:00 π.μ., το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο και η Έδρα Jean Monnet του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Ποια τα νέα δεδομένα που έχουν επέλθει με το άνοιγμα νέου ενταξιακού κεφαλαίου και ποιες οι πολιτικές ισορροπίες στο εσωτερικό της Τουρκίας; Ενεργοποιείται και πάλι το Ελσίνκι, ή δεν δημιουργούνται τέτοιες συνθήκες; Σε ποιό βαθμό γίνονται οι εξωτερικές σχέσεις της Τουρκίας Σουνιτικές και αντιδυτικές; Πώς επηρεάζεται το Κυπριακό και οι επερχόμενες νέες διαπραγματεύσεις και ποια η δυναμική του εντοπισμού κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο; Τα ερωτήματα αυτά θα επιχειρήσουν να προσεγγίσουν ο Νίκος Χριστοδουλίδης, Διευθυντής του Διπλωματικού Γραφείου του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Νίκος Μούδουρος, Ακαδημαϊκός και ο Μιχάλης Ατταλίδης, Πρύτανης και Κάτοχος Έδρας Jean Monnet. Των ομιλιών θα ακολουθήσουν παρεμβάσεις και συζήτηση. Η εκδήλωση θα γίνει στο Σπίτι της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Λεωφόρος Βύρωνος 30, Λευκωσία.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ενεργειακές σχέσεις Ευρώπης- Ρωσίας

Το Κέντρο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Κύπρο διοργανώνει συνέδριο, την Τρίτη 17 Δεκεμβρίου 2013, με τίτλο «Οι ενεργειακές σχέσεις Ε.Ε.-Ρωσίας και η περίπτωση της Ελλάδας και της Κύπρου», την Τρίτη 17 Δεκεμβρίου 2013 στις 4 μ.μ. στο Αμφιθέατρο UNESCO, κτίριο Ευρορα, του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Στο συνέδριο στο οποίο θα απευθύνει χαιρετισμό ο Πρόεδρος της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Κύπρο Stanislav V. Osadchiy ομιλητές θα είναι οι Tatiana Romanova, αναπληρώτρια καθηγήτρια του Πανεπιστημίου της Αγίας Πετρούπολης ο Θεόδωρος Τσακίρης, επικύριος καθηγητής Γεωπολιτικής και Υδρογονανθράκων στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και ο Ανδρέας Θεοφάνους, καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Για περισσότερες πληροφορίες και κρατήσεις επικοινωνήστε στο 22841600 και στο ccea@unic.ac.cy.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Στις ηγεσίες εναπόκειται

Βαθεία είναι η ανησυχία μας για την απότομη αρνητική τροπή που πήραν οι εξελίξεις αναφορικά με την ειρηνευτική διαδικασία στο Κυπριακό, ιδιαίτερα μετά την αναπτερώση των ελπίδων στους πολίτες και των δύο κοινοτήτων τις τελευταίες μέρες. Εκπροσωπώντας τον «Ακαδημαϊκό Διάλογο», μία Μη Κυβερνητική Οργάνωση που εργάζεται για την επανένωση της Κύπρου, υπογραμμίζουμε ότι για να είναι αποτελεσματικές οι συνομιλίες, πρέπει να βασίζονται στη δίζωνική δικαιοδική ομοσπονδία, με πολιτική ισότητα όπως αυτή καθορίζεται στα σχετικά ψηφίσματα των Η.Ε., με μία μόνη διεθνή προσωπικότητα, μία μόνη κυριαρχία, και μία μόνη ιθαγένεια. Αυτό δεν πρέπει να εμποδίζει τις δύο συνιστώσες πολιτείες να πραγματοποιούν συμφωνίες με τρίτες χώρες επί θεμάτων που άπτονται των συνταγματικών αρμοδιοτήτων τους, να ασκούν την εξουσία τους στην υπό τη διοίκηση τους περιοχή μέσα στο πλαίσιο του ομοσπονδιακού συντάγματος χωρίς καμιά επέμβαση από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, και να εκδίδουν πιστοποιητικά εσωτερικής ταυτότητας στους πολίτες που κατοικούν στην υπό τη διοίκησή τους περιοχή, νοούμενου ότι αυτοί οι πολίτες έχουν ήδη την ομοσπονδιακή ταυτότητα. Με διασφαλισμένες τις πιο πάνω αρχές, πιστεύουμε ότι μία αποκεντρωμένη ομοσπονδία θα ελαχιστοποιεί τις αλλαγές στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων, καθώς επίσης θα ελαχιστοποιεί τις πιθανές τριβές και τα αδιέξοδα στο επίπεδο της ομοσπονδιακής διακυβέρνησης.

Για να διασφαλιστεί ότι η ενωτική διαδικασία θα έχει πραγματικές δυνατότητες να δημιουργήσει μία ειρηνική και ευμερούσα Κύπρο, έχουμε την ισχυρή πεποίθηση ότι θα πρέπει να υπάρχουν τέτοιες διευθετήσεις που να ενθαρρύνουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των δύο κοινοτήτων στο επίπεδο των πολιτών. Κατά συνέπεια, αφού διασφαλιστεί η πλειοψηφία πληθυσμού και ιδιοκτησίας γης της κάθε κοινότητας στην υπό τη διοίκησή

της περιοχή, θα πρέπει με κάθε τρόπο να αποφευχθεί λύση εθνοτικά «καθαρών» περιοχών, δηλαδή λύση «εθνοκάθαρσης». Υπό το φως σημαντικών θετικών γεγονότων που σημειώθηκαν πρόσφατα (η συμφωνία για το ποδόσφαιρο, η αποκατάσταση θρησκευτικών μνημείων, οι συναντήσεις θρησκευτικών ηγετών μέσα σε θερμό κλίμα συναντίληψης, η κοινή διακήρυξη των δημάρχων Αμμοχώστου, οι κοινές δράσεις ΜΚΟ), γεγονότα που έτυχαν θερμής υποδοχής από τον λαό της Κύπρου ως σύνολο, επαναφέρουμε με πρότασή μας για την απόδοση των θρησκευτικών μνημείων στις αντίστοιχες θρησκευτικές αρχές, ήτοι την Εκκλησία για την Ελληνική κοινότητα και το Εβραϊκό και τον Μουφτί για την τουρκική κοινότητα, και, ως πρώτο βήμα, την απόδοση της Μονής του Αποστόλου Ανδρέα και του Τεκκέ της Χαλά Σουλτάν. Πιστεύουμε, επίσης, ότι η επιστροφή της πόλης των Βαρωσίων στους νόμιμους κατοίκους της υπό τη διοίκηση των Η.Ε. παράλληλα με το άνοιγμα του λιμανιού της Αμμοχώστου υπό τη διοίκηση της Ε.Ε., το άνοιγμα από την Τουρκία των λιμανιών και του εναερίου χώρου της σε εγγεγραμμένα στην Κυπριακή Δημοκρατία πλοία και αεροπλάνα με παράλληλο άνοιγμα από την ΚΔ των κεφαλαίων που αφορούν στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Τουρκίας με την Ε.Ε., θα λειτούργησουν θετικά στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και θα ενισχύσουν την ειρηνευτική διαδικασία τόσο στην Κύπρο όσο και στην ευρύτερη περιοχή. Τέλος, καλούμε τις πολιτικές ηγεσίες των άμεσα εμπλεκόμενων μερών να λάβουν σοβαρά υπόψη τους το γεγονός ότι οι συγκλίσεις προς τη λύση που δημιουργεί η παρούσα συζήτηση, σε τοπικό, περιφερειακό, και διεθνές επίπεδο, δεν θα διαρκέσουν για πάντα. Στις ηγεσίες εναπόκειται να πάρουν το μήνυμα της πολιτικής πραγματικότητας και να κινηθούν προς την κατεύθυνση επίλυσης της –αναχρονιστικής– κυπριακής κρίσης, σε πνεύμα πραγματισμού και ανάληψης ηγετικής ευθύνης.

10 iPhone 5s έγιναν δικά τους

γιατί έκαναν τα ψώνια τους σε υπεραγορές με κάρτες VISA® της Ελληνικής Τράπεζας

γραμμή εξυπηρέτησης 8000 9999
γραμμή από εξωτερικό +357 22 500500
www.hellenicbank.com

• Ο διαγωνισμός διάρκεισε από 01/11/2013 έως 30/11/2013 • Δικαίωμα συμμετοχής στην κλήρωση είχαν όλες οι χρεωστικές και πιστωτικές κάρτες VISA της Ελληνικής Τράπεζας που εμφάνισαν τουλάχιστον μία (1) συναπληγή σε υπεραγορά (supermarket), στην Κύπρο, κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού • Κλήρωθηκαν 10 τυχεροί οι οποίοι κέρδισαν από ένα (1) Apple iPhone 5s 16GB.

Κυριακή 15 Δεκεμβρίου 2013

Γνωρίζοντας την Εντατική εντός και εκτός νοσοκομείου

«Τηλεπρομηθέα», ένα ργαλείο εκπαίδευσης για επαγγελματίες υγείας, ασθενείς και συγγενείς

Του ΜΑΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Ένα καινοτόμο πρόγραμμα τηλεεκπαίδευσης αναπτύχθηκε στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, στο πλαίσιο του προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδα – Κύπρος 2007-2013. Ο «Τηλεπρομηθέα» απευθύνεται σε επαγγελματίες υγείας, σε ασθενείς και συγγενείς της ΜΕΘ, ενώ η εφαρμογή του μπορεί να επεκταθεί και σε άλλες ειδικότητες της Ιατρικής (ακτινολογία, πνευμονολογία, παθολογία, χειρουργική, εξωτερικά ιατρεία, κατ' οίκον νοσηλεία) και εδώ και δύο χρόνια εργοδοτεί 8-10 επιστήμονες, αναλόγως των δυνατοτήτων και των αναγκών του προγράμματος. Το έργο αυτό, μπορεί να παρομοιαστεί με μία ιατρική βιβλιοθήκη, στην οποία, προς το παρόν, μόνο η ΜΕΘ έχει τοποθετήσει βιβλία, με στόχο τον διαρκή εμπλουτισμό της με πληροφορίες από άλλους τομείς της Ιατρικής. Το ερευνητικό πρόγραμμα άρχισε το 2011 με την κατάθεση της σχετικής αίτησης στην ανταγωνιστική διαδικασία των διασυνοριακών προγραμμάτων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τον συντονιστή του έργου και διευθυντή της ΜΕΘ του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, δρ Θεόδωρο Κυπριανού, το πρόγραμμα αυτό απέσπασε πολύ υψηλές βαθμολογίες από την αρμόδια επιτροπή. Έπειτα, λοιπόν, από δύο χρόνια εφαρ-

μογής του, φιλοδοξεί να εξελισσεται συνεχώς, παρέχοντας πάντοτε χρήσιμες πληροφορίες στους ενδιαφερόμενους.

Απαραίτητο εργαλείο

Το πλαίσιο πάνω στο οποίο λειτουργεί η υποδομή βασίζεται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα επαγγελματιών υγείας, ασθενών και συγγενών, με τη μεταφορά δομημένης γνώσης από τις αίθουσες διδασκαλίας στο περιβάλλον εργασίας, αλλά και στο σπίτι. «Είναι γνωστό ότι για να μπορέσει να εκπαιδευθεί ο ασθενής, ιδιαίτερα σε απαιτητικά περιβάλλοντα, όπως αυτό της Μονάδας Εντατικής Θεραπείας, πρέπει να δαπανηθούν αρκετά χρήματα για ταξίδια στο εξωτερικό, αγορά τεχνολογίας, ώρες απουσίας προσωπικού από την εργασία του, το οποίο πρακτικά δυσκολεύεται να λείψει από τη θέση του», δηλώνει στην «Κ» ο συντονιστής του «Τηλεπρομηθέα». Παράλληλα, δεν είναι βέβαιο ότι οι άνθρωποι που θα εκπαιδευτούν, θα μπορέσουν να μεταφέρουν με σωστό τρόπο τα όσα διδάχθηκαν. Τα αποτυχημένα και ακριβά μοντέλα μάθησης, τα οποία διδάσκονται στις αίθουσες είναι μάλλον ατελή, μιας και μετά από μερικές μέρες οι εκπαιδευόμενοι δεν θυμούνται σχεδόν τίποτα, δίνουν τη θέση τους σε ένα νέο μοντέλο εκπαίδευσης, το οποίο χρησιμοποιεί τις σύγχρονες τεχνολογίες, θέτοντάς τις στην υπηρεσία του επαγγελματία υγείας με στόχο

Μέσω του «Τηλεπρομηθέα», συγγενείς και ασθενείς έχουν πρόσβαση σε εκλαϊκευμένες πληροφορίες, κατά τη νοσηλεία αλλά και την κατ' οίκον ανάρρωσή τους. Ουσιαστικά, δίνονται λύσεις για αντιμετώπιση καθημερινών περιστατικών ή διαφόρων επιπλοκών.

την απόκτηση εξειδικευμένης γνώσης. Το πρόβλημα είναι εξίσου σοβαρό και όσον αφορά στο κεφάλαιο συγγενείς και ασθενείς, καθώς μεγάλη μερίδα του πληθυσμού δεν είναι εκπαιδευμένη σε θέματα υγείας, με αποτέλεσμα να προσέρχονται στην εντατική μη έχοντας ιδέα για επεμβάσεις, μηχανήματα, επιπλοκές, κλινική κατάσταση και φάρμακα κ.λπ. Την ίδια ώρα, τονίζει ο κ. Κυπριανού, «ασθενείς αντιμετωπίζουν σωρεία χρόνιων προβλημάτων στη μετέπειτα κατ' οίκον ανάρρωσή τους (κινητικές αδυναμίες, επιπλοκές, φόβοι, αύπνιες, σωματικά προβλήματα), ενώ με δυσκολία επανεντάσσονται στην κοινωνία, καθώς δεν έχουν τη δυνατότητα να λάβουν τις αναγκαίες συμβουλές από μία καλά δομημένη υπηρεσία».

Σώζει ζωές

Οι επαγγελματίες υγείας καλούνται να αναπτύξουν πολύπλοκες δεξιότητες, οι οποίες απαιτούν θεωρητικές γνώσεις, σωστή στάση και πρακτική δεξιότητα, που εξυπηρετείται μέσω των τεχνολογιών της πλατφόρμας. Ειδικά βίντεο, που έχουν αναπτυχθεί με ειδική επιστημονική μεθοδολογία και επεξηγούν βήμα-βήμα με εικόνα, ήχο και κίνηση την αντιμετώπιση όλων των πιθανών περιστα-

τικών, την ώρα ακριβώς που συμβαίνουν. Μέσω των οδηγιών που περιλαμβάνονται στα βίντεο, σώζονται ζωές και προλαμβάνονται δυσάρεστες καταστάσεις, καθώς και αχρείαστα έξοδα. Άκρως σημαντική είναι η διαπίστωση του δρ Κυπριανού ότι μία λοίμωξη του κεντρικού φλεβικού καθετήρα στοιχίζει 35.000 ευρώ και, αν προληφθεί μέσω του εκπαιδευτικού προγράμματος, προκύπτουν τεράστιες εξοικονομήσεις για τα δημόσια νοσηλευτήρια, ενώ αυξάνεται η παρεχόμενη ποιότητα μέσω των εργαλείων που έχουν αναπτυχθεί. Συνεπώς, η πλατφόρμα αποθηκεύει με δομημένο τρόπο, εύχρηστο και δωρεάν εκπαιδευτικό υλικό, διαθέσιμο ανά πάσα στιγμή, με μαγνητοσκοπημένες διαλέξεις καταξιωμένων ομιλητών, με τρόπο ώστε να αποτελέσουν πηγή πληροφόρησης σε θέματα εντατικής θεραπείας. Για ασθενείς και συγγενείς, που αδυνατούν να κατανοήσουν εξειδικευμένες επιστημονικές ορολογίες, έχει δημιουργηθεί μία ειδική υπηρεσία ενημέρωσης (Infokiosk). Εκτός από το διαδικτυακό ευρετήριο, έξω από τη ΜΕΘ του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, έχει στηθεί μία διαδραστική οθόνη αφής δίνοντας εκλαϊκευμένες πληροφορίες, οι οποίες προσφέρουν άμεσες λύσεις σε πρακτικά θέματα.

Επιβίωση του προγράμματος σε καιρούς ύφεσης

Οι καθολικές περικοπές που ήδη εφαρμόζονται στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, αλλά και οι προθέσεις για νέες εξοικονομήσεις, δεν θα μπορούσαν να αφήσουν ανεπηρέαστο και τον χώρο της υγείας. Η ΜΕΘ επηρεάζεται από την αρνητική διάθεση που προκύπτει εξαιτίας της ανεπαρκούς χρηματικής αναγνώρισης του έργου που παράγεται. «Οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται από το Υπουργείο Υγείας για κλιόμενο ωρARIO, απλήρωτες εφημερίες, μη καταβολή αποζημίωσης για υπερωριακή απασχόληση, μη ανανέωση συμβολαίων έκτακτων υπαλλήλων επηρεάζουν την ψυχολογία των εργαζομένων στη Μονάδα, καθώς δεν δίνονται κίνητρα για βελτίωση, δημιουργικότητα και επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων, εν αντιθέσει δίνονται αντικίνητρα, και χωρίς να αναπτύσσονται νέες τεχνολογίες», υπογραμμίζει ο διευθυντής της ΜΕΘ του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, Πέραν της στασιμότητας που μπορεί να παρατηρηθεί, η συνέχιση της οικονομικής περιστολής για μεγάλο διάστημα πιθανόν να έχει αρνητικές επιπτώσεις στους ασθενείς μελλοντικά. Οι δύσκολες οικονομικές συνθήκες που βιώνουμε αποτελούν πρόκληση, η οποία αντιμετωπίζεται με αναπτυξιακή νοοτροπία και όχι με αμυντικό τρόπο, σημειώνει ο κ. Κυπριανού. «Η απορρόφηση ευρωπαϊκών ερευνητικών κονδυλίων είναι η μόνη ελπίδα για να παράγουμε αποτελέσματα», τονίζει ο συντονιστής του «Τηλεπρομηθέα». Χρειάζεται, λοιπόν, να ενισχυθεί σημαντικά η νοσοτροπία της καλλιέργειας έρευνας και διεκδίκησης κονδυλίων από την Ε.Ε. «Δυστυχώς, πρόκειται για αντίληψη που δεν επικρατεί σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής», καταλήγει.

Στηρίζουμε τον αθλητισμό

μία εταιρία
μία ιδέα
καλόγια όλους

υγεία | παιδεία | **αθλητισμός** | πολιτισμός | περιβάλλον

ΔΡΑΣΕΙΣ 2013

Πρόγραμμα στήριξης των κορυφαίων αθλητών του τόπου.

Ενίσχυση της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής για συμμετοχή στους Μεσογειακούς Αγώνες.

Χορηγία καλαθοσφαιρικού τουρνουά 3on3 Streetball Challenge στον Πρωταρά.

Στήριξη της Ομοσπονδίας Καράτε.

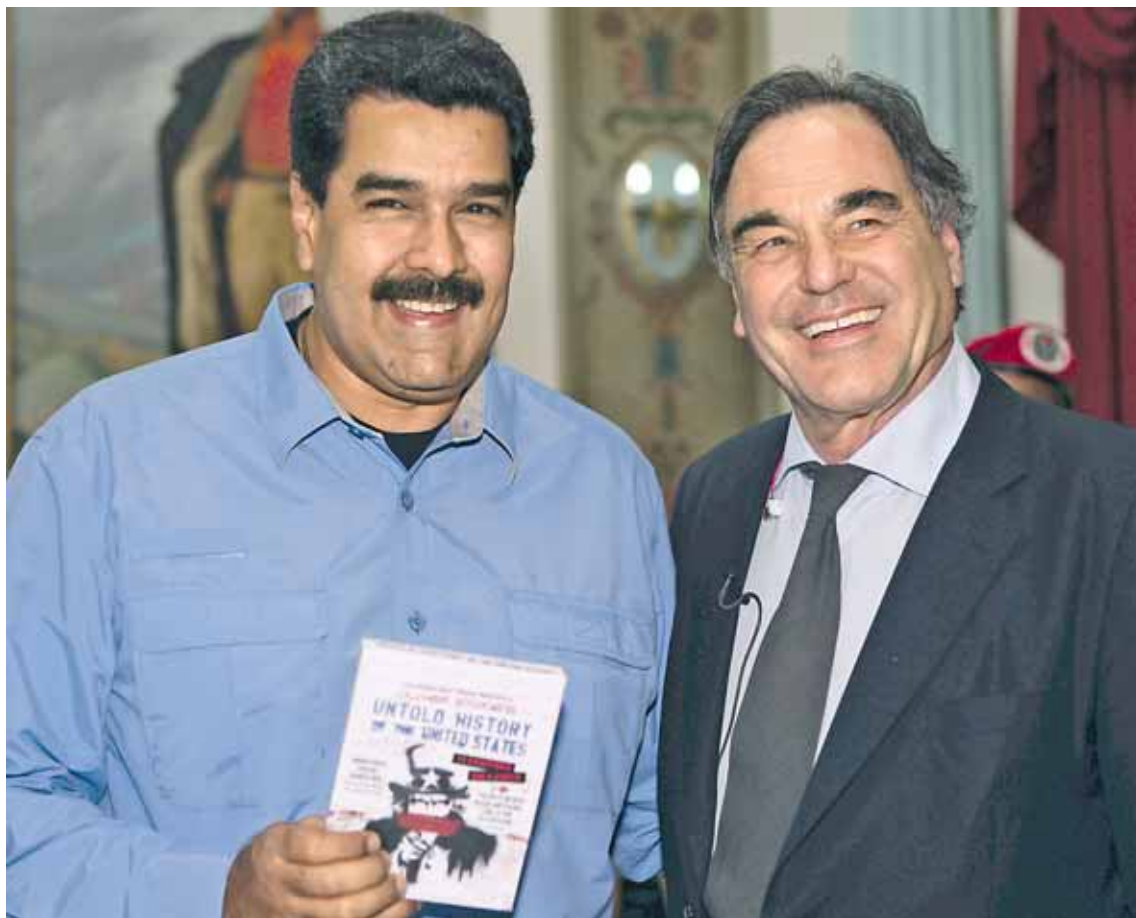
ΦΑΛΗΡΕΥΣ / Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΖΙΜΑΤΗ

Αρκεί ένας «μπουμπούκος» για να φέρει την άνοιξη;

Το είδαμε και αυτό στην υπέροχη Disneyland του λαϊκισμού. Μόλις ο αρμόδιος υπουργός Γ. Μανιάτης ανακοίνωσε ότι η επανασύνδεση του ρεύματος σε όσους έχει διακοπή θα γίνει εξόδους των υπολοίπων καταναλωτών, πετάχτηκαν από τα ΜΜΕ οι ιδεολόγοι της αστακομακαρονάδας για να διαμαρτυρηθούν ότι η κυβέρνηση «φορτώνει στην πλάτη του λαού την κοινωνική πολιτική». Μα αυτό δεν συνέβαινε από γενέσεως κοινωνικού κράτους; Αυτός δεν είναι ο μοναδικός και ο λογικός τρόπος για να χρηματοδοτείται η κοινωνική πολιτική;

Αν, προς στιγμήν, λησμονήσεις ότι η βλακεία είναι αήθητη, μένεις κατάπληκτος πώς είναι δυνατόν, τριάντη χρόνια αφότου χρεοκοπήσαμε (ανεπισήμως μιν, κανονικότητα δε...), να παραμένει απεριόνητη για πολλούς η «θεμελιώδης αλήθεια», όπως την έθεσε η Θάτσερ, τον Οκτώβριο του 1983 στο συνέδριο των Συντηρητικών: «Το κράτος δεν έχει άλλη πηγή χρηματοδότησης από τα χρήματα που οι πολίτες κερδίζουν για τον εαυτό τους. Αν το κράτος θέλει να ξεδέψει περισσότερο, μπορεί να το κάνει μόνο αν δανειστεί τις αποταμιεύσεις σας ή αν σας φορολογήσει περισσότερο. Είναι λάθος τρόπος σκέψης ότι κάποιοι άλλοι θα πληρώσουν - αυτοί οι "κάποιοι άλλοι" είστε εσείς. Δεν υπάρχει δημόσιο χρήμα: υπάρχει μόνο το χρήμα των φορολογουμένων».

Εμείς, ωστόσο, επιμένουμε στην αρχή ότι ο ρόλος του Αγιοβασιλη ανήκει μόνο στο κράτος. Και το κράτος είναι μια οντότητα υπεράνω ημών, της οποίας ο προορισμός είναι να βρίσκει τρόπους για να περνάμε εμείς καλά. Ποιους τρόπους; Αυτούς μόνον οι πολιτικοί τους ξέρουν! Γι' αυτό εμείς τους δίνουμε την άσκηση της εξουσίας. Γι' αυτό και δεν μας ενοχλεί αν κλέβουν,

Προκειμένου να συναντήσει τον Ολιβερ Στόουν, δεξιά, ο πρόεδρος της Βενεζουέλας Ν. Μαδούρο αποχωρίστηκε επιτέλους την αγαπημένη του φόρμα, με την οποία εμφανίζεται πάντα. Δεν πεiràζει, ήταν μια ευκαιρία να τη βάλει στο πλυντήριο - αν έχει ρεύμα το Καράκας...

εφόσον το κράτος μας κρατά ευτυχώς με τις παροχές του. Γι' αυτό, τέλος, εκείνοι δεν τολμούν να μας πουν την αλήθεια. Φαύλος κύκλος, δηλαδή.

Ακόμη και αν υποθέσουμε, όμως, ότι εμφανίζεται κάποιος τρίτος και προθυμοποιείται, για τους δικούς του λόγους, να παίζει τον ρόλο του Αγιοβασιλη, εμείς βάζουμε μπροστά την περηφάνια μας και αρνούμαστε. Το είδαμε προσφάτως να συμβαίνει στην περίπτωση των Συλλόγων Γο-

νών και Κηδεμόνων της Νάουσας, που αρνήθηκαν την προσφορά του ιδρύματος του Σύρος για τη θέρμανση των σχολείων της Νάουσας, με την γελοιωδέστατη δικαιολογία ότι θίγεται, δήθεν, «ο δημόσιος χαρακτήρας της παιδείας». Οχι! Εμείς, εκεί, να κρυφούμε, να ψηφίσουμε απ' το κρύο, για να μάθει το κράτος να κάνει σωστά τη δουλειά του! (Στο κάτω κάτω, αυτοί παγώνουν απ' το κρύο; Τα παιδιά τους...). Και πού θα τα βρει το κράτος, για να πάρει; Στους πλούσιους! Αλλά όχι σε εκεί-

νους που είναι πρόθυμοι να τα δώσουν μέσω ευεργεσιών. Να πάει στους άλλους, εκείνους που δεν θα τους αρέσει καθόλου να τα δώσουν. Με άλλα λόγια, ο παραδοσιακός φθόνος για την κατσίκα του γείτονα, πληθίως μασκαρεμένος σε υψηλή ιδεολογία.

Επόμενο είναι, ως εκ τούτου, ο μύθος του κράτους που γεννά λεφτά από μόνο του να διασταυρώνεται με τις σκοπιμότητες της Αριστεράς. Τα πρωτεία της γραφικότητας στην

προσπάθεια κερδίζει (δεν είναι και δύσκολο...) η σταλινική Αριστερά: «Η προτροπή σε τέτοιου τύπου αλληλεγγύη βγάζει λάδι τους καπιταλιστές και την πολιτική τους. Και, παράλληλα, μεταθέτει για μια ακόμα φορά τις ευθύνες στις πλάτες των θυμάτων», γράφει ο Ριζοσπάστης στο κύριο άρθρο της περασμένης Παρασκευής, αναφερόμενος στο κόστος για τον καταναλωτή της επανασύνδεσης του ηλεκτρικού. (Δεν είναι η πρώτη φορά που η δημαγωγία της φτηνής δημοσιογραφίας συναντάται με τον «επιστημονικό» σοσιαλισμό...). Με τον δικό του, πλάγιό τρόπο, το ίδιο δεν κάνει όμως και ο ΣΥΡΙΖΑ; Επιδιώκει να κερδίσει την εξουσία με ένα πρόγραμμα, το οποίο ουσιαστικά υποσχεται ότι θα γυρίσει ως διά μαγείας τη χώρα στη χρυσή εποχή του ΠΑΣΟΚ. Πάμε πάλι από την αρχή, μας καλεί, αλλά μ' εκείνους στο τιμόνι, που είναι καλύτεροι άνθρωποι.

Η άρνηση του αυτονότου, ότι το χρήμα του κράτους είναι το χρήμα των φορολογουμένων, είναι -δυστυχώς- η βάση της πολιτικής ζωής από το 1981 ως σήμερα. Όταν όμως κρεώνουμε την ευθύνη κατ' αποκλειστικότητα στην Αριστερά, δεν λέμε ολόκληρη την αλήθεια. Ασφαλώς είναι εκείνη που περιέβαλε τον μύθο με το υποτιθέμενο ηθικό κύρος της, ωστόσο τον επικύρωσε και η Δεξιά με την πολιτική των αλόγιστων δαπανών στα χρόνια του Κώστα Καραμανλή του Ακούραστου. Ίσως μάλιστα η τελευταία να ευθύνεται περισσότερο για τη συντήρηση της αυταπάτης, ακριβώς επειδή από τη Δεξιά θα περίμενε κάποιος τον στοιχειώδη πραγματισμό - ειμν τι άλλο, για το δικό της ιδεολογικό συμφέρον και την αυτοσυντήρησή της μακροπρόθεσμα.

Ακόμη και σήμερα όμως, η Ν.Δ., εγκλωβισμένη ανάμεσα στον ακρο-

δεξιό και τον αριστερό λαϊκισμό του πολιτικού φάσματος, περιορισμένη επίσης από την αναγκαστική συγκυβέρνηση με το παραπαίον ΠΑΣΟΚ, αποφεύγει όσο της είναι δυνατόν να προκαλεί τις ψευδαισθήσεις, στις οποίες οφείλουμε το καλύτερο πάρτι της ζωής μας και το χειρότερο hangover που περνάμε τώρα. Είναι αλήθεια ότι προσπαθεί να δώσει λύση - και θα ήταν δίκιο να μην το αναγνωρίσουμε αυτό. Εντούτοις, δεν τολμά να συγκροτήσει ευθέως με τον μύθο στον οποίο βασίζεται ολόκληρο το πολιτικό παιχνίδι. Η επίσημη ρητορική της κινείται γύρω από τον ηρωισμό της προσπάθειας και το φιλότιμο της νεότερης μυθολογίας μας - εμείς οι Έλληνες που θα τα καταφέρουμε και θα κάνουμε τους ξένους να υποκλιθούν μπροστά μας και άλλες παρόμοιες αραλούμπες χωρίς αντίκρισμα.

Εκεί τη σημασία του, οπωσδήποτε, το γεγονός ότι ο υπουργός της κυβέρνησης που ξεχωρίζει για την τόλμη και τον ρεαλισμό του και μάλιστα σε έναν από τους δύσκολους τομείς είναι ένα πρόσωπο το οποίο δεν προέρχεται από τις τάξεις της. Ο Αδωνις Γεωργιάδης, με τον οποίο εγώ πρώτος και καλύτερος διασκέδαζα τότε που ήταν στο αλυστού μνήμης ΛΑΟΣ, διαψεύδει όλους εκείνους που κάποτε δεν τον παίρναμε σοβαρά και διαπρέπει σε αυτό που θα έπρεπε να είναι προτεραιότητα κάθε μέλους του υπουργικού συμβουλίου: την αναμόρφωση των δομών του κράτους, ώστε οι παρεχόμενες υπηρεσίες να ανταποκρίνονται στα λεφτά που μπορούν να δαπανούν οι φορολογούμενοι. Ο πρωθυπουργός αναγνωρίζει μεν τη σημασία της μεταρρύθμισης που επιχειρεί ο Γεωργιάδης στο Δημόσιο Σύστημα Υγείας, αλλά αρκεί ένας «μπουμπούκος» για να φέρει την άνοιξη;

Τώρα στα καταστήματα **telephone** παίρνεις ολοκαίνουρια συσκευή με πρόγραμμα **RED** με αρχικό κόστος

€0

Galaxy Note III N9005

Αρχικό κόστος:

€0

Με το **RED4** και με €73/μήνα
Απεριόριστος χρόνος ομιλίας
Απεριόριστα SMS
1GB Mobile Internet

Galaxy S4 I9505

Αρχικό κόστος:

€0

Με το **RED3** και με €51/μήνα

600 λεπτά χρόνος ομιλίας
Απεριόριστα SMS
500MB Mobile Internet

LG G2

Αρχικό κόστος:

€0

Με το **RED4** και με €69/μήνα

Απεριόριστος χρόνος ομιλίας
Απεριόριστα SMS
1GB Mobile Internet

Samsung Galaxy Tab III P5210 (16Gb) Wi-Fi/BT

Αρχικό κόστος:

€0

Με το **RED3** και με €44/μήνα

600 λεπτά χρόνος ομιλίας
Απεριόριστα SMS
500MB Mobile Internet

iPhone 5S

Αρχικό κόστος:

€89

Με το **RED4** και με €73/μήνα

Απεριόριστος χρόνος ομιλίας
Απεριόριστα SMS
1GB Mobile Internet

iPad Air

Αρχικό κόστος:

€0

Με το **RED3** και με €51/μήνα

600 λεπτά χρόνος ομιλίας
Απεριόριστα SMS
500MB Mobile Internet

RED

Γραμμή επικοινωνίας:
7777757
www.mktelephone.com

Οι εύθραυστες ισορροπίες της τρόικας

Η συνεχής εναλλαγή των ρόλων του «καλού» και του «κακού» από τεχνοκράτες και πολιτικούς

Του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ

Οι **σοσιαλισμοί** στο εσωτερικό της τρόικας ήταν από την αρχή εύθραυστοι. Το πρωτόγνωρο σχήμα που κλήθηκε να διαχειρισθεί σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες μία από τις βαθύτερες κρίσεις στην ιστορία της Γηραιάς Ηπείρου πέρασε από πολλούς σκοπέλους έως ότου ομαλοποιηθεί η λειτουργία του. Ακόμη και σήμερα, τριάντη έτη μετά την είσοδο της Ελλάδας στην τροχιά των Μνημονίων, δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις διάστασης απόψεων ή και συγκρούσεων στο εσωτερικό της τρόικας, απόρροια των διαφορετικών προσωπικοτήτων των πρωταγωνιστών, αλλά και προτεραιοτήτων των θεσμών που αυτοί υπηρετούν. Ενδεικτική του κλίματος που επικρατεί είναι η πρόσφατη διαρροή email από το ΔΝΤ προς την Κομισιόν, που αποκάλυψε η «Κ».

Σε αντίθεση με την ηγεσία της Ευρωζώνης, που σε αρκετές περιπτώσεις εμφανίζεται να συμμαχίζεται τον κίνδυνο της πολιτικής και κοινωνικής αστάθειας στην Ελλάδα, εν όψει και των ευρωεκλογών, οι τεχνοκράτες επισημαιοποιούν ότι δεν μπορούν να βάλουν την υπογραφή τους σε «αναξιοπίστα» στοιχεία και επιμένουν στην απαρέγκλιτη εφαρμογή των συμφωνηθέντων. Αλλωστε, όπως τόνισε στην «Κ» αξιωματούχος του Ταμείου, για να μπορέσει να εμφανισθεί ο Τόμσεν ενώπιον του Εκτ. Συμβουλίου, τον Ιανουάριο ή τον Φεβρουάριο, θα πρέπει να έχει διασφαλισθεί η πλήρης χρηματοδότηση.

Συζητήσεις με αξιωματούχους των δανειστών και από τις δύο πλευρές του

Ατλαντικού καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι σε αυτήν τη φάση η Κομισιόν είναι πιο ευέλικτη και πρόθυμη να προβεί σε παραχωρήσεις, ενώ το Ταμείο κινείται εντός των περιορισμών που επιβάλλει το καταστατικό του και παραμένει πιο απόλυτο. Πάντως, ο Πόουλ Τόμσεν φέρεται να θεωρεί ότι η αυστηρότητα που επέδειξε στις προηγούμενες αξιολογήσεις απέδωσε, καθώς η Ελλάδα επιτυγχάνει πρωτογενές πλεόνασμα, με αποτέλεσμα να αναβαθμίζεται η πιστοληπτική της ικανότητα από τους διεθνείς οίκους, να μειώνονται τα spreads και να αυξάνεται το ξένο επενδυτικό ενδιαφέρον.

Πολύπλοκη εξίσωση

Όπως και να έχει το πράγμα, η εξίσωση είναι περίπλοκη και δεν προσφέρεται για εύκολα συμπεράσματα. Ανάλογα με τη χρονική περίοδο και το ζητούμενο, σημειώνονται αξιοπρόσεκτες παλινδρομήσεις. Για παράδειγμα, το νόμισμα της «πολιτικής λειτουργίας» της Ευρωζώνης έχει δύο όψεις. Σε αρκετές περιπτώσεις, Ευρωπαίοι ηγέτες ή υπουργοί Οικονομικών αγνόησαν την αρχή της λεγόμενης κοινοτικής αλληλεγγύης και επικαλούμενοι θεσμούς και κανόνες, υιοθέτησαν υπερβολικά σκληρή στάση. Ποιος ξεκινάει την αυστηρότητα με την οποία την άνοιξη του 2010 η Αγκελα Μέρκελ αντιμετώπισε την Ελλάδα, επιβάλλοντας τιμωρητικά επιτόκια 5,5% στον «άτακτο» μικρό που έδινε παραπλανητικά στοιχεία; Στον αντίποδα, το Ταμείο, που παρά τις θορυβώδεις αντιδράσεις πολλών μη ευρωπαϊκών κρατών-μελών του, έχει επανειλημμένως

Οι **συγκρούσεις**, δημόσιες και ιδιωτικές, της Κριστίν Λαγκάρντ με τον Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, για τη διαχείριση της ελληνικής κρίσης και το «κούρεμα» του χρέους, υπήρξαν έντονες και αναμένεται να συνεχιστούν μέχρι να βρεθεί οριστική λύση.

υπερβεί ποσοστάσεις και έχει χαλαρώσει κανόνες για να διευκολύνει τη χρηματοδότηση της Ελλάδας.

«Εμείς υποστηρίζαμε από την αρχή την αναγκαιότητα σημαντικής ελάφρυνσης του χρέους της Ελλάδας μέσω ενός γενναίου "κούρεματος", αλλά δεν εισακουστήκαμε», αντιτείνουν από το ΔΝΤ και επικαλούνται τις ιδιωτικές αλλά και δημόσιες συγκρούσεις του Ντομινίκ Στρος-Καν και στη συνέχεια της Κριστίν Λαγκάρντ, με την Αγκελα Μέρκελ και τον Βόλφγκανγκ Σόιμπλε. Είναι μια διεγκυστίδα που στο παρασκήνιο θα συνεχιστεί το προσεχές διάστημα και θα καταλήξει σε κάποιου είδους λύση στα

μέσα του επόμενου έτους. Η Ελλάδα, καλείται να επιβιώσει σε αυτήν την κινούμενη άμμο ανάμεσα στους πολιτικούς και τους τεχνοκράτες από τη μια και την Ευρωζώνη και το ΔΝΤ από την άλλη.

Σε κάθε περίπτωση, το μήνυμα από την Ουάσιγκτον, τις Βρυξέλλες και τις άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες προς την Αθήνα, είναι σαφές: η πολιτική στήριξη που δίνεται στους κ. Σαμαρά και Στουρνάρα, σε διμερείς και πολυμερείς συναντήσεις, δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως παράκαμψη ή αποδυνάμωση της τρόικας και, εν τέλει, τα πάντα βασίζονται στα αποτελέσματα των αξιολογήσεων των τεχνοκρατών.

Σχέδιο επίθεσης στην οικία Τράα

Του ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ

Πληροφορίες για σχέδιο επίθεσης εναντίον της οικίας όπου διέμενε ο πρώην επικεφαλής της αντιπροσωπείας του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην Αθήνα, Μπομπ Τράα, περιήλθαν προ μηνών εις γνώση των υπηρεσιών Ασφαλείας. Για το θέμα ενημερώθηκε η ηγεσία του υπουργείου Δημόσιας Τάξης, ενώ ΓΑΔΑ και Κρατική Ασφάλεια προχώρησαν σε ενίσχυση της φρουράς του Ολλανδού τεχνοκράτη.

Ο 55χρονος Τράα ήρθε τον Οκτώβριο του 2010 στην Ελλάδα, απ' όπου αποχώρησε τον περασμένο Σεπτέμβριο, δίνοντας τη θέση του στον Αμερικανό Γουές Μακ Γκρόου. Αρχικά, είχε εγκατασταθεί σε διαμέρισμα της οδού Διον. Αρεοπαγίτου, ωστόσο, μόλις διέρρευσαν πληροφορίες σχετικά με τον τόπο διαμονής του, κρίθηκε επιβεβλημένη η μετεγκατάστασή του για λόγους ασφαλείας. Εκτοτε και μέχρι τη λήξη της θητείας του διέμενε σε μονοκατοικία, στη Φιλοθέη.

Καλά πληροφορημένη πηγή αποκάλυψε στην «Κ» ότι μόλις τον περασμένο Αύγουστο περιήλθαν εις γνώση των υπηρεσιών Ασφαλείας πληροφορίες για σχέδιο καταδρομικής επίθεσης στο σπίτι του στη Φιλοθέη. Το σχέδιο θα έφερναν εις πέρας 15 - 20 αντίζουσιαστές, που θα προσέγγιζαν το σημείο (πιθανόν με δίκυκλα) από διαφορετικές κατευθύνσεις προκειμένου να μη δώσουν στόχο σε περιπολούντες αστυνομικούς.

Σύμφωνα με την ίδια πηγή, η επιχείρηση θα είχε χαρακτηριστή καταδρομική επίθεσης παρόμοια με αυτήν που είχε γίνει εναντίον της οικίας του Προέδρου της Δημοκρατίας, Κάρουλου Παπούλια, στην οδό Ασκληπιού, τον Φεβρουάριο του 2012 ή ακόμη εκείνης εναντίον της μεζονέτας του τέως υπουργού Γιάννου Παπαντωνίου, τον Δεκέμβριο του 2012, στην Κηφισιά. Στην πρώτη περίπτωση, 30 άτομα είχαν προκαλέσει φθορές στην είσοδο της πολυκατοικίας όπου διαμένει ο κ. Παπούλιας, εκτοξεύοντας πέτρες και ξύλα. Στη δεύτερη περίπτωση, οι δράστες είχαν πυρπολήσει τα αυτοκίνητα που ήταν σταθμευμένα στην είσοδο της οικίας του κ. Παπαντωνίου χρησιμοποιώντας εμπρηστικούς μηχανισμούς.

Ενισχύθηκε η φρουρά

Στην περίπτωση του κ. Μπομπ Τράα, πηγή της «Κ» αποκαλύπτει ότι άτομα που κινούνται στον χώρο των αντίζουσιαστών είχαν προχωρήσει σε κατόπτευση της οικίας, η οποία κατά τις νυχτερινές ώρες φυλάσσεται από έναν αστυνομικό - φρουρό.

Το σχέδιο επίθεσης δεν υλοποιήθηκε, ωστόσο, η πληροφορία ήταν αρκετή για την κινητοποίηση της ηγεσίας του υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

must

1999-2014 ΔΕΚΑΕΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΥ ΑΛΛΑΞΑΝ ΤΗ ΜΟΔΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

1999
Στις παραμονές της νέας χιλιετίας η Κύπρος αλλάζει. Νέα Πρόσωπα, νέες τάσεις. Η Κύπρια βγαίνει στο προσκήνιο.

2014
15 χρόνια μετά τίποτα δεν έμεινε ίδιο, τίποτα δεν θα μείνει το ίδιο.

412 σελίδες

Σε επιλεγμένα περίπτερα και βιβλιοπωλεία

Τέλος χρόνου για 180.000 «αιώνιους» φοιτητές ΑΕΙ

Τον Ιούλιο του 2014 θα πρέπει να έχουν πάρει πτυχίο οι εγγεγραμμένοι έως το 2003

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΚΑ

Περισσότερα αμφιθέατρα για να χωρέσουν όλους τους εξεταζόμενους θα πρέπει να αναζητήσουν οι πανεπιστημιακοί κατά την εξεταστική περίοδο του Φεβρουαρίου - Μαρτίου. Και αυτό, διότι τον Ιούλιο του 2014, δηλαδή με την ολοκλήρωση του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους, εκπνέει ο χρόνος που έχουν στη διάθεσή τους χιλιάδες «αιώνιοι» φοιτητές για να πάρουν το πτυχίο τους. Στην Ελλάδα ανήκει η παγκόσμια πρωτοτυπία, οι φοιτητές πανεπιστημίων που έχουν ξεπεράσει τα ελάχιστα έτη σπουδών της σχολής τους (περίπου 180.000) να είναι περισσότεροι από εκείνους (περίπου 170.000) που φοιτούν κανονικά στα έτη σπουδών τους. Άλλοι περίπου 70.000 υπολογίζονται οι «αιώνιοι» στα ΤΕΙ.

Έτσι, την προσεχή χειμερινή εξεταστική περίοδο (και εύλογα στη θερινή του Ιουνίου - Ιουλίου) αναμένεται να σημειωθεί το αδιαχώρητο στις αίθουσες των εξετάσεων. Πρώτοι όλων θα πρέπει να σπεύσουν όσοι εισήχθησαν στο ΑΕΙ ή το ΤΕΙ έως το 2003, για τους οποίους έχει αρχίσει η αντιστροφή μέτρησης προς την έξοδο από το Ίδρυμα. «Θα βάλουμε εξετάσεις έως αργά τη νύχτα» ανέφερε στην «Κ» αντιπρύτανης ακαδημαϊκών υποθέσεων μεγάλου ΑΕΙ,

καθώς τα Ίδρυμα θα επιβαρυνθούν και από την πρόσφατη απόφαση του υπουργείου Παιδείας να επιτρέψει την εξέταση και μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου τον Φεβρουάριο! Βέβαια, οι ευθύνες των Ίδρυμάτων για τη λύση του ζητήματος των «αιώνιων» είναι μεγάλες καθώς, παρότι ο σχετικός νόμος ψηφίστηκε από το 2011, δεν έχουν προχωρήσει σε διαδικασίες ενημέρωσης των φοιτητών. Η παρουσία των «αιώνιων» στα μπρόα των ιδρυμάτων αποτελεί, επίσης, «αγκάθι» στην αξιολόγησή τους, όπως αναφέρει και η επίσημη έκθεση της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ) για το 2013. Έτσι, έμπειρος πανεπιστημιακός - μέλος Συμβουλίου σε μεγάλο ΑΕΙ, μιλώντας στην «Κ», εκτίμησε ότι τα ίδια τα Ίδρυμα θα αποφασίσουν, μέσω του Οργανισμού Λειτουργίας του ΑΕΙ που θα συστήσουν τους επόμενους μήνες, να δώσουν στους «αιώνιους» παράταση στην προθεσμία που λήγει τον Ιούλιο του 2014.

Επιβράδυνση

Ειδικότερα, με βάση τα τελευταία στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για την τετραετία 2007-2011, προκύπτουν τα ακόλουθα για τους «αιώνιους» φοιτητές των πανεπιστημίων:

Η αναμενόμενη μεγάλη συμμετοχή των «αιώνιων» φοιτητών στις εξετάσεις που θα γίνουν το 2014 θα απαιτήσει την εξεύρεση περισσότερων αμφιθεάτρων και αιθουσών για τη διεξαγωγή τους.

- Στο τέλος του έτους 2010-2011 στα πανεπιστήμια ήταν εγγεγραμμένοι 347.304 φοιτητές, το 2009-2010 ήταν εγγεγραμμένοι 341.836 φοιτητές και το 2008-2009 ήταν 336.879 φοιτητές.

- Από τους 347.304 φοιτητές το 2010-2011 οι 168.478 ήταν εντός των κανονικών ετών σπουδών της σχολής τους, ενώ οι 178.826 είχαν ξεπεράσει τον ελάχιστο χρόνο σπουδών, δηλαδή πάνω από τον έναν στους δύο (ακριβώς ποσοστό 51,4%) «όφειλαν» απλώς μαθήματα. Από τους 178.826 φοιτητές, οι περισσότεροι χαρακτηρίζονται πλέον «αιώνιοι», καθώς έχουν ξεπεράσει και τη διετή παράταση που δίνεται ώστε η αποφοίτηση να λογισθεί «έγκαιρη».

- Βέβαια, είναι σημαντικό ότι ο ρυθμός αύξησης των φοιτητών πέραν των κανονικών εξαμήνων επιβραδύνεται τα τελευταία χρόνια. Ενδεικτικά, το 2008-2009 οι φοιτητές πέραν των κανονικών εξαμήνων ήταν 173.161 (αυξημένοι κατά 7,2% σε σχέση με τους 161.591 του 2007-2008), το 2009-2010 ήταν 176.393 (αυξημένοι κατά 1,9%)

και το 2010-2011 ήταν 178.826 (αύξηση 1,4%). Αυτό σημαίνει ότι κάποιοι «αιώνιοι» επέστρεψαν στις σχολές τους για να πάρουν το πτυχίο, καθώς και ότι οι φοιτητές των κανονικών εξαμήνων σπεύδουν να ολοκληρώσουν έγκαιρα τις σπουδές τους.

- Για να μη διαγραφούν από το ΑΕΙ, πρώτοι πρέπει να σπεύσουν να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους όσοι εισήχθησαν στο πανεπιστήμιο ή το ΤΕΙ το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004. Και αυτό διότι, σύμφωνα με τον νόμο 4009/2001, οι φοιτητές που κατά το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012 θα έχουν συμπληρώσει 2v+1 έτη σπουδών (όπου v=4 έτη) θα διατηρήσουν τη φοιτητική τους ιδιότητα έως και το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014 (δηλαδή για δύο ακόμη έτη ή για τέσσερα ακαδημαϊκά εξάμηνα).

- Σύμφωνα με τον ίδιο νόμο, όσοι έχουν εισαχθεί από το 2004 έως το 2006 θα πρέπει να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους έως το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015.

Βαριά πληγωμένο το Πανεπιστήμιο ανοίγει αύριο

Υστερα από τρεις μήνες «λουκέτου» λόγω της απεργίας των διοικητικών υπαλλήλων, το μεγαλύτερο πανεπιστήμιο της χώρας, το Εθνικό Καποδιστριακό Αθηνών (ΕΚΠΑ), ανοίγει από αύριο τις πύλες του στους περίπου 104.000 εγγεγραμμένους φοιτητές του. Βέβαια, η πρόταση της απεργιακής επιτροπής (πρόκειται στον ΣΥΡΙΖΑ και την εξωκοινοβουλευτική αριστερά) προς τους φοιτητές «να αναδειξουν τα κενά στη λειτουργία του ΕΚΠΑ μετά τη διαθεσιμότητα» ερμηνεύεται από ορισμένους ως πρόταση οι φοιτητές να κάνουν κατάληψη στις σχολές...

Ειδικότερα, η χρονιά θα είναι πάρα πολύ δύσκολη, καθώς το Ίδρυμα θα πρέπει να καλύψει τα κενά που θα προκύψουν από τη διαθεσιμότητα 400 διοικητικών, αλλά και τις πληγές που προκάλεσαν τα λάθη στον χειρισμό του θέματος από τον υπουργό Παιδείας Κωνσταντίνο Αρβανιτόπουλο, τον πρύτανη του ΕΚΠΑ Θεοδόσιο Πελεγρίνη και τη συνδικαλιστική ηγεσία των διοικητικών υπαλλήλων. Το βασικό λάθος στην ιστορία είναι ότι η πληγή... κακοφόρμισε. Η απεργία ξεκίνησε στις αρχές Σεπτεμβρίου και ουσιαστικός διάλογος ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη για την εξεύρεση συναινετικής λύσης ξεκίνησε προ δύο εβδομάδων και συνεχίζεται. Έτσι, αύριο το ΕΚΠΑ θα ξεκινήσει τη χρονιά έχοντας «κάσει» την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου και δύο μήνες μαθημάτων. Ο αγώνας δρόμου για να αναπληρωθεί το ακαδημαϊκό έργο σαφώς δεν ευνοεί την ποιότητα. «Δεν υπάρχει χρόνος για ουσιαστική δουλειά. Θα προσπαθήσουμε να εκπληρώσουμε τα στοιχεία για τη διδασκαλία των μαθημάτων» ανέφερε στην «Κ» πανεπιστημιακός του ΕΚΠΑ. Ήδη, από αύριο η Σύγκλητος του ΑΕΙ θα πρέπει να δώσει τις κατευθυντήριες γραμμές για τους τρόπους αναπλήρωσης του χαμένου χρόνου, και κάθε Τμήμα ξεχωριστά θα αποφασίσει «τα του οίκου» του. Το βέβαιο είναι ότι θα περικοπεί χρόνος αργιών και θα γίνουν εξετάσεις έως τα τέλη Ιουλίου. Επιβαρυντικά θα λειτουργήσει για το ΑΕΙ η απουσία των υπαλλήλων που έχουν θεθεί σε διαθεσιμότητα. Ενδεικτικά, δεν θα υπάρχουν φύλακες-επιστάτες, οι οποίοι έως τώρα μπορούσαν να ειδοποιούν για έκτακτα περιστατικά (π.χ. επεισόδια, απειλές για κατάληψη) τη διοίκηση κάθε σχολής. Επίσης, έχουν αποψηλωθεί οι γραμματείες των σχολών (κάτι που θα επιβραδύνει τους χρόνους εγγραφών και έκδοσης των βαθμών) όπως και οι βιβλιοθήκες. Την ίδια στιγμή, οι διοικητικοί υπάλληλοι βγαίνουν από την κρίση δικασμένοι (οι παρατάξεις του ΣΥΡΙΖΑ και της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς αποφάσισαν προχθές απεργία ως την Τρίτη σε συνέλευση που μετείχαν οι 201 από τους 1.337 υπαλλήλους) αλλά και με αβεβαιότητα για το μέλλον τους (ζητούν ρητές δεσμεύσεις από τον κ. Αρβανιτόπουλο ότι θα επιστρέψουν στην εργασία τους με άλλο νομικό καθεστώς). Τέλος, η ηγεσία του ΕΚΠΑ (ο πρύτανης και το Συμβούλιο) βρίσκονται στα... μαχαίρια, ενώ ο κ. Πελεγρίνης έχει παραπεμφθεί από το υπ. Παιδείας στο πειθαρχικό συμβούλιο για παράβαση καθήκοντος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη

Τα μαθητικά βιβλία σε ταμπλέτα

τα παιδιά μας αξίζουν το καλύτερο

Διατίθεται στο
App Store

ANDROID APP ON
Google play

Προμηθευτείτε
τις κάρτες
ενεργοποίησης
MONO από
τα Cytashop

Υπογραμμίσεις
Σημειώσεις
Σελιδοδείκτες
Αα
Επιλογή μεγέθους
και γραμματοσειράς

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ
squarelab
sqg

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Με την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

Στρατηγικός Συνεργάτης
cyta

ΤΕΥΧΟΣ 21 | ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2014

ρεϋκόλα & Λοπιτικά

ΜΕ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΛΟΪΖΙΔΟΥ

**γλυκές
ευχές!**

*Το πρώτο τεύχος του 2014
με ζαχαρένιες γλυκισμάδες*

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μεταβολές εβδομάδας

X.A.K.
0,96%

X.A.
-2,26%

Dow Jones

-1,72%

Nasdaq

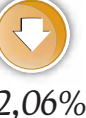
-1,60%

Nikkei

-1,58%

Dax

-2,06%

FTSE 100

-1,75%

Ανάπτυξη το
2014 βλέπει
η Τράπεζα
της Ελλάδος.
Σελ. 9

Πετρέλαιο

-0,92%

€/€

-0,10%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ

«Αγορά» καταθέσεων και μετοχών

Εκτός της «γκρίζας ζώνης», στην οποία κινούνται σήμερα οι αγοραπωλησίες μετοχών και καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου, θα βρίσκονται πλέον οι συγκεκριμένες συναλλαγές. Αν και καθόλα νόμιμες, οι πωλήσεις μετοχών και καταθέσεων σήμερα δεν ρυθμίζονται σε καμία οργανωμένη αγορά. Με την ανακοίνωση επίσημης διαδικασίας θα μπορεί να ενημερώνεται το μετοχικό μητρώο. **Σελ. 4**

ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Πέρασε ο κίνδυνος, μένουν οι δυσκολίες

Μπνάνει η οικονομία σε περίοδο ίασης, η οποία ωστόσο δεν θα είναι σύντομη ή εύκολη. Με την πιστωτική συρρίκνωση να ασκεί πιέσεις σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά, η δική τους απομόχλευση θα συνεχίσει να συμπίπτει την ανάπτυξη. Οι επενδύσεις έχουν ήδη μειωθεί σημαντικά, όπως και τα αποθέματα των επιχειρήσεων, γεγονός που βάζει τα επόμενα χρόνια σε δύσκολη πορεία, η οποία σε μεγάλο βαθμό θα εξαρτηθεί από την κατάσταση των τραπεζών. **Αναλύσεις, σελ. 3 και 7**

ΚΑΡΙΕΡΑ

Στελέχη σε διεθνή κίνηση

Το χάρισμα για επικοινωνία με άτομα διαφορετικής προέλευσης -πέρα από όσους το διαθέτουν- δεν είναι «γενετικό χαρακτηριστικό», αλλά μπορεί να το αποκτήσει ο καθένας, αναπτύσσοντας τις απαραίτητες δεξιότητες, μέσα από την κατάλληλη εκπαίδευση. **Σελ. 8**

Real Estate

Ο τομέας της κυπριακής κτηματογοράς διανύει μία περίοδο ουσιαστικής ύφεσης και αυτό αντικατοπτρίζεται και στην εμπορευσιμότητα των ακινήτων, η οποία βρίσκεται σε πτωτική πορεία από το 2009 στις πωλήσεις. **Σελ. 12**

Ευρωπαϊκή συνδρομή για το φυσικό αέριο

Την παροχή τεχνικής βοήθειας έχει αναλάβει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Ο τομέας της ενέργειας ήταν ανέκαθεν ένας προνομιακός χώρος συνεργασίας της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η συνεργασία αυτή εμβαθύνει. Ο αντιπρόεδρος της ΕΤΕπ, Μίχαλ Τανασέσκου, αποκαλύπτει στην «Κ» ότι κατόπιν αιτήματος του υπουργού Ενέργειας, η Τράπεζα έχει συμφωνήσει να παρέχει συμβουλές σχετικά με την ανά-

Στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων με δύο νέα εργαλεία με την χρηματοδότηση της ΕΤΕπ.

πτυξη υποδομών για τη διαχείριση των αποθεμάτων φυσικού αερίου και για το τερματικό υγροποίησης. Παράλληλα, τονίζει ότι γενικά η ΕΤΕπ δεν έχει οροφή στις χρηματοδοτήσεις που μπορεί να παραχωρήσει και είναι έτοιμη να συζητήσει κάθε καλό σχέδιο που θα τεθεί ενώπιόν της. Ο κ. Τανασέσκου βρέθηκε στην Κύπρο για την υπογραφή

δύο νέων συμφωνιών που υλοποιεί η ΕΤΕπ στην Κύπρο, το Πρόγραμμα Ενίσχυσης της Χρηματοδότησης του Εξωτερικού Εμπορίου και τη σύσταση Ταμείου Επιχειρηματικότητας για τις ΜΜΕ.

«Η δραστηριότητά μας στην Κύπρο ήταν ανέκαθεν ισχυρή και σταθερή. Τα δάνεια που χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια

των τελευταίων πέντε ετών ανέρχονταν σε 1,3 δισ. ευρώ.

Περίπου το 80 % του ποσού αυτού πήγε στους στρατηγικούς τομείς της ενέργειας, του περιβάλλοντος, των μεταφορών και των ΜμΕ», αναφέρει ο κ. Τανασέσκου και σημειώνει ότι αυτή η συνεργασία θα συνεχιστεί, ειδικά σε αυτή τη δύσκολη περίοδο. **Σελ. 4**

Πήγε... πάσο το ισπανικό Las Vegas

Η αμερικανική εταιρεία Las Vegas Sands ανακοίνωσε ότι εγκαταλείπει το σχέδιο να κατασκευάσει το συγκρότημα Europe Vegas έξω από τη Μαδρίτη εξαιτίας διαφωνιών με την ισπανική κυβέρνηση. Το συγκρότημα έξι καζίνο και 12 ξενοδοχείων υπολογίζεται ότι θα κόστιζε 16 δισ. ευρώ και θα δημιουργούσε 200.000 μόνιμες νέες θέσεις εργασίας. Σύμφωνα με το ισπανικό πρακτορείο ειδήσεων, η αμερικανική εταιρεία απαίτησε κρατικές εγγυήσεις και αποζημίωση σε περίπτωση αλλαγής της νομοθεσίας που σχετίζεται με τα θέρετρα. Στη φωτογραφία τουριστές απολαμβάνουν το μπάνιο τους με θέα τη Σιγκαπούρη, σε θέρετρο που έχει αναπτύξει η Las Vegas Sands.

Μετά το bail-in ξεπεράστηκε η άμεση κρίση στο ευρώ

«Ευθύνη του κάθε κράτους-μέλους» είναι η διασφάλιση των προοπτικών της Ευρωζώνης, σχολιάζει ο πρόεδρος της γερμανικής Bundesbank και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) Γιεβς Βάιντμαν. Ο κ. Βάιντμαν τάσσεται υπέρ του bail-in και τονίζει ότι τα κράτη-μέλη θα πρέπει να παρατηθούν από ουσιαστικές μέρες της εθνικής τους κυριαρχίας υπέρ της Ευρώπης, κάτι που θα απαιτήσει αλλαγή στις συνθήκες της Ε.Ε. και στα εθνικά συντάγματα.

Σχολιάζει επίσης πως η γερμανική οικονομική μηχανή ωφελεί ολοκληρωτικά την Ευρωζώνη. Ο Huw Pill επικεφαλής οικονομολόγος της Goldman Sachs, με τη σειρά του σημειώνει πως οι χώρες της περιφέρειας, όπως η Κύπρος, πρέπει να μειώσουν τα κρατικά τους ελλείμματα, να ενισχύσουν τους ιδιωτικούς ισολογισμούς και να επανακτήσουν τη διεθνή τους ανταγωνιστικότητα. Εκτιμά πως η Ευρωζώνη θα ανακάμψει και το ευρώ θα παραμείνει κεντρικό νόμισμα στη διεθνή αγορά, ενώ προκρίνει στρόφι προς πιο οπισθοβαρείς πολιτικές προσαρμογές. **Σελ. 5, 6**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Μία ώρα την περασμένη Πέμπτη

Λίγους μόλις μήνες πριν να γίνει η μοιραία για τους αριστοκράτες, σύγκληση των Γενικών Τάξεων, με την οποία άρχισε η γαλλική επανάσταση, οι αριστοκράτες είχαν μία τελευταία ευκαιρία να αποφύγουν τα χειρότερα. Μετά τις αποτυχίες δύο προκατόχων του, ο Καλόν προσπάθησε, ως υπουργός οικονομικών, να επιβάλει ειδικές φορολογίες στους προνομιούχους αριστοκράτες και να μειώσει τα προνόμια που είχαν. Στόχος του ήταν να αντιμετωπίσει το γεγονός ότι οι κορβανάδες του Βασιλιά θα άδειαζαν τον Απρίλιο του 1788, με 12 εκατ. λίβρες σε χρέος να μένουν μετέωρες, και με τον πληθυσμό της χώρας να πεθαίνει της πείνας. Απέτυχε, κι αυτός, αφού η «αριστοκρατική εξέγερση» του 1787-1788 του έκοψε

τα πόδια. Δεν είχαν καμία διάθεση να δεχτούν μείωση των οικονομικών τους προνομίων από τον Monsieur Déficit, ακόμα κι όταν το αντάλλαγμα ήταν ο αυξημένος έλεγχος στα οικονομικά του στέμματος. Αντί τούτου, προτίμησαν να κληθούν οι Γενικές Τάξεις, όπου θα αντιπροσωπευόταν, εκτός από τους ίδιους, και ο κληρός και ο λαός, θεωρώντας πως θα τους καπελώσουν εύκολα.

Η ιστορία των όσων ακολούθησαν, από τη Σύγκληση των Γενικών Τάξεων και τελικά την αποθέωση της γκιλοτινίας είναι καλά γνωστή.

Την περασμένη Πέμπτη, είδαμε ένα θέατρο πολύ παρόμοιο με εκείνο των αριστοκρατών της Γαλλίας. Ενώ η οικονομική συγκυρία είναι πλέον δεδομένη, και ενώ αυτή η κρίση θα μπορούσε να είχε αποτελέσει μία μοναδική ευκαιρία για ριζικές αλλαγές

στην Κύπρο, η Βουλή έδειξε πως δεν έχει καμία διάθεση να περάσει πρόνομια.

Μέσα σε μία ώρα, μεταξύ καφέ και μεσημεριανού, οι βουλευτές μας κατάφεραν να κάνουν μία μοναδική επίδειξη αναισθησίας.

Γύρω στις 12:20 είπαν πως η πρόταση νόμου για το Ταμείο Αλληλεγγύης μπορεί να περάσει παρά κάτω και να περιμένει. Εντός μερικών λεπτών, αρνήθηκαν επίσης να κόψουν τα προνόμια λιμουζίνας από τους φίλους και τους παρές τους και έστειλαν το θέμα στο 2014, όπου θα λαγοδέρνετα για αρκετό καιρό, όπως φαίνεται. Πριν δείξει καλά-καλά 12:30 το Rolex τοίχου που αγοράστηκε από κάποιο λαϊκό πανηγύρι για να κοσμήσει τη Βουλή, οι βουλευτές μας αποφάσισαν να πασάρουν άλλα 30 εκατ. ευρώ στις Κυπριακές Αερογραμμές. Μάλιστα, οι ευθυνόφοβοι προήλθαν από

όλους τους χώρους, με ομόφωνη (παρακαλώ) απόφαση να επαναληφθεί το φιάσκο της Eurocypria.

Πριν από τη μία το μεσημέρι, έριξαν και την πρόταση για περικοπή του 13ου για στήριξη των άπορων. Το μέτρο ήταν μεν καθαρός λαϊκισμός, αλλά θα μπορούσε να είχε συζητηθεί κάποια εναλλακτική επιλογή, κάτι που απλά δεν έγινε. Εντός δευτερολέπτων, όμως, απέρριψαν και την πρόταση της ΕΔΕΚ να δημοσιεύονται τα κριτήρια διορισμών στους ημικρατικούς και να συζητούνται οι διορισμοί από τη Βουλή. Απέρριψαν μέσα σε μερικά λεπτά και την πρόταση του ΔΗΚΟ να μη δικαιούνται κάποιοι να επαναδιοριστούν σε ημικρατικό εντός 90 μηνών από την τελευταία του θητεία: Προφανώς διότι κάπως έτσι θα έμενε απούλητη η Δρομολαξιά.

Στην 13:30, πριν πάνε για φαγητό, έπεσε

και η πρόταση για όριο ηλικίας στις προεδρίες των ημικρατικών, ανδοκίμως για να μη χαλάσει το σύστημα: Αποκτάς επιρροή στις ανώτατες βαθμίδες του Δημοσίου όταν αυτοί προσβλέπουν «καλό» διορισμό με τη συνταξιοδότησή τους. Αν δεν έχεις τίποτε να τους δώσεις για μετά, πώς θα σε βολέψει;

Κάπως έτσι κύλησε η Πέμπτη προχτές στη Βουλή. Το 1787 τέτοιες συμπεριφορές είχαν βάλει τη χώρα στην πορεία προς την γκιλοτινία. Οι καιροί έχουν μεν αλλάξει, αλλά είμαστε πολύ κοντά, πλέον σε ένα απλό μήνυμα: Σας βαρεθήκαμε.

Επίσης, πρέπει να προχωρήσει το ΓεΣΥ και να εκπονηθεί ΜΔΠ. Και τα λεφτά από το γκάζι να μένουν εκτός προϋπολογισμού.

www.fortheisland.wordpress.com

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου. Ένα με σένα.

24 ΩΡΕΣ
800 11 800
www.piraeusbank.com.cy

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Έφυγε ο κίνδυνος, αρχίζουν τα δύσκολα

Η οικονομία μπαίνει στη φάση της ίασης, η οποία προμηνύεται μακρά και δύσκολη εξαιτίας μειωμένων επενδύσεων

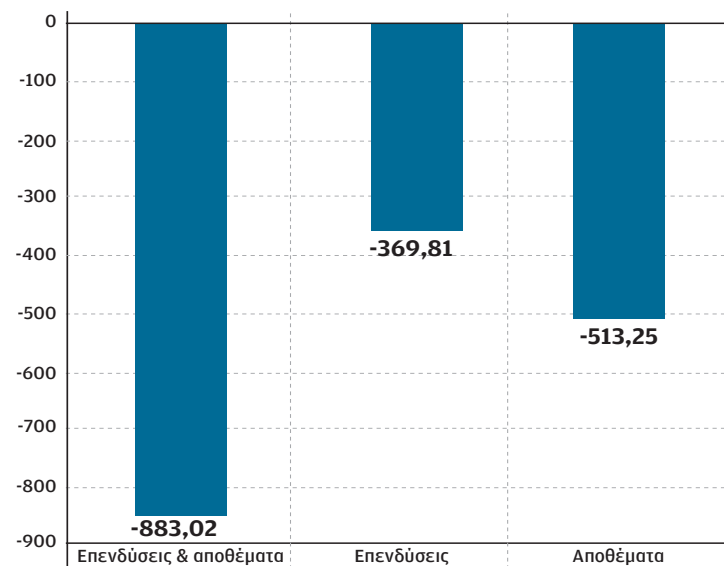
Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Ο κίνδυνος «της πλήρους οικονομικής κατάρρευσης έχει παρέλθει», δήλωσε στη Βουλή ο υπουργός Οικονομικών στο πλαίσιο της παρουσίασης του προϋπολογισμού του 2014. Συνεχίζοντας, όμως, σχολίασε πως: «Ασφαλώς, έχουμε πολύ δρόμο να διανύσουμε ακόμη. Και οι δυσκολίες παραμένουν.» Η εικόνα αυτή δείχνει να δικαιώνεται από τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα σχετικά με την πορεία της οικονομίας. Όπως γράφτηκε και παλαιότερα από την «Κ», η προσαρμογή της οικονομίας σε πολλούς δείκτες ήταν γρήγορη, αλλά και ευρεία: Η ανεργία και η απασχόληση «αντέδρασαν» πριν καν έρθουν τα γεγονότα του Μάρτη, ενώ τα επίπεδα των τιμών κινούνται πλέον με αποπληθωριστικές τάσεις, ακόμα κι αν εξαιρέσει κανείς τα στοιχεία των ακινήτων, όπου αναμένεται ακόμα σημαντική μείωση των τιμών.

Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι αποφεύχθηκε η πλήρης και άτακτη κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος, συνεχίζουν να σοβούν σημαντικοί κίνδυνοι οι οποίοι δείχνουν ικανοί να μπλοκάρουν την ανάπτυξη και να επιδεινώσουν την υποχώρηση του ΑΕΠ. Παρά την επιβίωση της μεγαλύτερης τράπεζας στην οικονομία, η απομόχλευση συνεχίζεται με πολύ αργούς ρυθμούς και η Τράπεζα Κύπρου (όπως και οι άλλες) δείχνουν ανίκανες να διαδραματίσουν τον βασικότερο ρόλο τους στην οικονομία. Δεν μπορούν να μετατρέψουν αποταμιεύσεις σε πιστώσεις.

Η πιστωτική συρρίκνωση, όπως είναι προφανές, ασκεί ισχυρές πιέσεις, τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στα νοικοκυριά. Εκτιμήσεις στελεχών του ΔΝΤ συνάδουν και με τους υπολογισμούς της Ernst & Young που παρατηρούν πως η απομόχλευση νοικοκυριών και επιχειρήσεων

Μεταβολή επενδύσεων και αποθεμάτων (2013/2012, εκατ. ευρώ)

θα συμπέσει, τόσο την κατανάλωση όσο και τις επενδύσεις. Στο παρόν στάδιο, τα νοικοκυριά «καίνε λιπός». Ενώ είχαν αυξήσει τις αποταμιεύσεις τους μέχρι τον Μάρτιο (κάτι το φυσιολογικό), από τότε έχουν αρχίσει να αντι-αποταμιεύουν: Παρά τη μείωση των υφιστάμενων δανείων, ο λόγος των δανείων προς καταθέσεις έχει φτάσει στο 94%. Δηλαδή η μόχλευσή τους αυξάνεται αντί να μειώνεται. Πάντως, οι καταθέσεις εξακολουθούν να είναι μεγαλύτερες από τα δάνεια των νοικοκυριών.

Οι επενδύσεις

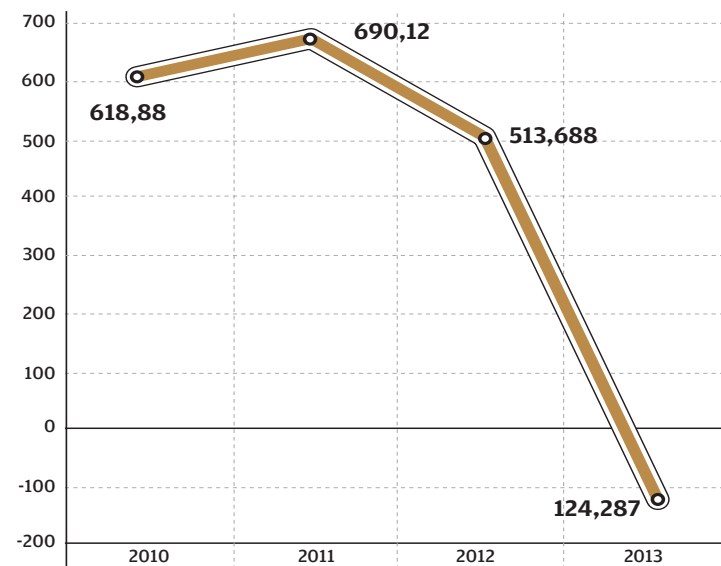
Το μεγάλο ζήτημα, ωστόσο, για το 2014 και το 2015, φαίνεται πως θα έχει να κάνει με τις επενδύσεις. Η μείωση του εμπορικού ελλείμματος αντικατοπτρίζει, εδώ και καιρό τη μείωση των ξένων επενδύσεων στην Κύπρο. Ταυτόχρονα, όμως, η μείωση των εισαγωγών μεταφράζεται και

σε υποχώρηση των επενδύσεων από τις ντόπιες επιχειρήσεις, οι οποίες καταναλώνουν πλέον τα αποθέματά τους και δείχνουν πως βρίσκονται κάτω από αφόρητες πιέσεις ως προς την ανανέωση των αποθεμάτων.

Το σημαντικότερο σημείο σε αυτή τη διαπίστωση, δεν σχετίζεται τόσο με τη μείωση των αποθεμάτων στο εμπόριο (και δη στο λιανικό) ή στη μείωση των τελικών αγαθών που φτάνουν στην Κύπρο. Αντίθετα, το σημείο που θα πρέπει να προκαλεί ανησυχία, αφορά στην εισαγωγή κεφαλαιακών αγαθών και πόρων παραγωγής: λιπαντικά, καύσιμα, πρώτες ύλες, μηχανήματα, ανταλλακτικά, λιπάσματα, οχήματα, λογισμικά και υπολογιστές, κοκ.

Παλαιότερα στοιχεία του 2013 δείχνουν πως η μείωση των εισαγωγών σε αυτές τις κατηγορίες είναι μεγαλύτερη από τη μείωση των εισαγωγών σε τελικά αγαθά, μία τάση που

Αποθέματα (α' εννιάμηνο, εκατ. ευρώ, σταθερές τιμές)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μέχρι να αρχίσουν οι τράπεζες να παραχωρούν δάνεια, θα αργεί και η ανάπτυξη

κατά πάσα πιθανότητα, συνεχίζεται και μετά το α' εξάμηνο. Έτσι, η μείωση του εμπορικού ελλείμματος αντικατοπτρίζει και τη μείωση της μέγιστης παραγωγής από την οικονομία (καμπύλη μέγιστης παραγωγής, PPF).

Τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα, πάντως, δείχνουν πως, τόσο οι επενδύσεις όσο και τα αποθέματα έχουν μειωθεί σημαντικά σε σχέση με το 2012. Όπως είναι φυσιολογικό, οι επενδύσεις στα ακίνητα έχουν μειωθεί σημαντικά, αφού υπήρχε υπερβολική παραγωγή η οποία έχει ξεπεράσει κατά πολύ την ζήτηση. Έτσι, η πτώση κατά σχεδόν 30% στην πα-

ραγωγή ακινήτων, τόσο οικιών όσο και άλλων, δεν πρέπει να προκαλεί έκπληξη.

Μείωση, ωστόσο, καταγράφεται σε όλες τις κατηγορίες επενδύσεων, με άυλες πάγιες επενδύσεις, κεφαλαιακές επενδύσεις, μηχανήματα και άλλες κατηγορίες να καταγράφουν επίσης σημαντική πτώση.

Με αυτά τα δεδομένα, όλα δείχνουν πως η οικονομία θα αντιμετωπίσει μεγάλες δυνάμεις αδράνειας μετά τη σημερινή της σταθεροποίηση. Σημειώνεται, επιπλέον, πως οι λεγόμενες «επενδύσεις» που έχουν δει το φως της δημοσιότητας (Amathus, Le Meridien, Wargaming, Κινέζοι κτλ) δεν αποτελούν «επένδυση» με την οικονομοτεχνική έννοια του όρου, αλλά με τη χρηματική. Δεν αποτελούν, δηλαδή, από μόνες τους ενίσχυση της παραγωγικής δυναμικής της οικονομίας, εκτός κι αν συνοδευτούν με άλλες κινήσεις (επε-

κτάσεις, ανακαινίσεις κτλ). Πρόκειται, ουσιαστικά, για μία μορφή έμμεσης πώλησης μη εξυπηρετούμενων δανείων.

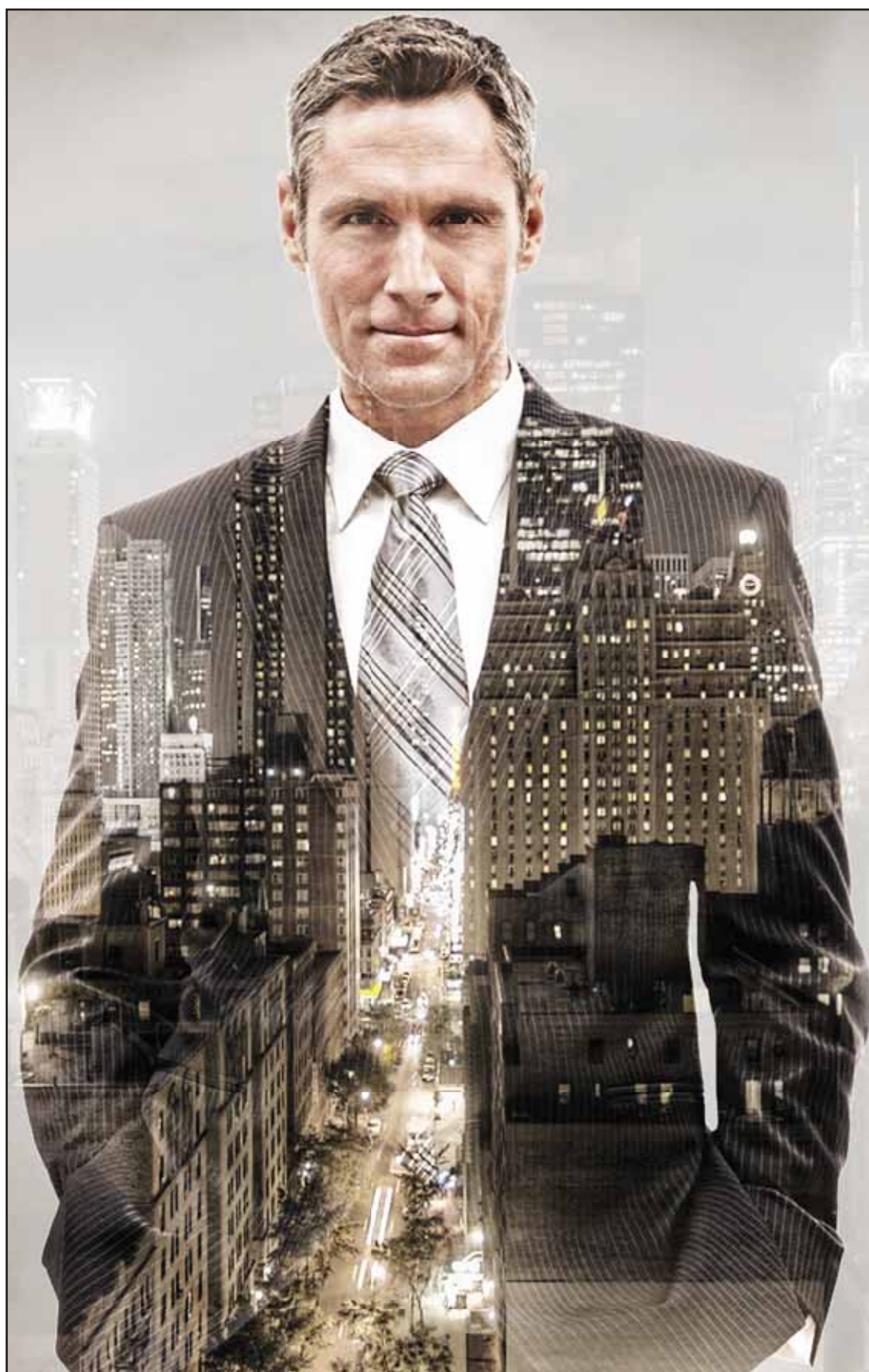
Τα αποθέματα

Σημαντικές είναι επίσης οι ανησυχίες που προκύπτουν από την πορεία των αποθεμάτων. Για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια, καταγράφουμε μείωση των αποθεμάτων μέσα στο α' εννιάμηνο, αφού η μείωση αποθεμάτων συνήθως αφορά στο τελευταίο τρίμηνο του έτους.

Το γεγονός ότι μειώνονται ήδη τα αποθέματα προμηνύει πως τα αποθεματικά θα μειωθούν δραματικά ως το τέλος του έτους. Η πιστωτική συρρίκνωση, αλλά και η άρνηση ξένων εξαγωγέων να κάνουν αποδεκτές πιστώσεις και τραπεζικές εγγυήσεις έναντι αγορών από Κύπριους εισαγωγείς, σημαίνουν πως η αναπλήρωση των αποθεμάτων (κυρίως πόρων παραγωγής) θα οδηγήσει πολλές επιχειρήσεις σε κλείσιμο αν δεν βρουν ρευστό άμεσα. Ήδη, η μόχλευση των επιχειρήσεων έχει φτάσει σε αστρονομικά επίπεδα, γύρω στο 425% (δάνεια-προς-καταθέσεις).

Έτσι, αν δεν βρεθεί λύση στο πρόβλημα του τραπεζικού τομέα, οι πιθανότητες επιστροφής στην ανάπτυξη είναι μειωμένες. Οι τράπεζες αδυνατούν να παραχωρήσουν πιστώσεις κάτω από τις σημερινές συνθήκες, με την Κύπρο και την Ελληνική –που είναι οι μεγαλύτερες– να δείχνουν πως θα αργήσουν να επιστρέψουν σε ομαλές συνθήκες, όπου θα λειτουργήσουν ως «νευρικό σύστημα» της οικονομίας, μετατρέποντας τις αποταμιεύσεις σε πιστώσεις.

Γ' αυτό και έχει «παρέλθει» ο μεγάλος κίνδυνος, αλλά οι δυσκολίες θα είναι μεγάλες πριν από την επιστροφή της οικονομίας σε ρυθμούς ανάπτυξης.

Η CiSero παρέχει υπηρεσίες σε οργανισμούς που αντιμετωπίζουν Κανονιστικές προκλήσεις. Συγκεκριμένα παρέχει υπηρεσίες για αποτελεσματική καταπολέμηση του Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος (Money Laundering), κατάρτιση προγραμμάτων Κανονιστικής Συμμόρφωσης, ανάπτυξη πολιτικών και διαδικασιών, ετοιμασία και διατήρηση εγχειριδίων, σχεδιασμό και υλοποίηση εκπαίδευσης και εφαρμογή του «Γνώριζε τον Πελάτη σου» και μέτρων Δέουσας Επιμέλειας (KYC/CDD).

CiSero
Compliance Services

www.cisero.eu

3, K.Skokou Street, 1061 Nicosia, Cyprus
Email: info@cisero.eu Tel.: +357 22255577

Τραπεζική Ένωση στα χνάρια της Κύπρου

Γιατί νομοθετεί τώρα η Ευρωπαϊκή Ένωση για το καθεστώς διαχείρισης τραπεζικών χρεοκοπιών

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΝΙΚΟΥ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Μέχρι και την κυπριακή κρίση, το καθεστώς διαχείρισης τραπεζικών χρεοκοπιών ήταν ασαφές. Για παράδειγμα, ενώ στην περίπτωση της Ιρλανδίας διασώθηκαν, με δημόσιο χρήμα, όλοι σχεδόν οι πιστωτές των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που χρεοκόπησαν, στην Κύπρο την «πλήρωσαν» όλοι, συμπεριλαμβανομένων και των μεγαλοκαταθετών στη Λαϊκή Τράπεζα και την Τράπεζα Κύπρου. Αυτή η ασάφεια επέτεινε την αβεβαιότητα στην ευρωπαϊκή οικονομία και υπονόμειε την οικονομική ανάκαμψη. Το καλοκαίρι του 2013, λοιπόν, συμφωνήθηκαν οι βασικές αρχές του νέου νομικού καθεστώτος, ώστε άπαντες να γνωρίζουν εξ αρχής πώς θα γίνει η διαχείριση ενδεχόμενων τραπεζικών χρεοκοπιών στο μέλλον. Εξάλλου, η πολιτική που ακολουθείται έως σήμερα δεν ήταν βιώσιμη. Από τότε που ξέσπασε η τραπεζική κρίση, το 2008, μέχρι και το 2011, οι κρατικές εγγυήσεις για τη διάσωση των τραπεζών στην Ε.Ε. έφτασαν τα 4,5 τρισεκατομμύρια ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 37% του Ευρωπαϊκού ΑΕΠ! Οι Ευρωπαίοι ηγέτες αποφάσισαν ότι κάτι τέτοιο δεν θα γίνει αποδεκτό στο μέλλον και οι φορολογούμενοι δεν θα επιμιζόνται το βάρος των τραπεζικών διασώσεων, αν δεν είναι απολύτως απαραίτητο και αφού έχουν εξαντληθεί όλες οι εναλλακτικές.

Γιατί χρησιμοποιούνταν χρήματα των φορολογουμένων μέχρι σήμερα για «να σωθούν οι τράπεζες»;

Η φύση του τραπεζικού τομέα είναι διαφορετικά από οποιονδήποτε άλλον κλάδο της οικονομίας. Για παράδειγμα, αν μία αυτοκινητοβιομη-

χανία ή μία βιομηχανία υποδημάτων αφεθούν να χρεοκοπήσουν, τότε οι ανταγωνιστές τους επωφελούνται. Αντιθέτως, αν μία τράπεζα αφεθεί να χρεοκοπήσει, οι ανταγωνιστές της δεν επωφελούνται, αλλά πλήττονται. Οι επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία της χώρας, στη ρευστότητα και στην αγορά, είναι καταστροφικές. Καμία οικονομία δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς ρευστότητα και τράπεζες.

Γιατί δεν μπορεί να μας αποζημιώσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία έχει το δικαίωμα να «τυπώνει» χρήμα;

Αν μία τράπεζα αντιμετωπίζει πρόβλημα μαζικών αποσύρσεων καταθέσεων ή διαδοχικών ζημιών, τότε μπορεί να απευθυνθεί στον μηχανισμό έκτακτης παροχής ρευστότητας (ELA), της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και να «τραβήξει λεφτά». Αυτό έκανε, για παράδειγμα και η Λαϊκή Τράπεζα στην Κύπρο, αλλά και οι ελληνικές τράπεζες στη διάρκεια της κρίσης. Όμως, υπάρχουν όρια στο πόσα χρήματα μπορεί να δανειστεί μία τράπεζα από τον ELA. Η Λαϊκή στην Κύπρο έφτασε να δανειστεί 9 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό ίσο με το 50% του κυπριακού ΑΕΠ! Έτσι, η ΕΚΤ αποφάσισε να «τραβήξει την πρίζα» και η Λαϊκή χρεοκόπησε. Άλλωστε, τελικός εγγυητής των χρημάτων που τραβάει μία τράπεζα από τον ELA είναι η κεντρική τράπεζα της κάθε χώρας, δηλαδή το δημόσιο, δηλαδή οι φορολογούμενοι. Η ΕΚΤ δεν επιτρέπει, λοιπόν, να χρησιμοποιείται ο ELA από τράπεζες που θεωρούνται μη βιώσιμες, γιατί έτσι εκτίθεται ο φορολογούμενος στον κίνδυνο να πληρώσει τα σπασμένα. Το λάθος της ΕΚΤ στην περίπτωση της Λαϊκής δεν ήταν ότι τραβήξε την πρίζα τον Μάρτιο του

Από τότε που ξέσπασε η τραπεζική κρίση, το 2008, μέχρι και το 2011, οι κρατικές εγγυήσεις για τη διάσωση των τραπεζών στην Ε.Ε. έφτασαν τα 4,5 τρισεκατομμύρια ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 37% του Ευρωπαϊκού ΑΕΠ!

2013, αλλά ότι δεν την τραβήξε ωρύτερα, πριν τεθεί σε κίνδυνο η συστημική σταθερότητα όλης της οικονομίας της χώρας.

Τι θα ισχύει από το 2014;

Από τον Νοέμβριο του 2014, όταν θα βρίσκεται σε ισχύ ο ενιαίος μηχανισμός εποπτείας των τραπεζών (SSM), υπό την αιγίδα της ΕΚΤ, όταν μία τράπεζα αντιμετωπίσει προβλήματα, θα μπορεί να την ανακεφαλαιοποιεί απευθείας ο ESM, χωρίς να δανειζεται και να χρεώνεται το οικείο κράτος. Σε αυτήν την περίπτωση, βασικός μέτοχος της τράπεζας θα γίνεται ο ESM. Ωστόσο, κάτι τέτοιο θα εξετάζεται κατά περίπτωση και θα είναι το τελευταίο «μαξιλάρι», αφού έχουν εξαντληθεί όλες οι εναλλακτικές (πωλήσεις θυ-

γατρικών και άλλων στοιχείων της περιουσίας μιας τράπεζας, απομείωση απαιτήσεων μετόχων, πιστωτών και ομολογιούχων, εξάντληση εθνικών πόρων από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας) και μόνο υπό την προϋπόθεση ότι απειλείται η συστημική σταθερότητα της Ευρωζώνης.

Τι θα ισχύει από το 2016;

Όπως συμφώνησαν Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Συμβούλιο και Κομισιόν την Τρίτη, από την 1η Ιανουαρίου του 2016, θα ισχύει ακριβώς ό,τι και σήμερα: δηλαδή, πριν ζητήσει την ενίσχυση του Δημοσίου, η των Ευρωπαϊκών μηχανισμών μία τράπεζα θα πρέπει να έχουν εξαντληθεί όλες οι εναλλακτικές. Μόνο που στη λίστα όσων συμμετέχουν στον επιμερισμό

των βαρών θα προστεθούν και οι μεγαλοκαταθέτες, δηλαδή όσοι έχουν καταθέσεις άνω των 100.000 ευρώ, οι οποίες, όπως εξηγήσαμε, δεν είναι ασφαλισμένες από τα ταμεία εγγυοδοσίας. Το Κυπριακό μοντέλο δηλαδή θα φυσικευθεί. Ωστόσο, οι μεγαλοκαταθέτες θα είναι η έσχατη επιλογή. Αν το πλήγμα που δεχθούν οι μέτοχοι, ομολογιούχοι, οι λοιποί πιστωτές και οι καταθέσεις μεγάλων επιχειρήσεων φτάσει το 8% του συνόλου των κεφαλαίων της τράπεζας, τότε θα συμβάλουν σε ποσοστό 5% ακόμη τα εθνικά ταμεία χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Μόνο στις απολύτως ακραίες περιπτώσεις που και οι δύο αυτές συνδρομές θα πλήττονται και οι ανασφάλιστες καταθέσεις μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στο τέλος τα φυσικά πρόσωπα. Τελευταίο μαξιλάρι και πάλι θα είναι οι ευρωπαϊκοί μηχανισμοί, καθώς και το κοινό ταμείο εξυγίανσης των τραπεζών, το οποίο θα χρηματοδοτείται από εισφορές των ιδίων των τραπεζών και σε βάθος δεκαετίας ο «κουμπαράς του» θα φτάσει τα 55 δισεκατομμύρια ευρώ.

Τελικά, είναι ασφαλείς οι καταθέσεις;

Δεν υπάρχει κανένα νομικό κείμενο του κοινοτικού κεκτημένου που να υπαινίσσεται έστω ότι ένα κράτος-μέλος της Ε.Ε. υποχρεούται να απομειώσει τις ασφαλισμένες καταθέσεις, δηλαδή μέχρι τις 100.000 ευρώ, πριν προσφύγει στη βοήθεια των ευρωπαϊκών μηχανισμών, ούτε τώρα ούτε στο μέλλον. Φυσικά, μία κυβέρνηση θα μπορούσε να αποφασίσει κάτι τέτοιο εθελοντικά, αλλά αυτό θα σημαίνει ότι έχει αυτοκτονικές τάσεις, όπως συνέβη στο πρώτο Eurogroup της κυπριακής κρίσης, όπου η κυβέρνηση συμφώνησε να πληγούν και οι μικρές καταθέσεις, για να είναι λιγότερες οι απώλειες

στις μεγάλες. Μέχρι το 2016, δεν κινδυνεύουν ούτε και οι μεγαλοκαταθέτες, αφού όλο το Ευρωπαϊκό οπλοστάσιο (εθνικά και ευρωπαϊκά ταμεία εγγυοδοσίας των καταθέσεων, εθνικά ταμεία χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας), ενεργοποιούνται πριν φτάσουμε σε αυτό το σημείο.

Ακόμη και μετά το 2016 οι μεγάλες καταθέσεις (και μόνο) θα πλήττονται μόνο σε ακραίες περιπτώσεις και μόνο αν έχουν αποτύχει όλες οι ασφαλιστικές δικλίδες.

Στην Κύπρο γιατί κουρεύτηκαν οι καταθέσεις;

Όταν ξέσπασε η κρίση στην Κύπρο, δεν υπήρχε σαφές νομικό καθεστώς για τον επιμερισμό του βάρους των τραπεζικών χρεοκοπιών στην Ευρώπη. Τώρα υπάρχει και δεν περιλαμβάνει τις ασφαλισμένες καταθέσεις, αλλά ούτε και τις ανασφάλιστες μέχρι το 2016. Επιπλέον, το ύψος των καταθέσεων στην Κύπρο ήταν πολλαπλάσιο του ΑΕΠ της χώρας, λόγω των προκλητικά υψηλών επιτοκίων που έδιναν οι τράπεζες της και παρέπεμπε σε λογικά κερδοσκοπικές «πυραμίδες» και τις ανοχής σε πρακτικές ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Η Κύπρος λοιπόν δεν μπορούσε να δανειστεί αρκετά χρήματα από τον ESM για να ανακεφαλαιοποιήσει τις τράπεζές της, όπως έκανε η Ελλάδα, γιατί κάτι τέτοιο θα προκαλούσε εκτόξευση του δημοσίου χρέους στο 200% και πλέον του ΑΕΠ. Γενικώς, πάντως, οι τραπεζικές κρίσεις ξεσπάνε σε χώρες όπου το μέγεθος του τραπεζικού τομέα είναι πολλαπλάσιο του μεγέθους της εθνικής οικονομίας. Με λίγα λόγια, όταν οι τράπεζες έχουν «ξεφύγει» ως προς την επέκτασή τους πέρα από κάθε έλεγχο (π.χ. Κύπρος, Ισλανδία, Ιρλανδία).

ΤΕΤ-Α-ΤΕΤ

ΜΕ ΤΟΝ ΤΑΣΟ ΤΡΥΦΩΝΟΣ

Ο Νίκος Οικονομόπουλος σε ένα αποκαλυπτικό ΤΕΤ-Α-ΤΕΤ με τον Τάσο Τρύφωνος.

ΔΕΥΤΕΡΑ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 10μ.μ. **PIK1**

Ευχαριστίες:

Χορηγός της εκπομπής:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ

Κατασκευή της Λεωφόρου Αρχαγγέλου

Το Έργο της κατασκευής της Λεωφόρου Αρχαγγέλου αφορά δρόμο πρωταρχικής σημασίας ο οποίος περιλαμβάνει λεωφορειολωρίδα μήκους 1,8 χλμ. περίπου, για την ενίσχυση του συστήματος δημόσιων μεταφορών. Διέρχεται από το Δήμο Έγκωμης κατά 70% και από το Δήμο Στροβόλου κατά 30%. Το έργο αφορά την ανακατασκευή της υφιστάμενης αστικής Λεωφόρου 2 λωρίδων ώστε να διαλαμβάνει 4 λωρίδες κυκλοφορίας και τμήμα της Λεωφόρου Γρίβα Διγενή συνολικού μήκους 3,3 χλμ. περίπου. Διαλαμβάνει επίσης κεντρική κτιστή νησίδα, πεζοδρομία εκατέρωθεν, ποδηλατόδρομο μονής κατεύθυνσης συνολικού μήκους περίπου 4 χλμ. και διπλής κατεύθυνσης συνολικού μήκους περίπου 1 χλμ., ισόπεδο κυκλικό κόμβο, τρεις υπόγειες διαβάσεις πεζών και ατόμων με αναπηρία, υπογειοποίηση Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας, νέο δίκτυο απορροής ομβρίων και επέκταση των υφιστάμενων οχετών. Τοποθετήθηκαν επίσης ηχοπετάσματα όπου κρίθηκε αναγκαίο για περιορισμό των επιπέδων θορύβου. Στα πλαίσια του Έργου ανακατασκευάστηκε δευτερεύον οδικό δίκτυο μήκους 1,0 χλμ. και υπηρεσιακοί δρόμοι μήκους 1,3 χλμ. περίπου. Με το έργο βελτιώθηκε σημαντικά η γεωμετρία της φωτοελεγχόμενης συμβολής των Λεωφ. Αρχαγγέλου/Γρίβα Διγενή/Αγίου Προκοπίου με την προσθήκη επιπρόσθετων λωρίδων σε όλες τις κατευθύνσεις για αύξηση της χωρητικότητας του κόμβου ενώ αναβαθμίστηκε ο εξοπλισμός των φώτων τροχαίας στη συμβολή αυτή με φανάρια τύπου LED για αυξημένη φωτεινότητα και χαμηλή κατανάλωση ρεύματος. Επίσης, τοποθετήθηκαν επτά φωτοελεγχόμενες διασταυρώσεις τύπου «Pelican» και τρία νέα φώτα τροχαίας στις συμβολές των Λεωφ. Αρχαγγέλου με την οδό Πυράσου, Λεωφ. Άντη Χατζηκωστή/Σταδίου και Λεωφ. Μακεδονίας/Βασιλέως Παύλου/Νίκου Κρανιδιώτη. Τα φώτα τροχαίας παρακολουθούνται και ρυθμίζονται ανάλογα με τις κυκλοφοριακές συνθήκες.

Το έργο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στα πλαίσια του Υπηρεσιακού Προγράμματος «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα 2007-2013» κάτω από τον Άξονα προτεραιότητας «Αναζωογόνηση αστικών περιοχών και περιοχών της υπαίθρου» και τον Ειδικό Στόχο «Δημιουργία βιώσιμου συστήματος μεταφορών».

Το έργο της βελτίωσης / αναβάθμισης της Λεωφόρου Αρχαγγέλου αποσκοπεί στην αύξηση της κυκλοφοριακής ικανότητας, με την αποσυμφόρηση της τροχαίας κίνησης, εξασφάλιση της βέλτιστης δυνατής οδικής ασφάλειας για όλους τους χρήστες της Λεωφόρου, βελτίωση του δικτύου δημοσίων μεταφορών, ομαλότερη κυκλοφοριακή διαχείριση, διατήρηση της εμπορικότητας του δευτερεύοντος δικτύου και τέλος την αισθητική αναβάθμιση τους.

Ολόκληρο το Έργο συμπληρώθηκε και παραδόθηκε στην κυκλοφορία στις αρχές Ιουνίου 2011.

Αναθέτουσα Αρχή: Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Τμήμα Δημοσίων Έργων
Συγχρηματοδότηση: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
Συνολική Δημόσια Δαπάνη: €22.950.000,00
Διεύθυνση Έργου και Επίβλεψη: Τμήμα Δημοσίων Έργων
Ρυθμιστικό Σχέδιο: Τμήμα Πολεοδομίας και Οικισμών
Μελετητής: Τμήμα Δημοσίων Έργων
Ανάδοχος Σύμβασης: Κοινοπραξία Medcon-Nemesis J.V.

Οι προκλήσεις της επόμενης τριετίας

Η απομόχλευση νοικοκυριών και επιχειρήσεων θα επιδεινώσει την εικόνα σε κατανάλωση και πιστώσεις

Ανάλυση της SYMMETRIA F.S. LTD

Η **κυπριακή** οικονομία βρίσκεται πλέον σε μία έντονα υφεσιακή πορεία που χαρακτηρίζεται από μεγάλη μείωση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, αύξηση της ανεργίας, έλλειψη εμπιστοσύνης καταναλωτών και επιχειρήσεων, πιστωτική συρρίκνωση και ανυπαρξία επενδυτικής δραστηριότητας.

Διαπιστώνουμε προσήλωση στη δημοσιονομική περιστολή, με βελτιωμένο δημοσιονομικό ισοζύγιο να επιτυγχάνεται εντός του 2013, και σημαντική πρόοδο στον χρηματοπιστωτικό τομέα, με τις ανακεφαλαιοποιήσεις τραπεζών να έχουν ολοκληρωθεί και τα σχέδια αναδιρθρώσεων να εφαρμόζονται σταδιακά. Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι η επανάκτηση της εμπιστοσύνης των καταθετών, αφού οι καταθέσεις του συστήματος εξακολουθούν να μειώνονται. Ο πλιότερος ρυθμός μείωσης καταθέσεων που καταγράφεται πρόσφατα αποτελεί μία αμυδρή νότα αισιοδοξίας αλλά δεν επιτρέπει εφυσουαισμό. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας βρίσκεται σε διαδικασία μείωσης των κορηγήσεων (απομόχλευση), ενώ ο χειρισμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων και η ελαχιστοποίηση των ζημιών που αυτά επιφέρουν είναι κρίσιμότητας παράγοντας.

Παραμένουν πολλά περιθώρια προόδου στον τομέα των διαρθρωτικών αλλαγών, με θέματα όπως οι αποκρατικοποιήσεις, το Γενικό Σχέδιο Υγείας και η αναδιάρθρωση της επιδοματικής πολιτικής.

Εκτιμούμε ότι η οικονομική κατάσταση θα παραμείνει πολύ δύσκολη τουλάχιστον κατά τα επόμενα δύο έτη. Οι οποιεσδήποτε προβλέψεις ενέχουν μεγάλη αβεβαιότητα, λόγω της απότομης αλλαγής των δεδομένων και των χαρακτηριστικών της κυπριακής οικονομίας.

Οι **αναλυτές** προβλέπουν ότι το 2014 θα είναι ένα ακόμα έντονα υφεσιακό έτος, με σημαντική οικονομική συρρίκνωση που θα πλησιάζει το 5% και συνεχιζόμενη αύξηση της ανεργίας που πιθανόν να ξεπεράσει το 20%.

Επισημαίνεται, επίσης, η μεγάλη αύξηση του δημόσιου χρέους το οποίο αναμένεται να αυξηθεί πέραν του 120% και ενδέχεται να κορυφωθεί τα επόμενα έτη σε επίπεδα περί το 130%.

Επισημαίνεται, επίσης, η μεγάλη αύξηση του δημόσιου χρέους το οποίο αναμένεται να αυξηθεί πέραν του 120% και ενδέχεται να κορυφωθεί τα επόμενα έτη σε επίπεδα περί το 130%.

Στοιχεία και επισημάνσεις

1. Διαπιστώνουμε προσήλωση στη δημοσιονομική περιστολή, κάτι που φαίνεται από το μικρότερο δημοσιονομικό έλλειμμα που έχει

επιτευχθεί μέσα στο 2013 σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί, καθώς και από τον αυστηρό κρατικό προϋπολογισμό του 2014. Ενδεικτικά αναφέρουμε το μικρότερο έλλειμμα κατά €198,7 εκατ. κατά το πρώτο δεκάμηνο του 2013 σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, με τις μειώσεις κυρίως στις δαπάνες προσωπικού και τις κεφαλαιουχικές δαπάνες να αντισταθίζουν τα σημαντικά μειωμένα φορολογικά έσοδα.

2. Έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στον χρηματοπιστωτικό τομέα, με την έξοδο της Τράπεζας Κύπρου από το καθεστώς εξυγιάνσης, με τις ανακεφαλαιοποιήσεις

των μεγάλων τραπεζών και του συνηρητισμού να έχουν ολοκληρωθεί και τα σχέδια αναδιρθρώσεων να εφαρμόζονται σταδιακά.

3. Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της χώρας είναι η επανάκτηση της εμπιστοσύνης των καταθετών. Οι συνολικές καταθέσεις του συστήματος εξακολουθούν να μειώνονται και στο τέλος Οκτωβρίου βρισκόνταν στα €47,3 δισ. από €70,2 δισ. που ήταν στο τέλος του 2012. Από τη συνολική μείωση (στις καταθέσεις των €22,9 δισ. (ποσοστό μείωσης 32,6%), τα €7,9 δισ. αντιπροσωπεύουν το ποσό της συνεισφοράς

καταθετών στην ανακεφαλαιοποίηση (bail in) που επιβλήθηκε σε Τράπεζα Κύπρου και Λαϊκή Τράπεζα, ενώ τα υπόλοιπα €15 δισ. αντιπροσωπεύουν αποπληρωμή δανείων, συναλλαγματικές διακυμάνσεις σε καταθέσεις σε ξένα νομίσματα, καθώς και καθαρές εκροές καταθέσεων. Ο πλιότερος ρυθμός μείωσης καταθέσεων που καταγράφεται πρόσφατα αποτελεί μία αμυδρή νότα αισιοδοξίας αλλά δεν επιτρέπει εφυσουαισμό.

Οι προβλέψεις

Σημαντικοί κίνδυνοι παραμένουν για την πορεία του προγράμματος μέσα στα επόμενα χρόνια. Εκτιμούμε ότι η οικονομική κατάσταση θα παραμείνει πολύ δύσκολη τουλάχιστον κατά τα επόμενα δύο χρόνια. Οι αλυσιδωτές επιδράσεις σειράς αρνητικών παραγόντων δημιουργούν έναν αρνητικό φαύλο κύκλο που δεν αναμένεται να ξεπεραστεί σε σύντομο χρονικό διάστημα. Οι επιχειρήσεις βρίσκονται αντιμέτωπες με σημαντική μείωση των εσόδων τους και φυσιολογικά προχωρούν σε μειώσεις μισθών ή απολύσεις, οδηγώντας την ανεργία σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα. Με τη σειρά τους, τα νοικοκυριά αντιμετωπίζουν σοβαρή μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος τους και αναγκαστικά μειώνουν τους προϋπολογισμούς τους ή και υποστηρίζονται από αποταμιεύσεις και συνταξιοδοτικά και ασφαλιστικά ταμεία. Ως συνεπακόλουθο, τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά και επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν τεράστιες δυσκολίες στην εξυπηρέτηση των δανείων τους, με δυσμενείς συνέπειες για την κερδοφορία και την κεφαλαιακή επάρκεια των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Οι οποιεσδήποτε προβλέψεις για

τα επόμενα χρόνια ενέχουν μεγάλη αβεβαιότητα, λόγω της απότομης αλλαγής των δεδομένων και των χαρακτηριστικών της κυπριακής οικονομίας. Εκτιμούμε ότι το 2013 θα ολοκληρωθεί με τη μείωση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος να προσεγγίζει το 8% και την ανεργία να προσεγγίζει το 17%. Προβλέπουμε ότι το 2014 θα είναι ένα ακόμα έντονα υφεσιακό έτος, με σημαντική οικονομική συρρίκνωση που θα πλησιάζει το 5% και συνεχιζόμενη αύξηση της ανεργίας που πιθανόν να ξεπεράσει το 20% σε μηνιαία βάση. Η συσσωρευμένη οικονομική συρρίκνωση ενδεχομένως να ξεπεράσει και τα επίπεδα του 15% για ολόκληρη τη διάρκεια του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής (Μάρτιος 2013 – Μάρτιος 2016).

Κυριότεροι λόγοι για την οικονομική συρρίκνωση των επόμενων ετών και ιδιαίτερα του 2014, θεωρούμε ότι θα είναι η συνεχιζόμενη προσπάθεια μείωσης του συσσωρευμένου χρέους από νοικοκυριά και επιχειρήσεις (απομόχλευση), η πενιχρή και προβληματική παροχή πιστωτικών διευκολύνσεων καθώς και η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος. Όλα αυτά έχουν αρνητικά συνεπακόλουθα στην κατανάλωση και τις επενδύσεις.

Η **ομάδα** της Symmetria F.S. Ltd παρέχει ανεξάρτητες, αντικειμενικές και αξιόπιστες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων ερευνών και αναλύσεων, μέσω επαγγελματικής και πελατοκεντρικής προσέγγισης η οποία εστιάζεται στη βέλτιστη και ανεπηρέαστη εξυπηρέτηση των συμφερόντων των πελατών.

ΑΠΟ ΣΕ ΜΕΡΑ

Καθημερινή μεσημβρινή εκπομπή

- ειδήσεις
- ενημέρωση
- συζητήσεις
- αναλύσεις

- ζωντανές μεταδόσεις
- ανταποκρίσεις
- οικονομία
- πολιτισμός
- αθλητισμός

Δημοσιογραφική επιμέλεια:
Πάνος Χατζηπαναγής
Πάρης Ποταμίτης
Γιάννης Νικολάου

Στις Ειδήσεις:
Σταυριανή Κωνσταντίνου

Επιμέλεια παραγωγής:
Λιάνα Κωνσταντίνου

ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΕ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
Από τις 12.00 το μεσημέρι έως τις 3.30 το απόγευμα

www.cybc.com.cy

Κυπριώτικο ΣΚΕΤΣ

Ο προξενιτής
της μπακκίρας

Σενάριο: Νίκος Αθηναίτης

Σκηνοθεσία:
Νίκος Θεοφάνους

Επιμέλεια παραγωγής:
Λουκία Αρέστη

Εποπτεία:
Σοφία Μουαίμη

ΣΑΒΒΑΤΟ 14 ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 7.30μ.μ.

www.cybc.com.cy

Τα εκπατριζόμενα στελέχη και επικοινωνία

Αναγκαία η εξοκείωση και εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού στην πολυπολιτισμικότητα των διεθνών αγορών

Της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΔΑΜΟΥΛΙΑΝΟΥ

«Σήμερα που η εξωστρέφεια αποτελεί τον υπ' αριθμόν ένα στόχο της οικονομίας μας, που πολλές επιχειρήσεις άρχισαν να απεγκλωβίζονται από τα εσωστρεφή κλίση του παρελθόντος, που ο αριθμός των εκπατριζόμενων στελεχών αυξάνεται, που πολλοί Έλληνες –κυρίως επιστήμονες– αναζητούν απασχόληση στο εξωτερικό και που σε όλες τις αγορές του κόσμου κυριαρχεί η πολυπολιτισμικότητα –προϊόν της συνύπαρξης διαφόρων και μεταξύ τους διακρινόμενων πολιτισμών– περισσότερο από ποτέ είναι αναγκαία η εξοκείωση με τη συμπεριφορά ατόμων διαφορετικής κουλτούρας».

Πλεονέκτημα

Επειδή λοιπόν «η επεδεξιότητα των επιχειρηματιών και των στελεχών τους στη διαπολιτισμική επικοινωνία συνιστά ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα στις επαφές με άτομα διαφορετικού από το δικό τους νοητικό-λογισμικό» επωφελείται η παρούσα στήλη από την εμπέλιξη της γνώσης και από τη χρησιμότητα και την επαγγελματική πρακτική καθοδήγηση που προσφέρει το βιβλίο «Διαπολιτισμική επικοινωνία» (Εκδ. Φυτράκης) με συγγραφέα τον κ. Γιάννη Κριτωτάκη, διδάκτορα των Εμπορικών Επιστημών του Οικονομικού Πανεπιστημίου της Βιέννης, με μακροχρόνια εμπειρία στην εκπαίδευση στελεχών επιχειρήσεων. Τη χρησιμότητα του βιβλίου αυτού τη μεγιστοποιεί το δεδομένο ότι το χάρισμα για επικοινωνία με άτομα διαφορετικής προέλευσης –πέρα από όσους το διαθέτουν– δεν είναι «γενετικό χαρακτηριστικό», αλλά μπορεί να το αποκτήσει ο καθένας, αναπτύσσοντας τις απαραίτητες δεξιότητες, μέσα από την κατάλληλη εκπαίδευση. Και, μπορεί «εμείς οι Έλληνες» από ιστορικούς,

Το χάρισμα για επικοινωνία με άτομα διαφορετικής προέλευσης –πέρα από όσους το διαθέτουν– δεν είναι «γενετικό χαρακτηριστικό», αλλά μπορεί να το αποκτήσει ο καθένας, αναπτύσσοντας τις απαραίτητες δεξιότητες, μέσα από την κατάλληλη εκπαίδευση.

γεωγραφικούς –και όχι μόνο– λόγους να βρισκόμαστε στο μέσον του διπόλου των πολιτισμικών διαστάσεων και να διαθέτουμε «από χέρι» το πρόνομο της ευέλικτης προσαρμογής σε ξένες κουλτούρες, όμως «το πρόνομο αυτό, χωρίς ειδική εκπαίδευση στη διακρίση πολυπολιτισμικότητας –προϊόν της διαφορετικής εθνικής ιδιοσυγκρασίας των εκάστοτε αντισυμβαλλόμενων μας– συχνά, παραμένει ανενεργό». Και αυτός ακριβώς είναι ο στόχος του βιβλίου, που είναι το προϊόν μακρόχρονης επαγγελματικής σχέσης του συγγραφέα με τις εξωστρεφείς επιχειρήσεις της χώρας μας. Τα πολιτισμικά πολύγλωσσα στελέχη συνιστούν προϋπόθεση για την ενσωμάτωση της ελληνικής επιχείρησης στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον και για την επικοινωνία με τους ξένους επισκέπτες της χώρας μας. Και οι επι-

χειρήσεις μας θα καταφέρουν να αναπτύξουν στρατηγικές ικανές να ανταποκριθούν στον διεθνή ανταγωνισμό, μόνο με την ανάπτυξη διαπολιτισμικού μάρκετινγκ και όταν απαλλαγούν από «τις αγκυλώσεις που προκαλούνται από τις προκαταλήψεις, τα στερεότυπα και εθνοκεντρικά σύνδρομα, όπως αυτά εκφράζονται μέσω του πολιτισμικού σκεπτικισμού και του πολιτισμικού ιμπεριαλισμού».

«Ιπτάμενα στελέχη»

Ιδιαιτέρως ενδιαφέρον είναι το κεφάλαιο για τα εκπατριζόμενα στελέχη –τους expatriates. Είναι τα «ιπτάμενα στελέχη» που ταξιδεύουν συχνά για να επικοινωνήσουν με υφιστάμενους είτε εν δυνάμει πελάτες και για να εκπροσωπήσουν την επιχείρηση σε διάφορα φέρια. Είναι επίσης τα στελέχη που αποστέλλονται από την

επιχείρηση σε άλλη χώρα για κάποιο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, καθοριστικές σημασίας είναι τα κριτήρια με τα οποία έγινε από την επιχείρηση η επιλογή τους και που καθορίζουν αποφασιστικά τα «στάδια της ζωής» ενός εκπατριζόμενου στελέχους. «Το κατά πόσον όμως ένα εκπατριζόμενο στέλεχος θα ανταποκριθεί στα καθήκοντά του δεν εξαρτάται μόνο από τη βούλησή του αλλά, κυρίως, από την πολιτισμική ανθεκτικότητά του. Δηλαδή, από την ικανότητά του να προσαρμοσθεί στη νέα πατρίδα».

Ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει είναι και το «πολιτισμικό σοκ», η ένταση του οποίου είναι αντιστρόφως ανάλογη με τη συναισθηματική και πολιτισμική νοημοσύνη που διαθέτει ο expatriate. Ορίζεται επίσης και ως «το συναίσθημα που διακατέχει κάποιον όταν βρεθεί αν-

Προσαρμογή στην κουλτούρα

«Υπάρχουν στελέχη με αποδεδειγμένες διαπραγματευτικές ικανότητες, που, όμως, έχουν την τάση να υποτιμούν την πολυπολιτισμικότητα της επικοινωνίας με άτομα ξένα προς τη δική τους κουλτούρα». Τα άτομα αυτά εστιάζουν την προετοιμασία τους στα σκληρά σημεία, όπως είναι οι αριθμοί και τα επιχειρήματα. Εστιάζουν επίσης στα διαπραγματεύσιμα και μη πεδία, όπως και στα περιθώρια που υπάρχουν για ελιγμούς, συμβιβασμούς και εναλλακτικές προτάσεις είτε λύσεις. Παραγνωρίζουν, όμως, την τεράστια σημασία που έχει η προσαρμογή στην προσωπικότητα και στην κουλτούρα των αντισυμβαλλόμενων τους», επισημαίνει ο συγγραφέας.

τρόπο και να τα αποδέχεται. Τέλος, ακολουθεί –όχι βέβαια για όλους– το τελευταίο στάδιο της «ενσωμάτωσης», όταν δηλαδή επιτυγχάνει να νιώθει άνετα και με τις δύο κουλτούρες – τη δική του και του τόπου παραμονής του.

Γλωσσική επάρκεια

«Ανεξαρτήτως αν πρόκειται για επιστημονικό δυναμικό που αναζητά καριέρα στο εξωτερικό είτε για εκπατριζόμενα στελέχη και πέραν από τις διαπολιτισμικού χαρακτήρα δεξιότητες που πρέπει να διαθέτουν, κρίσιμη είναι η γλωσσική τους επάρκεια. Η άσφονη γνώση της γλώσσας της νέας τους πατρίδας, εκτός του ότι διευκολύνει την αμεσότητα, βοηθά στην επαγγελματική και στην κοινωνική τους ενσωμάτωση» αναφέρει ο συγγραφέας. Και παραθέτει ένα διασκεδαστικό παράδειγμα ενός Γερμανού εκπατριζόμενου στη Ν. Υόρκη που ζήτησε από τη γραμματέα της επιχείρησης να μιλήσει με τον Chef και εκείνη, χαμογελώντας, τον παρέπεμψε σε κοντινό εστιατόριο. Ο Γερμανός, εμφανώς εκνευρισμένος, έμαθε επιτέλους ότι στις ΗΠΑ «ο Chef ακούει στο όνομα Boss».

Σημαντική είναι η έκταση που δίνει ο συγγραφέας στις δεξιότητες των στελεχών για τη διαπραγμάτευση με άτομα διαφορετικής κουλτούρας – με δεδομένα, βέβαια, τη γλωσσική επάρκεια τους. Αναφέρει κατ' αρχήν την ισχυρή προσωπικότητα και το στυλ «που εξωτερικεύονται μέσω της συνολικής συμπεριφοράς του ατόμου και επηρεάζουν ανάλογα τη συμπεριφορά του αντισυμβαλλόμενου του». Είναι επίσης η ρητορική ικανότητα, η τέχνη του λόγου με την οποία μπορεί να εντοπίσει πεδία διαφαινόμενης συμφωνίας, να αναπτύξει συλλογισμούς, να πείσει για την αξία προτάσεων.

xd@kathimerini.gr

Επικαιρικό πρόγραμμα

Παρουσίαση: Αιμιλία Κενεβέζου
Παραγωγή-Σκηνοθεσία: Σάββας Αριστοδήμου

ΚΑΘΕ ΤΡΙΤΗ 10.00μ.μ. **ΡΙΚ1**
www.cybc.com.cy

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΥΡΩΠΗ

Η Κύπρος το 2012 βιώνει έντονα την ευρωπαϊκή της ταυτότητα.

Ασκήει την Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. Ταυτόχρονα η Ευρώπη αναζητεί με αγωνία τον τρόπο για να βγει από την οικονομική κρίση.

Η εκπομπή ΕΡΕΥΝΑ, ΑΝΑΛΥΕΙ και ΣΥΓΚΡΙΝΕΙ.

Προκαλεί το διάλογο επί της ουσίας!

Παρουσίαση: Κυριάκος Περίδης
Παραγωγή - Σκηνοθεσία: Ανδρέας Ανδρέου

ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ 11.15 μ.μ. **ΡΙΚ1**
www.cybc.com.cy

ΤτΕ: Επιστροφή το 2014 σε θετικό ρυθμό ανάπτυξης

Προϋπόθεση οι μεταρρυθμίσεις, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του διοικητή

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

Την επιστροφή της χώρας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης το 2014 θα προβλέπει η ετήσια έκθεση του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) Γιώργου Προβόπουλου, η οποία θα δοθεί στη δημοσιότητα την ερχόμενη Τρίτη 17 Δεκεμβρίου.

Ωστόσο, όπως τονίζεται στην έκθεση, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιστροφή της χώρας σε ανοδική τροχιά, ύστερα από 6 χρόνια ύφεσης, είναι η υλοποίηση των μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων και η εφαρμογή του προγράμματος προσαρμογής.

Σύμφωνα με τον κ. Προβόπουλο, η επιστροφή σε θετικό ρυθμό ανάπτυξης το 2014 θα στηριχθεί σε τέσσερις άξονες:

- τη θετική συμβολή του εξαγωγικού τομέα της οικονομίας καθώς και του τουρισμού,
- την άνοδο των επενδύσεων στον κατασκευαστικό τομέα με αιχμή την επανεκκίνηση των οδικών αξόνων,
- την ταχύτερη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων και
- την επιτάχυνση των ιδιωτικοποιήσεων.

Στην έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος σημειώνεται ότι τώρα είναι η ώρα για την αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας με τη μεταφορά επενδυτικών πόρων σε εξαγωγικούς τομείς της ο-

κονομίας, κάτι που αν πραγματοποιηθεί, μπορεί να δώσει περαιτέρω ώθηση στους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης.

«Οχι άλλοι φόροι»

Σύμφωνα με τον κ. Προβόπουλο, η κυβέρνηση θα πρέπει να επικεντρωθεί στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης προειδοποιώντας ότι η φοροδοτική ικανότητα των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που αποτυπώνουν με ειλικρίνεια και συνέπεια την οικονομική τους κατάσταση έχει φτάσει στο ανώτατο όριο. Στην έκθεση θα δίνεται μεγάλη βαρύτητα στην ανάγκη υλοποίησης των διαρθρωτικών αλλαγών με έμφαση στις αποκρατικοποιήσεις και παράλληλη διατήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας.

Τραπεζικό σύστημα

Σε ό,τι αφορά το τραπεζικό σύστημα, στην έκθεση του διοικητή θα υπογραμμίζεται η ριζική βελτίωση των συνθηκών μετά την ανακεφαλοποίηση του τραπεζικού συστήματος. Σημειώνεται ότι σταδιακά οι τράπεζες μπορούν και πρέπει να αναλάβουν και πάλι τον ρόλο τους για τη χρηματοδότηση της οικονομίας, διοχετεύοντας πόρους σε υγιείς κλάδους και επιχειρήσεις, ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους και να στηριχθεί το νέο, εξωστρεφές παραγωγικό μοντέλο της χώρας.

Σε ό,τι αφορά την εξέλιξη των μη εξυπηρετούμενων δανείων, στην

Η ετήσια έκθεση του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γιώργου Προβόπουλου, θα δοθεί στη δημοσιότητα την ερχόμενη Τρίτη 17 Δεκεμβρίου.

έκθεση θα καταγράφεται η περαιτέρω αύξησή τους. Σύμφωνα με πληροφορίες, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στο τέλος του περασμένου Ιουνίου διαμορφώθηκαν κοντά στο 29,5%. Στην έκθεση υπογραμμίζεται η ανάγκη αποτελεσματικής διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων με τη δημιουργία υπερ-διευθύνσεων σε κάθε τράπεζα, οι οποίες με οργανωμένο και αποτελεσματικό τρόπο θα διαχειριστούν το κρίσιμο αυτό ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, καθώς και η ενίσχυση των εσωτερικών δομών των τραπεζών ώστε να επιτύχουν την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη διαχείριση των προβληματικών στοιχείων του ενεργητικού. Ο διοικητής της ΤτΕ έδωσε ορισμένες κατευθύνσεις για το τι θα πρέπει να κάνουν οι τράπεζες. Στο πλαίσιο αυτό ο τράπεζες θα πρέπει να προ-

χωρήσουν σε μια κεντροποιημένη διαχείριση των προβληματικών δανείων, σε αναβάθμιση των εξειδικευμένων σχετικών διευθύνσεων, να δώσουν έμφαση στον έγκαιρο εντοπισμό δανείων με αυξημένη πιθανότητα να οδηγηθούν σε κατωτέρη προτεραιότητα (pre-appears), καθώς και να βελτιώσουν τη μεταξύ τους συνεργασία για τη ρύθμιση δανείων σε κοινούς πελάτες. Παράλληλα ζητήθηκε από τις τράπεζες συμπληρωματική υποβολή των σχεδίων για την αντιμετώπιση προβληματικών δανείων με αναλυτική καταγραφή των ενεργειών, καθώς και η κατάθεση ενός δεσμευτικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης και ανάλυση των εργασιών που θα αναπτυχθούν για την καλύτερη παρακολούθηση των πιστούχων.

Jpapadogiannis@kathimerini.gr

Ο φόρος πολυτελούς διαβίωσης θα μεταφέρεται στους κληρονόμους

Στους κληρονόμους θα μεταφέρεται ο φόρος πολυτελούς διαβίωσης σύμφωνα με εγκύκλιο του υπουργείου Οικονομικών ενώ όσοι κατά τη διάρκεια του 2012, μεταβίβασαν επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης ο φόρος πολυτελούς διαβίωσης θα επιβάλλεται ανάλογα με τους μήνες που αυτό βρισκόταν στην κυριότητα ή κατοχή του υπόχρεου μέσα στη χρήση. Σε περίπτωση συγκυριότητας, ο φόρος θα επιμερίζεται στους ιδιοκτήτες.

Στα αυτοκίνητα με κυβισμό 1.929 κυβικά και μέχρι κυβισμού 2.500 κυβικά, επιβάλλεται φόρος με συντελεστή 5% επί του ποσού της επίσης αντικειμενικής δαπάνης, ενώ στα αυτοκίνητα με πάνω από 2.500 κυβικά, επιβάλλεται φόρος με συντελεστή 10%.

Για τα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα που αγοράστηκαν μεταχειρισμένα από τον ΟΔΔΥ, ως έτος πρώτης κυκλοφορίας τους στην Ελλάδα θεωρείται αυτό που αναγράφεται στην άδεια κυκλοφορίας που χορηγήθηκε μετά τη μεταβίβασή τους από τον ΟΔΔΥ.

Στην περίπτωση φυσικών προσώπων που βαρύνονται με αυτοκίνητο ή αυτοκίνητα από 1.929 κυβικά και άνω και με παλαιότητα κάτω των 10 ετών, τα οποία ανήκουν σε εταιρείες (ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες ή περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμες ή αστικές, καθώς και σε κοινωνίες και κοινοπραξίες που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα), ο φόρος πολυτελούς διαβίωσης επιβάλλεται στα ποσά των αντικειμενικών δαπανών.

Από την επιβολή του φόρου πολυτελούς διαβίωσης εξαιρούνται τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης με παλαιότητα άνω των 10 ετών από το έτος πρώτης κυκλοφορίας τους στην Ελλάδα, καθώς και τα επιβατικά αυτοκίνητα

ιδιωτικής χρήσης αναπήρων, τα οποία απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας. Για το οικονομικό έτος 2013 παλαιότητα άνω των δέκα ετών, έχουν τα αυτοκίνητα με έτος πρώτης κυκλοφορίας πριν από την 01/01/2003.

Εάν κατά τη διάρκεια του έτους 2012, επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης είχε μεταβιβαστεί ή είχε τεθεί σε ακινοσία, ή είχε καταστραφεί ολοκληρωτικά, ο φόρος

**Από 1.929 κυβικά
έως 2.500 κυβικά
επιβάλλεται φόρος με
συντελεστή 5%, ενώ
στα Ι.Χ. πάνω από
2.500 κυβικά 10%.**

πολυτελούς διαβίωσης επιβάλλεται ανάλογα για τους μήνες που αυτό βρισκόταν στην κυριότητα ή κατοχή του υπόχρεου μέσα στη χρήση 2012. Σε περίπτωση συγκυριότητας, ο φόρος επιμερίζεται κατά το λόγο των ιδανικών μεριδίων καθενός συγκυρίου, όπως και η αντικειμενική δαπάνη.

Για τα αυτοκίνητα που χρησιμοποιούν επιχειρήσεις εκπαίδευσης οδηγών, ενοικίας ή χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων και γενικότερα επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν για τον σκοπό λειτουργίας τους περισσότερα του ενός αυτοκίνητα, ο φόρος επιβάλλεται στο πρόσωπο που βαρύνεται με το αυτοκίνητο.

Σε περιπτώσεις αποβιωσάντων, ο φόρος πολυτελούς διαβίωσης που προκύπτει για το διάστημα προ θανάτου, βαρύνει τους κληρονόμους, ανάλογα με το ποσοστό της κληρονομικής τους μερίδας.

ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ

Επικαιρικό
πρόγραμμα

Παρουσίαση:
Γιάννης Καρεκλάς

Παραγωγή-Σκηνοθεσία:
Λιάνα Κωνσταντίνου

ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ 10.00μ.μ. **PIK1**
www.cybc.com.cy

ΠΕΤΡΙΝΟ ΠΟΤΑΜΙ

Μια βεντέτα στοίχειωσε τις ζωές τους
και τους σημάδεψε για πάντα.

ΔΕΥΤΕΡΑ, ΤΡΙΤΗ, ΤΕΤΑΡΤΗ 9.20μ.μ. **PIK1**
www.cybc.com.cy

ΚΥΠΡΟΣ (ΧΑΚ) - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ%, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies like A&P (ANDREOU & PARASKEVAIDES) ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ%, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists companies like EFREMICO HOLDINGS PUBLIC LTD, ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ%, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists companies like PIERIDES HOLDINGS PLC, PIPIS BROS FARMS PUBLIC COMPANY LTD.

Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας

Table showing top gains and losses. Gains: AMATHUS PUBLIC LTD (+89.58%), A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (+29.17%). Losses: PHIL. ANDREOU PUBLIC LTD (-20.00%), C.T.O. PUBLIC COMPANY LTD (-17.65%).

Global Capital logo and contact information: Global Capital Securities and Financial Services Limited, Regulated by the Cyprus Securities & Exchange Commission and Member of the Cyprus Stock Exchange.

ΕΛΛΑΔΑ (ΧΑ) - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΜΕΤΑΒΟΛΗ%, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Includes a section for 'ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ' with major market movements.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΜΕΤΑΒΟΛΗ%, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists various Greek companies like ALPHA BANK (KO), ATTICA BANK (KO).

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/12, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΜΕΤΑΒΟΛΗ%, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists companies like COMPUCON (KO), EUROMEDICA (KO).

Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας 6-13/12/13

Table showing top gains and losses in Greece. Gains: PC SYSTEMS (KO) (+122.2%), MINERVA (KA) (+106.61%). Losses: THEATYPOS (KO) (-19.90%).

ΑΝΑΜΟΧΩΡΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table showing top gains and losses in the UK. Gains: PHILIPPS (KO) (+10.72%), HELLAS ONLINE (KO) (+9.79%). Losses: HELLAS ONLINE (KO) (-13.73%).

alphatrust logo and contact information: ALPHA TRUST ΑΕΠΕΥ, Στίλβους 5, 145 62 Κηφισός, Τηλ.: 210 6285300, www.alphatrust.gr

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2013

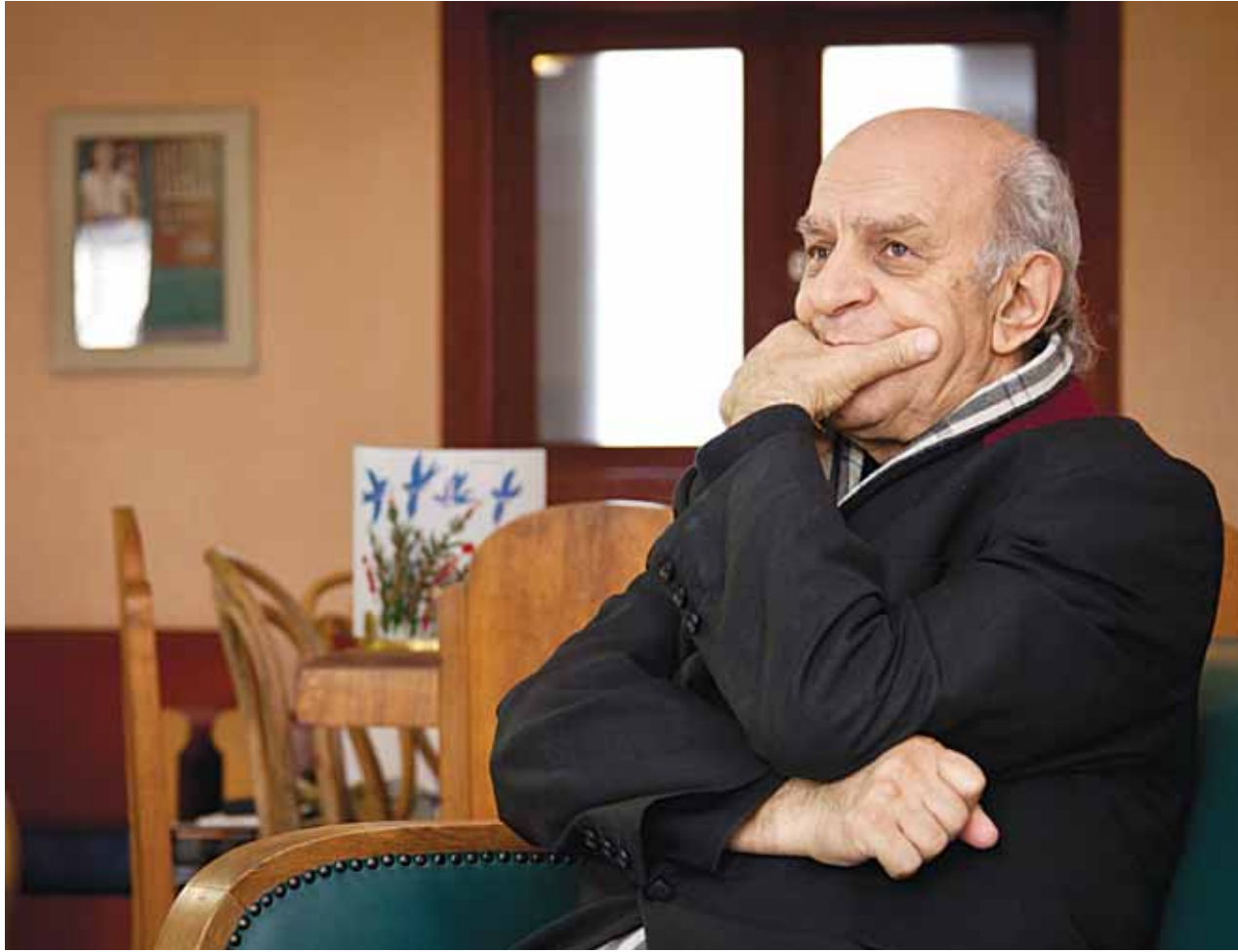
Η σοφία ζωής του Αλέκου Φασιανού

Ο μεγάλος Έλληνας ζωγράφος μοιράζεται με την «Κ» στιγμές και εικόνες του από τη ζωή του

Συνέντευξη στον **ΤΑΣΟ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**
Φωτογραφίες **ΕΛΕΝΑ ΚΟΒΑΝΙΔΟΥ**

Το γεγονός του Δεκεμβρίου είναι σίγουρα η αυριανή έκθεση του Αλέκου Φασιανού στη Λευκωσία. Ο πιο δημοφιλής ίσως από τους μεγάλους Έλληνες ζωγράφους, έρχεται και πάλι στην Κύπρο με μία μεγάλη έκθεση που πραγματικά θα εκπλήξει. Ο άνθρωπος που έγραψε ιστορία στον χώρο του μοιράζεται με την «Κ» τη σοφία και τις εικόνες του από τη ζωή και την τέχνη του. Είχαμε γνωριστεί πριν από χρόνια όταν πάλι θα ερχόταν στην Κύπρο για μία έκθεση.

Θυμάμαι έβρεχε καταρρακτωδώς και ξεκίνησα από την Καισαριανή για τον γειτονικό Χολαργό. Απ' έξω καταλαβαίνεις αμέσως ότι πρόκειται για το σπίτι ενός sui generis ανθρώπου που η ζωή του είναι η Τέχνη. Τίποτα το πομπώδες, ούτε ίχνος επιδειξης. «Μεγαλώσαμε μέσα στην κατοχή, με δυσκολίες και φτώχεια σε ένα σπίτι στο Παγκράτι» μου λέει. «Γι' αυτό τον λόγο δεν με φοβίζει η κρίση και όλα αυτά που περνάμε δεν πρέπει να φοβίζονται και κανένα μας. Απλώς μάθαμε στα πολλά και τώρα μας λείπουν. Τότε δεν τα ξέραμε και δεν μας ένοιαζε. Δεν

Ο **Αλέκος Φασιανός** θα παρουσιάσει, στην έκθεσή του στην Κύπρο, καινούργια έργα που περιλαμβάνουν πενήντα έργα με πίνακες, χαρακτικά και γλυπτά.

“

«Δεν θέλω να εξηγήσω τα πράγματα. Με ενοχλεί να τα εξηγήσω. Μου αρέσει να τα φτιάχνω. Το θεϊκό δεν μπορείς να το εξηγήσεις. Πρέπει να το δέχεσαι».

κάνω τον «σκληρό». Ούτε εγώ μπορώ σήμερα να μην έχω θέρμανση και να κρυώνω. Τότε δεν με ένοιαζε. Είχαμε ένα μαγκάλι και όλη η οικογένεια ζεσταινόταν». Πραγματικά αυτή η σεμνή, λιτή, δωρική φιγούρα βγάζει προς τα έξω ότι έχει κατακτήσει πολλά από τα μυστήρια και τη σοφία της ζωής. Αυτό ίσως τον κάνει τον πιο δημοφιλή Έλληνα ζωγράφο σήμερα. «Η σοφία προέρχεται από την πραγματικότητα. Αν δεν παρατηρείς την πραγματικότητα δεν μπορείς να αποκτήσεις σοφία. Η σοφία προέρχεται από τα φαινόμενα της φύσης». Προσπαθώ να πιάσω το «νήμα» από την αρχή. «Η πρώτη μου ανάμνηση από τη ζωή ήταν μια βροχερή μέρα όταν ήμουν παιδί και έτρεχα να δω τη βροχή στο παράθυρο. Ενθουσιάστηκα και έφτιαξα ένα ποιματάκι. Μόλις τριών ετών».

Προσπαθώ να βρω εξηγήσεις για την κλίση του, το ταλέντο του αλλά δεν το δέχεται... «Δεν θέλω να εξηγήσω τα πράγματα. Με ενοχλεί να τα εξηγήσω. Μου αρέσει να τα φτιάχνω. Το θεϊκό δεν μπορείς να το εξηγήσεις. Πρέπει να το δέχεσαι. Δεν ζωγράφισα ποτέ σαν μικρό παιδί, απλώς παρατηρούσα. Ήθελα να δω τον τρόπο»

Μεγάλωσε σε μία οικογένεια με πατέρα μουσικό και μητέρα δασκάλα. Έκανε βιολί στο Ωδείο Αθηνών. Η οικογένειά του χαιρόταν για την καλλιτεχνική του φύση, αλλά ο ίδιος θεωρεί

Η έκθεση στην Κύπρο

Μου μιλάει για τη θεία του την Κατίνα που παντρεύτηκε έναν Κύπριο της Αιγύπτου και ήταν η αιτία να έρθει πρώτη φορά στην Κύπρο. «Θυμάμαι τότε η Αγία Νάπα ήταν ένα απλό ψαροχώρι. Πάντα έβρισκα την Κύπρο πιο οργανωμένο κράτος από την Ελλάδα. Από ζωγράφους εκτιμώ πολύ τον Χαράλαμπίδη». Σπκώνεται και μου φέρνει ένα βιβλίο με έργα του Χαράλαμπίδη. Ετοιμάζεται να κατέβει στην Κύπρο εν όψει της έκθεσής του στις 16 Δεκεμβρίου στην γκαλερί Golden gallery του Ανδρέα Καπάτα στη Λευκωσία. «Θα κάνει τα εγκαίνια ο Πρόεδρος Αναστασιάδης που είναι και θαυμαστής σας» του λέω. «Ναι, μου το είπαν και χάρηκα. Συνήθως οι πολιτικοί δεν αρέσκονται, ούτε ασχολούνται με την τέχνη» μου λέει. Παρατηρώ τα έργα που έχει στο σαλόνι του. «Πέρα από τα δικά μου έχω τον Τσαρούχη που ήταν αγαπημένος μου δάσκαλος και του Χατζηκυριάκου-Γκίκα». Μου δείχνει ένα δικό του «μπλε» πίνακα. «Αυτό τον εμπνεύστηκα τη μέρα που επέστρεψε στην Ελλάδα ο Καραμανλής το 1974». Ανανεώσαμε το ραντεβού μας στην Κύπρο. «Θα κατεβάσω στην Κύπρο καινούργια έργα μου. Περίπου πενήντα έργα με πίνακες, χαρακτικά και γλυπτά».

τον εαυτό του ικανό για ό,τι έχει να κάνει με χειρονακτική δουλειά. «Δεν ζωγράφισα ποτέ σαν μικρό παιδί, απλώς παρατηρούσα. Ήθελα να δω τον τρόπο. Ξεκίνησα να ζωγραφίζω αυτά που είχα μπροστά μου, το περιβάλλον μου. Ζωγράφιζα τον αδελφό μου, τη γιαγιά μου, τους συγγενείς μου». Μιλάμε για τη μοναξιά. «Σε κάνει να φιλοσοφείς και να ψάχνεις τα πράγματα. Χρειάζεται. Όταν ζωγραφίζω θέλω να είμαι μόνος μου φυσικά. Τα κάνω όλα μόνος μου». Ένα αληθινό πηγαίο ταλέντο που έγινε γνωστό σε όλο τον κόσμο. Τι γίνεται όμως με την περιβόητη έμπνευση και το ταλέντο, αν στερεύσουν; «Αυτό μου το είχε επισημάνει πρώτη η μητέρα μου, όταν ήμουν μικρός και της ανακοίνωσα ότι ήθελα να γίνω ζωγράφος.

Αυτό ήταν πάντα ο φόβος μου. Ευτυχώς, όμως, δεν τα έχω χάσει ποτέ. Ίσως κάποτε να φεύγει για λίγο αλλά πάντα επιστρέφει. Πολλοί καλλιτέχνες κάνουν κάτι καλό στην αρχή και μετά χάνουν την έμπνευσή τους και επαναλαμβάνονται ή κάνουν άσχημα έργα. Έχω πετάξει κι εγώ έργα που δεν μου άρεσαν».

Επιμένω για αυτή τη «θεά», την «έμπνευση»... «Είναι όντως θεϊκή στιγμή. Όταν ξεκινώ να ζωγραφίζω τρέμω». «Θεϊκή» θεωρεί μαζί με την έμπνευση και τη διαχρονικότητα. «Δεν ξέρουμε πώς συμβαίνει. Το θέμα όμως είναι ότι όταν συμβαίνει σου χαρίζει τη διαχρονικότητα που ουσιαστικά είναι η αιωνιότητα». Οι πίνακές του υπάρχουν σε αμέτρητα σπίτια.

Πολλοί θέλουν ένα Φασιανό στο σαλόνι τους ή στο σπίτι τους. «Δεν το σκέφτομαι. Τα βλέπω αποστασιοποιημένα. Λέω «να ένας Φασιανός». Είναι σαν να μην τα έχω κάνει εγώ. Είμαι στο Παρίσι και βλέπω στη βιτρίνα μιας γκαλερί ένα έργο μου και σκέφτομαι αυθόρμητα «να ένας Φασιανός».

info

Έκθεση Αλέκου Φασιανού. Εγκαίνια Δευτέρα 16 Δεκεμβρίου στις 7:30 μ.μ. στην Golden gallery by Kapatais, Μνασιάδου 8, Λευκωσία. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου. Πληρ. 99643177.

ΠΟΛΗ

Τι στοιχειώσε στο Ντιτρόιτ

Τα αριστουργήματα του Detroit Institute of Art ενδέχεται να βγουν στο σφυρί, για να αποπληρωθούν το χρέη 18 δισ. ευρώ της πόλης. **Σελ. 3**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

15 χρόνια που άλλαξαν τη μόδα

Το βιβλίο καταφέρνει να μας ταξιδέψει μέσα από τις 412 σελίδες του στη σύγχρονη ιστορία της μόδας, με επώνυμα πρόσωπα που συζητήθηκαν. **Σελ. 5**

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Γιατί δεν κάνουμε καλές σειρές;

Αυτό που απουσιάζει σήμερα είναι το όραμα ενός πρωτότυπου σεναρίου και ενός σκηνοθέτη που θα απογειώσει μια σειρά. **Σελ. 6**

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Υλικά του μέλλοντος από τη φύση

Αμερικανοί ερευνητές προσπαθούν, υπό τα νέα δεδομένα, να δημιουργήσουν μια αδιόβροχη «κόλλα» ανθρώπινων ιστών. **Σελ. 7**

Το american dream στοίχειωσε στο Ντιτρόιτ

Η άλλοτε κραταιά μεγαλούπολη έχει μετατραπεί σε μια περιοχή - φάντασμα

Της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

Δεκέμβριος 2009, Μίσιγκαν. Επισκέπτομαι την έδρα Καβάφη, ως υπότροφος του Ιδρύματος Fulbright. Ξεναγούμαι στην κουκλιστική πανεπιστημιούπολη Αν Αρμπορ με τους χιλιάδες φοιτητές και το δραστήριο τμήμα νεοελληνικών σπουδών. Όμως θέλω να δω το Ντιτρόιτ. Απέχει μία ώρα σκάρπν. «Γιατί να πας; Είναι χάλια. Κι επικίνδυνο», με προειδοποιούν. Μα δεν αλλάζω γνώμη. Θέλω να δω τις λεωφόρους που κάποτε περνούσαν τα νέα μον-

τέλα των τριών αδελφών – της Ford, της GM και της Chrysler. Τον μεγάλο σιδηροδρομικό σταθμό. Τις τεράστιες τοιχογραφίες του Ντιέγκο Ριβέρα. Και μια υπέροχη μουσειακή συλλογή που πάει από τον Βαν Εκ και τον Ρέμπραντ μέχρι τον Μαξ Μπέκμαν. Πάνω απ' όλα είμαι σχεδόν νοσηρά περίεργη: Μία από τις ομορφότερες και πιο ευμερούσες πόλεις του '50 έγινε το ρέκβιεμ του αμερικανικού ονείρου, πολύ πριν από τη χρεοκοπία του 2012. Ένα φάντασμα.

Με υπόκρουση Μούτσν

Η διαδρομή στον φαρδύ αυτοκινητόδρομο που οδηγεί ως το περίφημο Motor City θα σήκωνε τραγούδια του Johnny Cash ή του Willy Nelson. Εστω, του Smokey Robinson ή των Supremes που ταυτίστηκαν με τον μουσικό θρύλο της Motown. Όμως οι δύο εξηντάρες Ελληνοαμερικανίδες που προθυμοποιήθηκαν ευγενικά να με πάνε μου έχουν μια έκπληξη. «Προς τιμήν σου, θα ακούσουμε Δήμο Μούτση», λένε. Και το αυτοκίνητο καταπίνει τα χιλιόμετρα, με παρέα τον Μα-

Πανοραμικό πλάνο από την αίθουσα με τις γιγαντιαίες τοιχογραφίες του Ντιέγκο Ριβέρα, οι οποίες θεωρούνται από τα ωραιότερα έργα της καλλιτεχνικής του πορείας, συγκεντρώνοντας στο Ντιτρόιτ φανατικούς θαυμαστές του. Σε μία από τις τοιχογραφίες, ανάμεσα στους εργάτες, διακρίνεται και ο Χένρι Φορντ.

νώλη Μπτσιά. Μπαίνουμε στην πόλη, με υπόκρουση «Δε λες κουβέντα». Στο αλλόκοτο σκηνικό, η φωνή της Μπέλλου δίνει μια παράλογη χροιά. Δεν μπορείς να συνδυάσεις αυτό που βλέπεις με αυτό που ακούς.

Στους δρόμους, ψυχή. Σε κάποια κόκκινα φανάρια, δεν σταματάμε καθόλου. Οχι διότι δεν έρχεται κανένα άλλο αυτοκίνητο, αλλά μπορεί να σε ληστέψουν. Ή να σε πλυσιάσουν για να σου πουλήσουν «some stuff, you know, man». Τα αγριόχορτα έχουν καταφάει τα πεζοδρόμια. Η άσφαλτος έχει κρατάρει και ρωγμές. Γκράφιτι παντού. Οι κλασικές αλυσίδες – από το pizza hat ως το starbucks –, τα εμπορικά εμβλήματα κάθε αμερικανικής ζώνης. Το κέντρο έχει λίγο κόσμο. Μια υποτυπώδη κίνηση, ένδειξη ότι κάποιοι κάτοικοι υπάρχουν. Από τα δύο εκατομμύρια της δεξασημέντης εποχής έχουν φτάσει περίπου 700.000. Τεράστια ανε-

ργία, άπιστευτη εγκληματικότητα, σε βαθμό που κάποιες επιχειρήσεις έχουν βάλει συρματοπλέγματα για να φτάνουν οι εργαζόμενοι από το πάρκινγκ στο γραφείο χωρίς να τους επιτίθενται.

Σήπια για ένα δολάριο

Η κόλαση είναι λίγο πιο έξω από το κέντρο. Σε συνοικίες που απέχουν όσο λ.χ. οι Αμπλόκποι. Χιλιάδες σπίνια, άδεια και λεπλάτημένα, μέσα σε άγρια βλάστηση. Ξεπερνούν τις 70.000. Κάποια βγαίνουν για πώληση αντί ενός δολαρίου. Ποιος θα τολμήσει να μείνει εκεί; Ακόμη κι αν αγοράσει κανείς εκατοντάδες από αυτά και τα ανακαινίσει, πρέπει να φτιάξει ένα περιφρουρημένο γκέτο, σαν φυλακή υψίστης ασφαλείας. Αντι για πόρτες και παράθυρα έχουν χοντρά κόντρα πλάκέ. Σπασμένα από τοξικομανείς και ζητιάνους. Τα τριγυρίζουν αγέλες από εξαγριωμένα σκυλιά. Ομάδες νεαρών με hoodies ξεκουράζονται στις

ρημαγμένες μπροστινές αυλές. «Μην τους κοιτάς», με προειδοποιούν οι Ελληνοαμερικανίδες. «Ένα περίεργο βλέμμα, ένα σκέτο βλέμμα, είναι πρόκληση».

Το χρονικό της πτώσης ξεκίνησε στα τέλη της χρυσής δεκαετίας του '60, όταν το Ντιτρόιτ ήταν ίσως η πιο επιτυχημένη μεσοαστική πόλη της Αμερικής. Όμως, οι εντάσεις ανάμεσα στους μαύρους και τους λευκούς το '67 οδήγησαν ένα μεγάλο μέρος των τελευταίων να εγκαταλείψουν την πόλη, για τα μακριά της προάστια. Ο οικονομικός πυλώνας, η αυτοκινητοβιομηχανία, διαλύθηκε σταδιακά νικημένη από την έξυπνη στρατηγική των ανταγωνιστών Ιαπώνων και από την πεισματική άρνηση των συνδικάτων να υποχωρήσουν στις απαιτήσεις τους όταν χρειάστηκε. Χωρίς την εξασφάλιση της εργασίας, η φυγή των κατοίκων συνεχίστηκε, με συνέπειες καταστροφικές. Έμεινε πίσω, ένα ανθρώπινο κατακάθι.

Μαυσωλείο της χαμένης ισχύος

Ξεναγυρίζουμε προς το κέντρο, για να πάμε στο Detroit Institute of Art (DIA). Ο αποκομμένος πλανήτης τέχνης και ομορφιάς. Το Μουσείο της πόλης είναι το μόνο που στέκεται όρθιο. Κυριολεκτικά. Διότι ακόμη και ο κεντρικός σταθμός, που θεωρείται το αρχιτεκτονικό διαμάντι της πόλης, κτισμένος το 1913, μοιάζει έτοιμος να καταρρεύσει. Όμως, το DIA είναι η κιβωτός που σώζει ό,τι πολυτιμότερο από την καταστροφή: τα έργα τέχνης, τη μεγαλύτερη προίκα που απέμεινε από την εποχή που οι αυτοκινητοβιομηχανίες θριάμβευαν και το όνειρο του Χένρι Φορντ, να μπορεί ο εργάτης να αγοράζει με τον μισθό του το προϊόν που παράγει, είχε γίνει πραγματικότητα.

Είναι μία από τις ωραιότερες συλλογές στην Αμερική. Μετά την απόλυτη παρακμή, τα μάτια γαλπνεύουν μπροστά στον Γαμπλίο Χορό του Πέτερ Μπρίγκελ του Πρεσβυτέρου. Στο άγαλμα του Τρίτωνος του Μπερνίνι, στο πορτρέτο του Βαν Γκογκ, στις φιγούρες του Καραβάτζο. Και βέβαια, το εντυπωσιακότερο απόκτημα: οι γιγαντιαίες τοιχογραφίες του Ντιέγκο Ριβέρα, που θεωρούνται από πολλούς το πιο επιτυχημένο έργο του. Ακριβώς αυτά τα έργα, σήμερα στα τέλη του 2013, μπορεί να βγουν στο σφυρί, για να αποπληρωθούν τα χρέη 18 δισ. δολαρίων της πόλης, η οποία στο μεταξύ χρεοκόπησε και επισήμως το καλοκαίρι. Ο πληθυσμός συρρικνώθηκε και φτωχοποιήθηκε τόσο, που διαβρώθηκε η φρολογική βάση. Ένας στους τρεις κατοίκους της πόλης ζει κάτω από τα όρια της φτώχειας και ένας στους πέντε είναι άνεργος. Οι φόντοι έχουν αυξηθεί στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 40 ετών. Δεν φαίνεται καμιά ελπίδα ανάκαμψης. Αλλά το να χάσει το Ντιτρόιτ το Μουσείο του είναι σαν να σβήνει μεμιάς το ένδοξο παρελθόν του, την υπερφάνειά του. Η τύχη της συλλογής της, της οποίας την πώληση θέλουν οι πιστωτές, παραμένει άγνωστη.

“

Τα αριστουργήματα του Detroit Institute of Art ενδέχεται να βγουν στο σφυρί, για να αποπληρωθούν τα χρέη 18 δισ. ευρώ της πόλης, η οποία, στο μεταξύ, χρεοκόπησε και επισήμως το περασμένο καλοκαίρι.

ΘΕΑΤΡΟ
Θιαύτο
Πολιτιστική Προσφορά Συναγαστικού Ταμείου Αιμακού

Πληροφορίες
77 77 77 45

**ΓΙΝΕ ΥΠΟ
ΣΤΗΡΙΚΤΗΣ
BECOME A
SUPPORT
ER**

Προνόμια Υποστηρικτή

Μειωμένη τιμή εισόδου σε όλες τις παραστάσεις του θεάτρου
Κατ' οίκον αποστολή μηνιαίου προγράμματος
Έκπτωση στην καφετέρια του θεάτρου
Εξασφάλιση επιπλέον κάρτας υποστηρικτή σε μειωμένη τιμή
Μειωμένη τιμή εισόδου σε παραστάσεις άλλων θεάτρων της πόλης
Έκπτωση σε συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεία, εστιατόρια και cafe-bars

* Library bar, π cafe, Bono, Gifts and Gadgets, Boho Chic, cavArt, Dino Art Cafe, Βιβλιοπωλεία Μετρό, Οδηγητής, Μόρφωση

* ΕΘΑΛ, Θέατρο Ένα, Θέατρο VERSUS

Χορηγός Επικοινωνίας:

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

RED live!

www.music.net.cy/red
facebook.com/redlivestage

**ΓΙΟΡΤΙΝΕΣ
ΒΡΑΔΙΕΣ
ΜΕ ΤΗΝ
ΕΛΕΩΝΟΡΑ
ΖΟΥΓΑΝΕΛΗ**

**ΤΡΙΤΗ 24/12 & ΤΕΤΑΡΤΗ 25/12 (ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ)
ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ 22.30 | ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ: 22 76 77 11**

CENTRUM
HOTEL

ZANETTOS

Landas

MUSIC.
NET.CY

LOVE
100.7 FM
88.7

1999-2014:

Τα 15 χρόνια που άλλαξαν τη μόδα στην Κύπρο

Η σύγχρονη ιστορία της μόδας στη χώρα μας μέσα από τις 412 σελίδες του βιβλίου του περιοδικού must

Πριν από 15 χρόνια, τον Μάιο του 1999, ένα περιοδικό έμελλε να δώσει μία νέα πνοή στους τομείς της μόδας, της ομορφιάς, των media και της γυναίκας στην Κύπρο. Το ξεκίνημα του ταξιδιού του περιοδικού must εγκαινιάζε μία καινούργια εποχή στον μιντιακό χώρο της Κύπρου. Ο Δημήτρης Λοττίδης, εκδότης του περιοδικού must, στον πρόλόγο του στο βιβλίο του must που κυκλοφορεί και τιτλοφορείται: «1999-2014: Τα δεκαπέντε χρόνια που άλλαξαν τη μόδα στην Κύπρο» σημειώνει αυτό ακριβώς που σηματοδοτούσε τότε, όχι μόνο η έκδοση του must αλλά

και των άλλων δύο γυναικείων περιοδικών στο νησί. Η αφετηρία του must ήταν ένα εγχείρημα για το οποίο οι δημιουργοί του εκείνη την εποχή δεν φαντάζονταν πού θα κατάληγε, αφού γεμάτοι όνειρα και υποσχέσεις προσπάθησαν να δώσουν όλη τους την αγάπη, την ενέργεια, την έμπνευση και τη δημιουργία για να χαρίσουν στους αναγνώστες ένα περιοδικό που να καλύπτει τις ανάγκες τους σε θέματα μόδας, αισθητικής και καλής ζωής.

Τα εξώφυλλα του περιοδικού must φιλοξένησαν πρόσωπα τα οποία κατά καιρούς είχαν το δικό τους εν-

διαφέρον με αρκετά από αυτά να αποτελούν πρότυπο για τις γυναίκες της Κύπρου. Η Άννα Βίση, η Ραμόνα Φίλιπ, η Χριστίνα Παυλίδου, η Χριστιάνα Αριστοτέλους, η Γιώτα Κουφαλίδου, η Ζέτα Μακρυπούλια και πολλές άλλες επώνυμες από την Κύπρο και την Ελλάδα αφέθηκαν κατά καιρούς στον φακό του must. Μέσα από φωτογραφίες και εξώφυλλα που συζητήθηκαν, αγαπήθηκαν και τις έκαναν πρότυπα για τη μέση Κύπρια, τα πρόσωπα των εξωφύλλων του must απέδειξαν πως το στυλ μπορεί να αλλάζει με το πέρασμα των χρόνων, ωστόσο, είναι έμφυτο. Από το πρώτο τεύχος, όπου η Άννα Βίση φωτογραφήθηκε αποκλειστικά στο σπίτι της στο Λονδίνο, μέχρι και πιο πρόσφατα, με εξώφυλλα φρέσκα πρόσωπα, η ομάδα του περιοδικού, ποτό στις τάξεις κάθε εποχής, ετοιμάσε τα πιο εμπνευσμένα editorial μόδας, σε μαγικούς προορισμούς της Ευρώπης, όπως Βενετία, Φλωρεντία, Μύκονο και Αθήνα αλλά και ξεχωριστές τοποθεσίες της χώρας μας.

Ένα βιβλίο-ταξίδι 412 σελίδων Το βιβλίο «1999-2014: Τα δεκαπέντε χρόνια που άλλαξαν τη μόδα στην Κύπρο» καταφέρνει να μας ταξιδέψει μέσα από τις 412 σελίδες του στη σύγχρονη ιστορία της μόδας στην Κύπρο, με επώνυμα πρόσωπα που

Τα εξώφυλλα του περιοδικού must φιλοξένησαν πρόσωπα τα οποία κατά καιρούς είχαν το δικό τους ενδιαφέρον με αρκετά από αυτά να αποτελούν πρότυπο για τις γυναίκες.

Στο «Αγκαλιάζω» τα έσοδα από τις πωλήσεις

Την ημέρα της παρουσίασης του βιβλίου, τα έσοδα από τις πωλήσεις τόσο του βιβλίου όσο και των posters με πρόσωπα που κατά καιρούς πόζαραν στον φακό του must, δόθηκαν για την ενίσχυση και στήριξη του Κοινωνικού Παντοπωλείου «Αγκαλιάζω». Το Κοινωνικό Παντοπωλείο

«Αγκαλιάζω», που δημιουργήθηκε από τους Ελένη Γιωρκάτζη, Γιώργο Φλώρο και Έρικα Βασιλείου, έχει ως βασικό στόχο τη συγκέντρωση και προσφορά τροφίμων σε συμπολίτες και συνανθρώπους μας που τα έχουν ανάγκη αυτούς τους δύσκολους καιρούς.

συζητήθηκαν και έδωσαν το έναυσμα της κάθε τάσης στη χώρα μας. Ο Δημήτρης Λοττίδης σημειώνει στον πρόλογο του σχετικά με την παρουσία του περιοδικού αυτά τα δεκαπέντε χρόνια στη χώρα μας: «Πιστεύουμε πως συμβάλουμε θετικά στην αναβάθμιση της αισθητικής και της μόδας, αλλά το πιο σημαντικό, βάλουμε την Κύπρια γυναίκα στο προσκήνιο, στα εξώφυλλα, στην τέχνη, στις συνεντεύξεις, στην ομορφιά». Το βιβλίο που αποτελεί σήμερα ένα επιστέγασμα μιας πορείας θα αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο στον ιστορικό της μόδας και όχι μόνο για να μπορεί να ανιχνεύσει τόσο τις τάσεις της μόδας, της κοινωνίας όσο και τα πρόσωπα που απασχολούσαν, κυριαρχούσαν και συζητιούνταν στον κύκλο της κυπριακής κοινωνίας από το 1999 μέχρι και το 2014 στην Κύπρο.

Παράλληλα, όμως, ο κάθε αναγνώστης μπορεί να συνειδητοποιήσει και το γεγονός ότι αρκετά ήταν τα πρόσωπα εκείνα που βρέθηκαν στο εξώφυλλο του must, αναδείχθηκαν

μέσα από αυτό και αγαπήθηκαν από τις γυναίκες. Κλείνοντας τον πρόλογο του σημειώνει αυτήν ακριβώς τη δυναμική των εντύπων την οποία αποδέχονται και οι Αμερικάνοι που πρώτη δημιουργήσαν τη σύγχρονη πρακματοποιήθηκε το περασμένο Σάββατο στην IsNotGallery, με εκλεκτούς καλεσμένους, τις γυναίκες που φιλοξενήθηκαν στα εξώφυλλα του, συντελεστές φωτογραφίσεων, προσωπικότητες από τον χώρο της μόδας και της κοινωνικής ζωής του τόπου.

info

Το βιβλίο «1999-2014: Τα δεκαπέντε χρόνια που άλλαξαν τη μόδα στην Κύπρο» κυκλοφορεί σε επιλεγμένα βιβλιοπωλεία και περίπτερα σε όλη την Κύπρο.

Το βιβλίο είναι μια ευγενική χορηγία του Gliss.

το CHIVAS παρουσιάζει τον **ΜΠΑΜΠΗ ΣΤΟΚΑ**

15 / 12 **ΛΕΥΚΩΣΙΑ**
RED live!
22767711

17 / 12 **ΛΕΜΕΣΟΣ**
Η ΕΝΤΕΧΝΗ ΡΟΚ ΣΚΗΝΗ
Στο Πέρασμα
ΛΕΜΕΣΟΣ
25373763

18 / 12 **ΠΑΦΟΣ**
Τ. Ούτρα
ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
77777266

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΣΤΗΡΙΖΕΙ **LOVE 100.7 FM & 88.7**

Η ΕΣΤΙΑΣΗ ΤΑΜΠΑΡΑ **ZANETTOS**

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ συναυλία | concert από την **Οδύσσεια...** στην **Ιθάκη του Καβάφη**

From Odyssey ... to Cavafy's Ithaka Σύνθεση - Πιάνο: **Θοδωρής Οικονόμου**

16 20:30 **Δεκεμβρίου**
ΘΕΑΤΡΟ ΡΙΑΛΤΟ ΛΕΜΕΣΟΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ **77777745 | 25878744**

Ερμινεύουν: **Λυδία Κονιόρδου** | **Θοδωρής Οικονόμου** | Συμμετέχει: **Μαργαρίτα Ζορμπαλά**

ΧΟΡΗΓΟΣ **Θεατρο Ριαλτο** | **ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ** | ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ **MEGA** **Ε3** **LOVE 100.7 FM & 88.7**

αλφαμεγα

Μειωμένες

ΤΙΜΕΣ

σε περισσότερα από

1200 προϊόντα

Μαγεία

Κάντε scan το QR για να έχετε πάντα μαζί σας τον κατάλογο μας

Scan the QR code so that you can have our catalogue with you at all times

Ισχύει από 09/12 - 05/01 ή μέχρι εξαντλήσεως

Like